

provincie limburg

Limburgs
Parlement

Gewijzigde Concept Notulen
Statencommissie Leefomgeving
(LEO)
van 1 december 2023

Inhoud

Presentiellijst	3
1. Heropening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda	5
2. Spreekrecht externen	5
3. Notulen	5
4. Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen	5
5. Voorraadagenda	6
6. Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen	6
9. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	6
9.2 Sonderend stuk Opwaardering 380 kV Maasbracht – Graetheide, brief GS van 31-10-2023	6
9.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	13
7. REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV	13
7.1. GEWIJZIGD G-23-006 Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal	13
7.2. G-23-014 Statenvoorstel inzake Bijstelling kredietbesluit project Parkstadroute, brief GS van 7-11-2023 (GS DOC-00566606)	36
7.3 7 ^e Voortgangsrapportage IPML	47
8. MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT	59
8.1. G-23-015 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574181)	59
8.2. G-23-016 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574218)	70
8.5 Voorstel cyclus bespreken en besluiten rond VTH en RUD in aansluiting op de algemene P&C-cyclus	72
8.6 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	74
9. RUIMTELIJKE ORDENING	74
10. LANDELIJK GEBIED	74
10.1. Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO	74
11. Sluiting	74

Presentielijst van de leden van de commissie LEO voor de vergadering van 1 december 2023

Voorzitter

Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.
Goossen, I.J.G.

Griffie

Birgelen-Droog, mevrouw L.G.M. van
Dijk, J.H.M. van
Oppen, C.M.P.J. van

Leden

Partij

Aanwezig:

Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bloi MA, J.M.	VVD
Bosch, M. Th.	PVV
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Franssen, R.F.R.P.	BBB
Goossen, I.J.G.	BBB
Hermans, L.J.	PVV
Huizing, J.	BBB
Ijpelaar, W.A.J.	CDA
Koopman M SEN, mevrouw S.N.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Horizon
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Nijenhuis, D.J.	BBB
Nijskens, H.L.M.	VVD
Pelzer, ing. E.M.	VVD
Pol, mevrouw H.A. van der	BBB
Schuuring BA, mevrouw E.A.	PvdA
Schyns MSc, P.F.M.	JA21
Sol MSc, H.P.A.	GroenLinks
Vaessen, L.A.P.	D66
Waajen-Crins, mevrouw drs. A.P.H.	CDA
Wesseling, mevrouw A.	D66
Wolters, mevrouw L.C.C.M.	PvdA
Wolters Gregório, J.	SP

Afwezig

--

Het College van Gedeputeerde Staten

Caldenberg, M. van
Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.
Kuntzelaers, J.J.M.
Theuns, M.L.M.

Burgercommissieleden

Beucken, L. van den
Erkamp, F.H.A.M.
Huls, J.J.M.
Loijer BSc, S.A.M. de
Roso, R.L.W.

LOKAAL-LIMBURG
50PLUS
PvdA
BBB
JA21

Overige aanwezigen**Agendapunt 7.1**

de heer Bongers (inspreker)

Agendapunt 8.1

de heer Laudy (jurist RUD)
de heer Luyten (Clustermanager VTH)
de heer Stienstra (jurist)

Agendapunt 8.5

de heer Luyten (Clustermanager VTH)

Notulist

Het Notuleercentrum

1. Heropening, mededelingen voorzitter, inventarisatie rondvraag/mondelinge mededelingen portefeuillehouder/actualiteiten IPO en vaststelling agenda

De voorzitter: Goedemorgen mensen. Vergadering. De heropening, mededelingen voorzitter, inventarisatie. Voordat we beginnen een aantal mededelingen vanuit mijn zijde. Ik zal deze ochtend als voorzitter fungeren. Na de lunchpauze zal mevrouw Depondt het voorzitterschap overnemen. Ik herinner u allemaal kort aan de vergaderorde. U voert het woord en doet uw interrupties via de microfoon. U dient uw hand op te steken als u het woord wenst te krijgen en ik zal dan als voorzitter u het woord geven. De beantwoordingstermijn van GS wordt niet meer voorafgegaan door een schorsing. U wordt dus verzocht direct na de termijn van de commissie te starten met de beantwoording. Op een logisch moment zal ik de vergadering schorsen, zodat u kunt gaan lunchen. Deze is zoals gebruikelijk in het Prandium. De rondvragen, Er zijn geen verzoeken tot rondvragen vooraf ingediend. Zijn er vanuit de commissie nog punten? Ik kijk even rond. Niemand. Oké. Prima. Zijn er vanuit Gedeputeerde Staten mondelinge mededelingen of zaken vanuit IPO? Nee. Oké. Gisteren is de agenda voor zowel de aanvang van deze vergadering als het vervolg van vandaag vastgesteld. Dat betekent dat we gaan starten met agendapunt 9.2.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Er heeft zich één inspreker gemeld voor agendapunt 7.1 inzake de N280. Er wordt ingesproken voorafgaande aan de bespreking van dit agendapunt.

3. Notulen

De voorzitter: Ik heb geen opmerkingen ontvangen ten aanzien van de notulen van de openbare vergadering van 6 en 13 oktober en de besloten vergadering van 3 november. Met uw goedvinden stel ik de notulen ongewijzigd vast. Oké.

4. Overzicht aanbevelingen, moties en toezeggingen

De voorzitter: De lijsten stel ik met uw goedvinden Oh, mevrouw Schuurung.

Mevrouw Schuurung (PvdA): Ja ik heb een opmerking over de aanbevelingen 1518 tot 1523 over de Peelvenen gecombineerd met toezegging 9162. Voorgesteld wordt om deze allemaal af te doen naar aanleiding van onder andere de Informatiesessie vorige week en de mededeling portefeuillehouder waarin staat dat het op dit moment nog ontbreekt aan een goede systematiek om het effect inzichtelijk te maken en dat het nog een paar jaar duurt. Dus alle aanbevelingen worden beschouwd als afgedaan. Ik vind dat, eerlijk gezegd, erg kort door de bocht, want een aantal van die aanbevelingen die gaan er expliciet over om met ons in gesprek te gaan, iets ter vaststelling aan te bieden, een voorstel aan ons voor te leggen. En in de middeling portefeuillehouder van 28 februari wordt nog gezegd dat er door GS een notitie zal worden aangereikt over de opzet van de gestructureerde informatiestroom als het gaat over de procesmatige voortgang en de inhoudelijke knelpunten rondom Natura2000 gebieden. En ik heb deze gewoon ook echt nog niet gezien, dus ik vind nu omdat het Rijk nog geen systeem heeft, alle aanbevelingen afdoen, eerlijk gezegd, onterecht.

De voorzitter: Oké, dan schuiven we dat door? Passen we aan oké.

Mevrouw Schuuring (PvdA): En geldt dat dan ook voor de toezegging 9162?

De voorzitter: Ja. Verder nog opmerkingen? Nee.

5. Voorraadagenda

De voorzitter: Dan zijn we bij punt vijf, de voorraadagenda. Voordat ik deze aan uw commissie voorleg, heb ik enkele opmerkingen. De Agendacommissie adviseert uw commissie om deze voorraadagenda vast te stellen. Door de Agendacommissie, op verzoek van de voorzitters, wordt geadviseerd om de vergadering van 26 januari al op 12 januari om 13.30 uur te starten vanwege de volle agenda van deze vergadering. Daarnaast is er geadviseerd om al rekening te houden met een extra vergadermoment voor de vergadering van 15 maart. Ook deze agenda staat erg vol. De griffie gaat een verzoek op zoek naar een extra moment. Ja? Kan ik de voorraadagenda met uw goedvinden vaststellen? Oké.

6. Lijst (AVG) ingekomen stukken en (AVG) uitnodigingen

De voorzitter: Lijst AVG. Tot slot stel ik de lijsten met ingekomen stukken en uitnodigingen vast.

9. RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

9.2 Sonderend stuk Opwaardering 380 kV Maasbracht – Graetheide, brief GS van 31-10-2023

De voorzitter: Oké, dan gaan we starten met Sonderend stuk opwaardering 380 kV Maasbracht – Graetheide. Dit agendapunt behandelen we in één termijn. Ik verzoek u in uw bijdrage in te gaan op de drie sonderende vragen die GS u heeft gesteld, alhoewel de eerste vraag niet echt een antwoord behoeft. U krijgt maximaal vijf minuten van mij en ik start bij mijn linkerzijde. Mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter. Ik moest even mijn mond leegeten, excuses. Wat ons betreft is het, denk ik, een goede zaak dat de Provincie de regierol ten aanzien van de uitbreiding van het hoogspanningsnet op zich neemt. Ik denk dat we het beste kunnen inschatten wat uiteindelijk de ruimtelijke consequenties zijn. Die zullen er zijn. Dat is ook wel duidelijk. Het huidige 150 kV station is ook een van de weinige hoekjes waar nog wat groen en natuur en bomen staan. Daar zullen ongetwijfeld ook consequenties voor zijn. Het is nu, wat ons betreft, te vroeg om het al te hebben over het exacte voorstel en compensatie et cetera. Maar wat ons betreft: instemming met het voorstel van het Rijk dat we de regierol op ons nemen. En ja verder. Wat ons betreft staat het belang van het uitbreiden van het hoogspanningsnet voorop en ook niet ter discussie en zullen we moeten accepteren dat dit uiteraard ook consequenties heeft. Dat is in eerste instantie mijn bijdrage. Dank u.

De voorzitter: Dank u mijnheer Sol. Dan ga ik naar 50PLUS, de heer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel, mijnheer de voorzitter. We hebben het stuk bekeken en ik sluit me aan bij mijn vorige spreker en verder heb ik geen vragen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Erkamp. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Nou, we weten allemaal dat netcongestie zorgt voor een slecht vestigingsklimaat en het vertraagt ook verdere verduurzaming. Daarom is die

uitbreiding van het net ook zo essentieel, dus mooi dat we daar met dit voorstel aan tegemoet komen. Want deze 380 kV draagt ook bij aan de verduurzaming van Chemelot en we weten dat daar nog een grote opgave te gaan is, maar gelukkig zijn ze ook al een heel eind in de goede richting. We ondersteunen dus ook dat de Provincie hier initiatief in neemt in plaats van het alternatief dat het Rijk dit zou doen. Dit omdat het juist in verband met die netcongestie zo belangrijk is dat het net zo snel mogelijk wordt uitgebreid. En ook complimenten voor het stuk over de planning van participatie. Goed om te lezen dat daaraan wordt gedacht. Wel lezen we nog dat de beschikbare capaciteit een struikelblok blijft. Ja, hoe gaan we daar eigenlijk slim mee om zodat dit traject geen verdere vertraging oploopt? Ik las de oproep: Zijn er nog hulpvragen die we aan het Rijk willen stellen? Zou daar mogelijk een hulpvraag bij het Rijk bij kunnen zitten om qua capaciteit verdere ondersteuning te bieden? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling. Mevrouw Wolters.

Mevrouw Wolters (PvdA): Dank voorzitter. Ja wij zijn ook heel te spreken over dit stuk. We hebben alleen nog wat vragen over de procedure die je gaat volgen. Als ik het goed begrepen heb, is dit het eerste projectbesluit dat gaat vallen onder de nieuwe Omgevingswet, dat we gaan behandelen. En de vraag is of dat ontwerpprojectbesluit nog terugkomt in de Staten. Daarnaast – ik denk dat ik misschien wat voorbarig ben, maar ik stel de vraag lekker toch –dit station staat bij Chemelot, is ook ten behoeve van Chemelot: Kan er al iets meer inzicht worden gegeven over hoe andere bedrijven en Zuid-Limburg, met name de industrie bij Maastricht, hier ook van kunnen profiteren? Dat waren mijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wolters. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Ja dank u wel voorzitter. Ja, ik kan me aansluiten bij de eerdere sprekers dat, wat mij betreft, het prima is dat de Provincie of GS de rol overneemt. Het stuk is verder redelijk compleet. Het enige wat ik nog heel graag gezien zou hebben is: er wordt gesproken over die uitbreiding van het hoogspanningsstation, maar er wordt nergens aangegeven waar dat dan komt en hoe groot dat dan is en hoe de omgeving daarvan er uitziet. Met andere woorden: is het bouwland, is het? Ik heb geen idee. En dat is eigenlijk, wat mij betreft, het enige stukje dat ontbrak. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. De heer Hermans. Oh, sorry. De heer Bosch ja.

De heer Bosch (PVV): Ja, voorzitter, ook wij zijn zeer ingenomen met het project en zeker omdat we willen versnellen. We willen vlugger energie leveren en als het goed is gaat dat sneller als dat er gedacht is, en niet in 30 maar in 28 gebeuren. We hebben wel nog een vraag over het nieuwe projectbesluit. Dat is iets nieuws. Daar vraag ik mij af van: Als we de kosten die daarvoor gemaakt worden, die zouden volgens mij verrekenbaar zijn, staat in het stuk. Maar dat mag u beantwoorden. En de vraag is eigenlijk: Hoe gaat u dat verrekenen? Is dat een lumpsum? Of is dat uurtje factuurtje? Dat is onze vraag daarin.

De voorzitter: Dank u mijnheer Bosch. De heer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja dank u wel voorzitter. Ook wij zijn voorstander van het in de lead zijn van de Provincie. En de eventuele vragen die ik zou willen stellen, zijn reeds gesteld, dus daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Ja, voor ons geldt in feite hetzelfde. Wij zien nut en noodzaak van deze ingreep in. Ik sluit zo meteen ook een beetje aan op wat de heer Bosch zegt. We hebben natuurlijk niet de financiële risico's zoals bijvoorbeeld de Maaslijn dat heeft. De borging van het project en de regie die komen bij de Provincie te liggen. Je zou dan zeggen dat er niet zoveel financiën aanhangen, maar van de andere kant lees ik in het stuk ook, ik citeer maar even letterlijk: 'We hebben de overtuiging dat het in het kader van goed samenspel niet passend is om pas bij invulling van uw budgetrecht in een later stadium met de dialoog te komen.' Als je dan het woord 'budgetrecht' hoort, dan denk je ook aan keiharde euro's. Dus ik wil eigenlijk, wat dat betreft, dezelfde vraag stellen als die de heer Bosch ook gesteld heeft: Hoe zit dat met de pegulanten? Hoe zit het met de pecunia? Gaat ons dat veel geld kosten? Of is dat een lumpsum? Wat moeten we betalen? Want we weten dat, als er een PIP-plan komt dat dat ook weleens wat langer kan gaan duren en dat er extra kosten bijkomen. Dus dat, ja, dat verdient, denk ik, nog wel een nadere toelichting. Dan hebben we nog een andere vraag, hè. Er wordt gesproken over het feit dat dat onder de Omgevingswet gaat vallen. Kunt u heel kort even aangeven wat er dan nu beter of anders zou gaan dan het zou gaan als het dit jaar al gebeurd was, dus niet onder de Omgevingswet? Dat is één ding. Even kijken. Ja dan even naar vraag 3. Ik denk dat het goed is om in ieder geval te proberen te voorkomen dat onze inwoners weggezet worden als nimby's. We hebben daar wel een leerproces van gehad, zoals dat in Venlo gegaan is. Ga daar zorgvuldig mee om, zou ik zeggen. Het kan zijn dat ze zorgen hebben over elektromagnetische straling bij de ondergrondse bekabeling, maar ik weet ook niet precies waar het ding komt te liggen, net zoals de Loomans. Dus houd daar wel rekening mee dat die gevoelens er kunnen zijn. En daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Beucken. De VVD, de heer Pelten.

De heer Pelten (VVD): Dank u voorzitter. Voor de VVD is voor een goede toekomstige en duurzame Limburgse economie de ontwikkeling, de aanleg en het beheer van toekomstvast infrastructuur zoals 380 kV noodzakelijk. Een goed doordachte en toekomstvast energie-infrastructuur is cruciaal. Cruciaal vanwege de toenemende elektrificering van processen binnen bedrijven en het versterken van het vestigingsklimaat voor nieuwe bedrijven. Limburg heeft nadrukkelijk behoefte aan een energie-infrastructuur die robuust, toekomstvast, flexibel en wendbaar is van Noord tot Zuid en van Oost tot West. Toekomstvast om verduurzaming van bedrijven en daarmee werkgelegenheid te blijven garanderen. Toekomstvast om de bouw van kleine kerncentrales mogelijk te maken. Flexibel en wendbaar om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen, zoals bij onze belangrijke economische pijler Chemelot. Voorzitter, als VVD steunen wij de rol van de Provincie en de projectprocedure van harte. Een versnelde realisatie wordt door ons meer dan toegejuicht. Als VVD hebben we een tweetal vragen. Ten eerste. Voorziet de 380 kV aanleg van Maasbracht naar Graetheide in de mogelijkheid van de bouw en aansluiting van kleine modulaire kerncentrales in Limburg in algemene zin zonder ingrijpende aanpassing van het netwerk? En tenslotte. Draagt de 380 kV tot Graetheide bij aan de doorontwikkeling en het grijpen van toekomstige economische kansen binnen de Euregio, of is daarvoor op termijn een verlenging van de 380 kV naar Zuid-Limburg noodzakelijk? Tot zover.

De voorzitter: Dank heer Pelten. CDA, mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel. Ja, alle woorden over het belang van doorpakken op dit dossier, die ga ik niet herhalen, die door mijn collega's hier eerder aangegeven zijn. Cruciaal. Had eigenlijk al veel eerder moeten gebeuren, maar daar kopen we nu niks meer voor. Fijn dat er nu een voorstel voorligt om het voortvarend aan te gaan pakken. Wij hebben begrepen dat de mastlocaties gehandhaafd blijven en dat er op locatie van het hoogspanningsstation Maasbracht binnen de

contouren wordt uitgebreid. Dus de onderliggende gemeentelijke bestemmingsplannen hebben al een planologische, juridische regeling. Ik mag hopen dat dat kan helpen in het tempo houden in dit project. Ik zou juist zeggen: neem inderdaad burgers heel erg serieus. Sluit ik even aan bij de heer Van den Beucken. Anderzijds zou ik ook pleiten voor een niet al te uitgebreide participatieprocedure vanwege het feit dat het binnen de contouren is en dat het planologisch juridisch al is ingeregeld. Dus een juist verwachttingsmanagement daarbij vinden wij ook heel erg belangrijk. Ik heb de vraag of u van plan bent om heel veel andere zaken mee te gaan koppelen bij dit traject. Ons voorstel zou zijn om dat juist niet te doen in het belang van de urgentie. Dus maak het niet complexer dan het is en voer dit uit, want daar hebben we al de handen aan vol. En het kostenverhaal bij TenneT neerleggen, daar zijn wij een groot voorstander van. En het is belangrijk dat u dit goed in de anterieure overeenkomst opneemt. En dat lijkt me heel erg moeilijk nu, aangezien dit de eerste keer is dat u op deze manier werkt. Dus om heel goed in beeld te hebben tegen welke kosten gaan we aanlopen en hoe verhalen we die op een juiste manier bij TenneT, dat kun je maar een keer heel goed doen en dat is in de anterieure overeenkomst. Dus die moet gewoon kloppen als een bus en dat is wel een uitdaging, volgens mij. En volgens mij hebben eerdere sprekers ook gevraagd of u ons nog een korte toelichting kunt geven op hoe u dat gaat doen. Dus bij dezen sluiten we daarbij aan. En verder voor het CDA vooral snel aan de slag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Waajen. De BBB, de heer Huiting.

De heer Huiting (BBB): Dank u wel voorzitter. Ja wij sluiten ons ook aan bij alle argumenten genoemd door onze voorgangers als het gaat om het belang om dit te realiseren en ook de redenen om dit te verleggen van de rijksoverheid naar de provinciale overheid, duidelijk. Een van de redenen die genoemd wordt, is versnelling. Dat is op zich ook positief. Vraag die wij daarbij hadden was eigenlijk van: ja, die versnelling, als ik verderop in het stuk kijk naar de risico's die genoemd worden vooreerst dat dit in het kader van de nieuwe Omgevingswet gebeurt met een projectbesluit. Er wordt ook benoemd: mogelijk maatschappelijke onvrede. Dus mijn vraag is eigenlijk: Hoe overtuigd zijn wij van het feit dat als de Provincie dit overneemt, daadwerkelijk die versnelling wordt gerealiseerd? Ik kijk ook even naar andere infraprojecten die op dit moment lopen, waar nog al eens – stikstof, maatschappelijke onvrede, noem maar op – sprake is van vertraging. Dus die reden op zich onderschrijven wij ook, maar daar hebben wij enige twijfels of dat ook daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. We hopen van wel, maar dat is een vraag die we hebben. Andere vraag, inderdaad, is het financiële aspect. Er staat in het stuk vermeld dat de kosten verlegd gaan worden naar TenneT. Ik neem aan dat dit allemaal gebeurt met een bestuursovereenkomst of iets dergelijks. Het lijkt ons wel van belang – en daar zouden we ook graag wat nadere informatie over willen hebben – dat heel duidelijk vastgelegd wordt dat daadwerkelijk alle kosten verhaald kunnen worden, ook eventuele overschrijdingen, en hoe dit dan gebeurt. Daar zouden we graag nog wat nadere informatie over willen hebben. Wat dat betreft onze opmerkingen en verder nogmaals positief over het stuk. Dank u, voorzitter

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Huizing. Dan gaan we naar de Gedeputeerde Staten. Wie van de heren kan ik het woord geven? De heer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja voorzitter, dank u wel. Ik ben eigenlijk een heel gelukkige portefeuillehouder van Energie als ik hier een voltallige commissie steun hoor uitspreken voor het voornemen van het College om de 380 kV en dan specifiek het bevoegd gezag, naar de Provincie Limburg over te hevelen. Als het gaat over de ruimtelijke processen zal collega Theuns dadelijk daar op ingaan. Ik moet ook zeggen dat u niet zo heel veel vragen heeft gesteld over energie sec, maar met name over de ruimtelijke procedures. Maar ja, laat ik gewoon ook aangeven dat het realiseren

van die 380 kV-kabel naar Graetheide voor de totale Limburgse energie-infrastructuur echt cruciaal is. Niet specifiek alleen maar – zeg ik dan ook maar even – voor Chemelot alleen, maar eigenlijk ook om ervoor te zorgen dat het knelpunt dat daar zit ervoor zorgt dat je heel Zuid-Limburg vervolgens – dat is misschien ook wel een beetje een antwoord op de vraag van de heer Pelzer – ook de komende jaren weer verder kunt gaan bedienen. En dat doe je via TenneT, via het hoofdnetwerk. En uiteindelijk zal er ook een flinke investering gevraagd worden van Enexis om dat ook nog weer in de onderstations verder te voeren.

Dan heeft een aantal mensen vragen gesteld met betrekking tot de versnelling. Als het gaat over het ruimtelijke gedeelte, zal collega Theuns daar dadelijk op ingaan. Maar wij hebben ook als Provincie samen met EZK al stappen gezet door het aanstellen van een clusterregisseur en een procesmanager om te kijken of we 2030 naar voren kunnen halen. Is dat een garantie? Nee dat is nog geen garantie, maar daar doen we wel hard ons best voor.

Belangrijkste, denk ik, is dat we constateren dat hij er gaat komen en dat is noodzakelijk. En ik denk dat het ook goed is dat we dat blijven uitstralen naar onze inwoners, maar ook zeker naar onze ondernemers die er zijn. Want dat betekent ook dat zij de keuzes die zij in hun bedrijven moeten maken, of thuis, als het gaat over investeringen, dat ze daarop kunnen voort plannen en ik denk dat het heel goed is om te constateren dat dit eraan zit te komen. De planning is nu 2030. Wij hopen dat het 2028 kan worden. Dat is best een spannende exercitie, maar daar doen we keihard ons best voor. En hoe dat dan precies verder gaat, gaat collega Theuns dadelijk wel vertellen.

Ik kijk, eventjes. Heb ik dan ... Ja, de kerncentrale nog, de heer Pelzer. Eigenlijk als het gaat over infrastructuur voor alle energie-infrastructuur, daar zit op dit moment geen specifieke koppeling met een kerncentrale daarin, maar ja, maakt het in ieder geval dat het energienetwerk wel versterkt wordt. Dus ja, zeg maar onderdeel van die bredere opgave die wij hebben.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. De heer Theuns.

Gedeputeerde Theuns: Ja dank u wel. voorzitter. Ja, we hebben gisteravond en vorige week in de Statenwerkgroep Omgevingsvisie al uitgebreid gesproken over het fenomeen projectbesluit en dit gaat inderdaad de allereerste worden, ook voor ons als Provincie. Dus we kijken daar natuurlijk ook wel een beetje naar uit, maar het zal ook voor ons allemaal in die zin nieuw zijn. En dan ja, om de vraag van de heer Huizing meteen te beantwoorden: Hoe overtuigd zijn wij er dan van, met die onzekerheid, dat wij het sneller kunnen dan het Rijk? Een ding weten we zeker, dat dit voorlopig ons enige projectbesluit is en dat wij hier in huis zelf gaan over de prioritering. En op het moment dat je bij het Rijk ergens op een lijst staat, dan moet je altijd maar afwachten hoe hoog de prioriteit is en hier gaan we daar zelf over. Dus wij hebben er het volste vertrouwen in dat wij dat zelf sneller kunnen dan dat het Rijk dat kan. En het Rijk heeft ook die overtuiging anders hadden ze ons ook, denk ik, niet gevraagd om dit over te nemen. Ook goed om te zeggen: in uw stuk staat nog dat wij instemming hebben of dat wij die brieven verwachten van de drie betreffende gemeenten Maasgouw, Sittard-Geleen en Echt-Susteren. Dat staat een uw stuk zo, omdat dat allemaal parallel in de besluitvorming is gegaan. Ik kan melden dat die brieven inmiddels ook binnen zijn, dus we hebben ook op schrift staan dat de drie betreffende gemeenten ons dat vragen. En dan hebben we nog één ander voorbehoud bij dit besluit gemaakt en dat is de anterieure overeenkomst met TenneT, waar ook een aantal vragen over is gesteld. De heer Bosch vroeg ook hoe die kosten worden verrekend. Wij moeten alle kosten verrekenen, want als wij niet alles in rekening zouden brengen bij de initiatiefnemer, dan zijn we eigenlijk zelf aan overheidssteun aan doen en dat mag niet. Dus wij moeten dat allemaal in rekening brengen. Hoe gaat dat dan? Dat gaat aan de hand van normbedragen die daarvoor zijn. Die worden ook met de koepels van IPO, de VNG, de NEPROM onderhandeld en uiteindelijk landt dat dan in een anterieure overeenkomst die wij met TenneT sluiten. Als we die niet sluiten, gaat dit hele

feest niet door, maar wij gaan er ook vanuit dat dat, zoals dat bij TenneT ook wel gebruikelijk is, wordt vastgelegd.

De voorzitter: Mevrouw Waajen, CDA.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Dank u wel. Mag ik even een technische vraag tussendoor stellen? Ik kan me voorstellen dat kostenverhaal is vastgelegd in een nota Grondbeleid. Dit wordt nu de eerste keer dat we projectbesluit uit gaan voeren als Provincie. Gebruikt u de oude nota Grondbeleid en wat daarin is vastgelegd? Of klopt die vooronderstelling niet? Dat is vraag één. En twee. Als wel de oude nota gewoon nog steeds geldend is aan u die gebruikt, is die dan afdoende om de financiële risico's nu in de nieuwe Omgevingswet af te dekken?

Gedeputeerde Theuns: Ik moet bekennen dat ik ...

De voorzitter: Mijnheer Theuns.

Gedeputeerde Theuns: Sorry, voorzitter, via u, ja. Ik zou dat even uit moeten zoeken, maar wij gaan gewoon een privaatrechtelijke overeenkomst met TenneT aan en daar gelden gewoon de uitgangspunten bij zoals ik u net zei, namelijk dat we alle kosten uiteindelijk verhalen. En dat is dus niet alleen voor de inzet, maar dat gaat tot aan het drukwerk en alles wat we nog moeten gaan verzorgen aan toe. Dus alle kosten worden doorberekend aan de initiatiefnemer.

De voorzitter: Mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Ja, dank u wel. Ik kan me ook voorstellen dat dit heel erg technisch is, maar ik zou toch heel graag antwoord hebben, dat kan ook schriftelijk, op de vraag of het huidige grondbeleid van de Provincie en wat daar dan instaat over kostenverhaal en wat dat betekent voor deze anterieure overeenkomst.

Gedeputeerde Theuns: Collega Demollin is inderdaad bezig met het uitwerken ...

De voorzitter: De heer Theuns.

Gedeputeerde Theuns: Excuses voorzitter wederom. Ja, die is daarmee bezig. **Wij zullen zorgen dat uw commissie schriftelijk nog wordt toegekomen wat het antwoord is op die vraag. Dat zoeken we even uit.**

De heer Van den Beucken vroeg of naar het budgetrecht en wanneer die kosten in beeld komen. Het stuk waar u naar refereert dat komt uit een mededeling portefeuillehouder die wij u hebben doen toekomen over hoe wij omgaan met het fenomeen projectbesluiten, hè. Want de heer Sol vroeg geloof ik hoe dit nog terugkomt in PS, of mevrouw Wolters was dat geloof ik. Dit komt niet meer terug in PS. Wij vragen nu ter sondering of u zich hierin kunt vinden. Uiteindelijk het projectbesluit wordt onder verantwoordelijkheid van GS voorbereid en hier hangt verder voor ons geen kostenplaatje meer aan. Er zijn natuurlijk andere projectbesluiten denkbaar waar dat wel het geval zou zijn, maar dan komen we wel weer terug bij PS omdat u uiteindelijk gaat over het budget. Hier is dat niet nodig, omdat wij hier alle kosten een-op-een kunnen doorberekenen aan TenneT. Dus hier komen de Staten verder niet meer aan bod. En natuurlijk moeten wij wel bij het projectbesluit uitgebreid aan participatie doen. Ook daar hebben we het gisteravond met de commissie over gehad. Hier zijn wij verplicht om aan participatie te doen.

De voorzitter: De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank voor dit antwoord. Er werd eerder ook gesproken over normbedragen die hiervoor staan. Maar is er ook zoiets als een nacalculatorisch overzicht wat je daarna hebt, dat je dan ook ... Want kosten kunnen toch wel vlot gaan afwijken. Je weet nooit hoe een koe een haas vangt. Dus op het moment dat er grote afwijkingen zijn, zal toch ook, neem ik aan, een nacalculatie plaats gaan vinden. Of zie ik dat fout?

De voorzitter: De heer Theuns.

Gedeputeerde Theuns: Je maakt inderdaad afspraken in de anterieure overeenkomst over hoe je in onvoorziene omstandigheden, stel je gaat helemaal buiten die normbedragen, hoe je daar dan mee omgaat. Dus dat leggen we vast in de anterieure overeenkomst met TenneT.

De voorzitter: De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Maar zitten daar bepaalde reikwijdtes, bepaalde spanbreedtes tussen of gaat dat gewoon zover de afwijking reikt, want...

De voorzitter: Via de microfoon, mevrouw Waajen.

Mevrouw Waajen-Crins (CDA): Sorry, voorzitter. Het is inderdaad niet de bedoeling dat we hier onderonsjes hebben. Ik gaf aan aan mijnheer Van den Beucken dat dat juist de insteek van mijn vraag is. Kunt u ons in kaart brengen welke regels er nu gelden voor kostenverhaal, zodat wij zelf ook kunnen inschatten of we daar in de nieuwe Omgevingswet niet extra risico gaan lopen en of misschien de nota Grondbeleid moet worden aangepast.

De voorzitter: Dank u mevrouw Waajen. De heer Theuns.

Gedeputeerde Theuns: Wij zullen daar in het antwoord specifiek op ingaan. Dat laten we u toekomen.

Dan had ik volgens mij nog één puntje openstaan. Mevrouw Waajen haalde nog aan dat het al in de planologische ruimte zit.

De voorzitter: Wanneer laat u dat toekomen?

Gedeputeerde Theuns: Binnen een week denk ik, kunnen we dat wel toesturen. Toch? Twee weken hoor ik hier, ja.

De voorzitter: Binnen twee weken.

Gedeputeerde Theuns: Dan had ik nog het punt van mevrouw Waajen, die zei dat het al in de planologische ruimte zit. Voor station Maasbracht is dat inderdaad zo. Voor het station Graetheide is dat niet zo, dus daar zullen we ook buiten de contouren van het huidige 150 kV station moeten gaan. Er werd inderdaad al gezegd, hè, dat er nu een aantal bomen staan. Het zijn een aantal akkers en twee bosschages die daar nu staan. Uiteindelijk ja, in dat zoekgebied zullen we ruimte moeten zoeken voor de uitbreiding van het station Graetheide, maar dat is uiteindelijk onderdeel van het projectbesluit. Hoe dat eruit komt te zien, dat weten we nu nog niet. Daarmee heb ik volgens mij ook alle vragen beantwoord voorzitter.

De voorzitter: Ja, oké. Dank u wel. Dank voor de beantwoording. Hiermee is het agendapunt voldoende behandeld. We hebben de toezegging dat u binnen twee weken antwoord geeft op de vraag. Dan gaan we dit punt sluiten.

T9340 Gedeputeerde zegt toe in beeld te brengen hoe de nieuwe Omgevingswet en het nieuwe provinciale grondbeleid van invloed zijn op de verrekening van gemaakte kosten bij het projectbesluit 380 KV en binnen twee weken deze informatie te verstrekken.

9.3 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 9.3, rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO. Die zijn er niet, dus verder naar het volgende punt.

7. REGIONALE BEREIKBAARHEID EN OV

7.1. GEWIJZIGD G-23-006 Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal

De voorzitter: Ik begrijp van de collega's dat de inspreker nog niet gearriveerd is. Hij of zij is wel onderweg. Dan is het aan de commissie of we toch beginnen of dat we even schorsen.

Mevrouw Wolters (PvdA): Voorzitter, Partij van de Arbeid wil graag even schorsen. De woordvoerder is nog niet aanwezig van de N280. De woordvoerder is Berghorst en die is nog niet ...

De voorzitter: Oké. En de overige collega's? Dus even schorsen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik verzoek iedereen zijn plaats weer in te nemen. Goed alvorens we starten met de inhoudelijke behandeling van dit Statenvoorstel, geef ik eerst het woord aan de inspreker, de heer Bongers. Zijn tekst is al gekoppeld aan het agendapunt. Mijnheer Bongers.

De heer Bongers (inspreker): Ja ja dank u wel voorzitter.

De voorzitter: U krijgt van mij vijf minuten.

De heer Bongers: Oké, ik zal mijn best doen. Geachte leden van de commissie Leefomgeving. Dank dat ik voor u mag inspreken. Ik zal mezelf even voorstellen. Mijn naam is Thieu Bongers. Samen met mijn vrouw heb ik een melkrundveebedrijf aan de Keversbroek 2 in Kelpen-Oler, op 300 meter afstand van de N280. Ik ben hier samen met mijn buurman Bart Peeters, die zit daarachter. Hij heeft een akkerbouw-/vollegrondsgroenteteeltbedrijf. Hij dreigt 2,35 hectare kwijt te raken voor natuurcompensatie recht tegenover zijn bedrijfsgebouwen. En daarnaast raakt hij nog eens 7,10 hectare kwijt over een afstand van 2 km in de toekomstige tracé. Voor zijn bedrijf heeft dit ook grote negatieve consequenties. Naast het verlies van bijna 9,5 hectare landbouwgrond zal hij over een grote afstand moeten omrijden en blijven enkele restpercelen over waar je landbouwkundig niet veel meer mee kunt. En dan terug naar ons bedrijf. Onze koeien lopen het grootste gedeelte van het jaar buiten rondom onze stallen om daar weidemelk te produceren. Weidegang is gezond voor de koeien,

waardoor minder eiwitrijk krachtvoer nodig is en weidegang zorgt daarnaast voor een lagere ammoniakuitstoot dan dat de koeien op stal staan. Naast de eigen weidepercelen van ons bedrijf in de directe omgeving hebben we al ruim dertig jaar 25 hectare natuurlijk grasland van Vereniging Natuurmonumenten. We proberen onze hele bedrijfsvoering zoveel mogelijk natuurinclusief te doen, waarbij we de impact op het milieu zo laag mogelijk houden. Zie het bijgevoegde overzicht van onze bedrijfsontwikkeling. Ons bedrijf bestaat over een maand 100 jaar. In dat overzicht staan de maatregelen die we nemen om kringlooplandbouw en natuurinclusiviteit te komen. De richting waar we met zijn alle naartoe willen. We staan positief tegenover het toekomstige tracé van de N280. Het is een zeer drukke en gevaarlijke weg. De nieuwe weg met een ventweg voor agrarisch verkeer en fietsers zal een flinke verbetering zijn. Omdat ons bedrijf ruim 350 meter ten noorden van het tracé ligt, waren we altijd in de veronderstelling dat de aanleg van deze weg geen negatieve gevolgen voor ons bedrijfsdoel zou hebben. Voor het directe ruimtebeslag van de weg is van ons bedrijf geen grond nodig. Nou ja, eens kijken. Bij de tervisielegging kwamen we tot de ontdekking dat we dus wel in de natuurcompensatie zouden liggen. Ja, ze hebben dit gedeeltelijk gegrond verklaard. De natuurcompensatie is iets kleiner geworden, maar ja, het perceel dat je dan overhoudt, dat krijgt dan een U-vorm. Dat rode hebben jullie nodig en dit is wat wij overhouden. Nou dat is landbouwkundig ja, heel lastig te bewerken. Je hebt alleen maar kopakkers en je bent alleen maar aan het draaien. Dus ja, wat overblijft is voor ons, ja heeft ook een flinke negatieve waarde. Ja en daarnaast, ja, het verhaal van weidemelk. Ik zal het niet helemaal voorlezen. We krijgen daar een goede toeslag voor van Friesland Campina en dan leveren we nog VLOG-premie. Eens kijken ja, We hebben dus al elke keer, tijdens de inloop, tijdens de zienswijzen, tijdens het beroep hebben we gevraagd: kom praten. Kom in overleg om eventueel naar andere gebieden te kijken, zeg maar, waar een natuurcompensatie kan gebeuren. Ja na de zienswijzen is het een hele tijd stil geweest. Pas op 4 juli jongstleden is iemand van de Provincie bij ons geweest en heeft gezegd, van ... Ja, daar hebben we vooral gesproken: kijk naar alternatieve locaties, want die natuur hoeft niet per se daar te liggen. En ja, daar hebben we het over gehad en twee weken later komt er een aangetekende brief: Dit is het geldelijk bod, daar moet je het mee doen en er wordt met geen woord gerept over waar we op 4 juli over gepraat hebben. Op 30 augustus komt nogmaals zo'n aangetekende brief. Ja, en u zult begrijpen dat wij behoorlijk verbolgen waren over deze handelswijze van de Provincie, die zonder overleg stug en koppig over wil gaan tot onteigening, nota bene voor natuurcompensatie op afstand van de weg. We hadden nooit een fatsoenlijke onderbouwing gezien waarom de Provincie juist onze huiskamer nodig heeft en waarom alternatieve locaties niet geschikt zouden zijn. Ik was blij dat in aanloop van de vorige commissievergadering van 13 oktober contact met mij is opgenomen en dit agentpunt toen van de agenda is gehaald.

De voorzitter: Mijnheer Bongers, krijgt nog een halve minuut.

De heer Bongers: Oké ja. Er is toen dus wel overleg geweest met Gedeputeerde Demollin en daarna nog ambtelijk met de clustermanager en ecooloog. En ja, we hadden toen een alternatief perceel op afstand langs de Tengelroyse Beek. Als natuurpotentie zou dat veel meer waarde hebben. Ja, en jammer genoeg is dat nog niet tot een aankoop gekomen. Nou ja, wij vragen toch uitdrukkelijk van: Kijk daar nog eens goed naar. U kunt het ook zelf lezen, dan stop ik hiermee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Bongers. Zijn er vanuit de commissie vragen? Mevrouw Van der Pol. Mijnheer Bongers eerst uw microfoon uit. Dank u.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Als melkveehouder wordt u geconfronteerd met best wel wat duurzaamheidsopgaves. In welke verhouding... Hoe ziet u dat in het licht van deze onteigening? Hoe kunt u die onteigening rijmen met de duurzaamheidsopgaves waarvoor u aan de lat staat?

De voorzitter: Mijnheer Bongers.

De heer Bongers: Ja, dit staat helemaal haaks daarop en wij moeten dus extensiveren, wij moeten meer grond hebben om onze koeien te mogen houden. Ja, en als de Provincie nou ons grond gaat onteigenen, en vooral weidepercelen, dus waar de koeien kunnen lopen. U kunt mij ergens op afstand wel een stuk teruggeven, ja, daar ben ik misschien ook blij mee, maar daar kan ik niet met mijn koeien naartoe. Dus dan uiteindelijk zal ik mijn koeien dan misschien op moeten gaan stallen. Ja, is dat wat we willen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. Iemand nog andere vragen vanuit de commissie? De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, kunt u ons misschien een klein beetje meenemen in wat het dan bedrijfseconomisch voor u betekent dat u deze wissel moet maken. Betekent dat dat u er bedrijfseconomisch op achteruit gaat? Of dat u gewoon andere keuzes moet maken? U gaf net zelf al aan: wellicht minder koeien en meer van iets anders.

De heer Bongers: Ja, ik heb ook vaker overwogen om biologisch te worden, maar ja, dat gaat nu al helemaal niet hè, als je grond kwijt wordt. Je hebt juist meer grond nodig en ik heb ook van Natuurmonumenten grond. Ja, daar kunnen jongvee en droge koeien lopen. Dat is mindere kwaliteit gras dat daar groeit. Maar ja, als u mij grond afneemt, dan moet ik terug in mijn koeien sowieso. Maar ja, dan wordt de verdien capaciteit nog veel minder.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. Nog meer vragen vanuit de commissie? Mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik proef uit uw verhaal dat u eigenlijk heel erg teleurgesteld bent in hoe de Provincie zich gemanifesteerd heeft in dit traject. Heeft u in het verleden al eens eerder te maken gehad met een vergelijkbaar traject? En zit daar een duidelijk aanwijsbaar verschil in hoe het toen ging en hoe het nu ging? En kunt u ons daarin meenemen?

De heer Bongers (inspreker): Ja, ik heb het hier ook opgenomen. Ik heb met de ruilverkaveling Land van Thorn meegewerkt. Daar zou ik ook negatieve gevolgen van ondervinden, maar door te praten ... Daar is een bedrijf verplaatst. Mijn achterbuurman is 5 km verderop verplaatst. Daardoor kwam er grond vrij. De grond die ik aan natuur moest afstaan, heb ik aan natuur afgestaan en ik heb een gedeelte van zijn huiskavel erbij gekregen. Dus ik kreeg meer ruimte voor mijn koeien. En met de Tungelroyse Beek, die is vijftien jaar geleden, twaalf/dertien jaar geleden, krom gemaakt, gemeanderd. En met vijftientig boeren is daar twee jaar heel intensief gepraat, vanuit het waterschap, toen nog Peel en Maasvallei. En ja, uiteindelijk hebben ze 95% van de opgave gerealiseerd. De opgave van het waterschap: we willen maar 80% van die beek krom maken, maar uiteindelijk hebben ze bijna 100% gerealiseerd. Alleen het perceel dat mijn adviseur aanbiedt aan de Provincie, om daar die natuur, dat is het allerlaagst gelegen perceel langs die hele Tungelroyse Beek. Als ze dat perceel aan konden kopen, dan konden ze langs 10 km Tungelroyse Beek het water een halve meter opzetten en dan kun je miljoenen kuubs water in het gebied vasthouden, want dit is het allerlaagst gelegen perceel. En dat zou een geweldige kans zijn om te grijpen om dat zo te doen, zeg maar. Dan slaat u vijf vliegen in één klap: natuur, de boeren, de wateropgave. Alles wordt in een keer opgelost. Maar ja, de wil moet er zijn om dat te doen. Kom in het gebied kijken. Dan ziet u het met eigen ogen. Kijk, je kunt hier op kantoor blijven zitten en ook de ecologen. Volgens mij zijn ze nog niet

ter plekke geweest. Ook de andere alternatieven die ik aangeboden heb van mijn eigen grond om daar die natuur dus ... Ik grens aan alle kanten tegen de natuur aan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. We hebben nog een vraag van de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja toch nog een vraag. U inspireert mij om een vervolgvraag te stellen. Wat is volgens u de reden waarom er dan niet naar uw voorstellen wordt geluisterd? Of waarom die voorstellen in de ogen van de Gedeputeerde of de ambtenaren minder toereikend zijn dan het voorstel voor uw eigen perceel?

De voorzitter: Mijnheer Bongers

De heer Bongers: Dank u wel. Het is vastgesteld. En ik denk: ja bij mij voor het huis ligt ook een ... [1:11:46] en daar maar rondom heen in. Dan hebben we ons daar... Is het gewoon, ja, of gemakzucht, dat weet ik niet, maar teken het daar maar in, dan ligt hij daar. Maar ze kijken niet van wie die grond is. Ook mijn buurman, die wordt nog veel meer benadeeld dan ik. Er is nu ook een natuurcompensatieperceel. Dat ligt 5 km van het traject af. Dus waarom hebben ze dat gekozen? Dus tussen hier en die 5 km ligt nog heel veel grond waar die natuur zou kunnen komen. Dus echt ja. En ik heb vaak genoeg gevraagd: Kom praten, kom praten, kom praten. Maar ja, je hoort niks. Kijk eens, ja, en dat vind ik gewoon jammer

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. Mijnheer Ijpelaar nog een aanvulling.

De heer Ijpelaar (CDA): Misschien heel concreet. Welk argument is u verteld? Wat is uw verteld?

De heer Bongers: Ja, jongens. Die grond voor mij is wat lager gelegen grond. Daar gaat ook lager gelegen natuur verdwijnen langs de weg. Dus hoge percelen waren sowieso niet geschikt. Nou, ik heb ook een aantal percelen die wat lager liggen aangeboden. Ja, dat was allemaal te versnipperd en weet ik wat allemaal. Ja ik twijfel daaraan. Ja oké, ik ben dan geen ecooloog, ik ben wel gediplomeerd natuurbeheerder, maar ik ben geen ecooloog. Ja dat vraag ik me nog altijd af dus. En nu dat perceel wat wij ook voor ogen hadden, ja, dat – ik heb het net uitgelegd – dat heeft veel meer natuurpotentie dan de percelen van mij. En van mijn buurman dat ligt nog weer hoger. Dus waarom ze dat hogere perceel van de buurman dan gepakt hebben, ik weet het niet.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bongers. De heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Dank u wel. Maar ik hoor u zeggen dat er gewoon nog niemand is langs geweest. Is het puur op basis van theoretische modellen dan gebeurd of...

De heer Bongers (inspreker): Ja.

De voorzitter: De heer Bongers.

De heer Bongers: Ik ben toen op die inspraakmiddag geweest in 2021. Daar heb ik toen tegen de grondverwerver gezegd: ik schrok ervan dat mijn perceel was ingetekend. En toen zei ik al: ja, als jullie het volgende perceel, dat ook van mij was, pakken, dat zou al beter zijn. Dat grensde aan mijn perceel, maar dat ligt verder van mijn huiskavel af. Maar ja, dan gaat ook bewegingsruimte weg, dus ik ben dat ook liever niet kwijt, maar... Ja en toen zei hij: ja, dien maar een zienswijze in. Ja, dat hebben we gedaan, met elke keer de vraag van: we willen praten. En toen hebben we beroep

ingesteld tegen onze zin, want we hadden nooit niks meer gehoord. En toen 4 juli, afgelopen jaar, toen kreeg ik een telefoontje van iemand hier van de Provincie en die is toen komen praten. Ja, daar heb ik ook mijn ongenoegen gegeven en ik zeg: ja, ik vind het prima, maar jullie moeten toch echt naar alternatieven gaan zoeken. Ja, en toen was het PIP al vastgesteld, dus ja, en dan kan dat blijkbaar niet meer. Dan wordt het moeilijk. Kijk en nu komt het bij de Raad van State. Ja, dat weet ik niet wat de Raad van State zegt. Kijk ze kunnen de Provincie gelijk geven, maar ze kunnen ook mij gelijk geven. Maar als ze mij gelijk geven, dan heeft u ook een probleem.

De voorzitter: Dank u mijnheer Bongers. Ik dacht dat ik aan mijn rechterkant nog een vraag zag bij ...
[1:15:01].

Spreker: Ja nee, die is al beantwoord door de laatste twee vragen. Eentje van mijnheer Ijpelaar en eentje aan de overkant, dus komt goed.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bongers, dan dank ik u nogmaals voor het inspreken. U kunt plaatsnemen op de publieke tribune. En dan gaan we Statenvoorstel inzake besluit tot indiening van een verzoek tot onteigening met het oog op de realisatie conform inpassingsplan van de reconstructie N280 Leudal. We behandelen dit Statenvoorstel in twee termijnen. Per fractie krijgt u drie minuten en aan deze kant van de tafel houden wij het aantal interrupties bij. Ik geef om te beginnen het woord nu aan mijn rechterzijde. BBB, mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Dank u wel voorzitter. Wij vinden dit een bijzonder moeilijk en pijnlijk dossier. Hier spreken we over onteigening. Onteigening is het zwaarste juridische rechtsmiddel dat we als overheid hebben en dat moet zorgvuldig worden ingezet. Als ik mijnheer Bongers hoor dat zijn huiskavel van zijn grondgebonden bedrijf wordt onteigend voor natuurcompensatie, dan is dat pijnlijk. Over de onteigening van het tracé hebben we geen enkele twijfel. Dat staat zonder twijfel vast. Daar zit een groot maatschappelijk belang aan. Natuurcompensatie kent alternatieven en wij willen dat die alternatieven zorgvuldig worden bekeken en afgewogen. Het voorstel zoals het er nu ligt, staat haaks op de andere opgaves die wij vragen van onze agrariërs. En daarmee voelen wij als BBB-fractie de schuring.

Als ik dan kijk naar het Statenvoorstel, dan zie ik woorden van 'urgentie', 'tijdige realisatie'. We hebben het hier over een tienjarig traject. Dat is lang tien jaar. Dat is heel lang. Hoe kan het dat er in tien jaar geen gronden zijn verworven voor natuurcompensatie? Dit traject had de minste natuurcompensatie van alle tracés. Dus graag een uitleg hiervan.

Daarnaast staat er in het Statenvoorstel, bladzijde 9 punt 7 – en daar ben ik enorm van geschrokken - ik citeer: "Het tijdig inzetten van het onteigeningsinstrument schept duidelijkheid en vergroot daarmee de kans dat een minnelijke verwerving tot stand komt.". Als je werkelijk naar die woorden luistert. Met andere woorden: onder druk wordt alles vloeibaar? Iets met het mes op de keel afdwingen? En als we uiteindelijk onder deze druk niet buigen, barsten we dan maar? Is dit de overheid die wij willen zijn voor onze ondernemers? Graag reflectie van GS in combinatie met de titel van het coalitieakkoord: 'Iedere Limburger telt'.

In het proces tot dit Statenvoorstel tot het krijgen van de onteigeningstitels...

De voorzitter: U heeft nog dertig seconden.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Ik zal vaart maken, evenveel vaart als jullie met de onteigening trouwens.

De voorzitter: Moment, mijnheer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja met het risico dat ik coalitiepartners mag bevragen in de commissie, dan ga ik dat toch doen. Mevrouw Van der Pol geeft aan dat zij het tracétraject zeer zorgvuldig vindt en dat zij geen op- of aanmerkingen heeft en vervolgens haalt zij een passage eruit die gaat over de manier waarop wij de procedure inzetten. Maakt u daar dan een onderscheid tussen de natuurcompensatie en de manier waarop wij bij het proces tot onteigening inzetten bij het tracévlak? Of zegt u dat de manier waarop wij een infrastructuurproject inzetten voor beide geldt? Dat was mij niet helemaal duidelijk, mijnheer de voorzitter.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Nou, waar ...

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Oh, sorry. Waar mijn punt op slaat is vooral: hoe willen wij als overheid omgaan met onze inwoners. Dat het tracé onteigend, dat daar enkele onderdelen in het tracé onteigend moeten worden, dat begrijp ik. Dat snap ik. Wij willen ook thuiskomen, onze gezinsleden ook. Alles daarboven. Maar als wij dit zo wegschrijven en zeggen dat dit normaal is en enige vorm van empathie ontbreekt, zeg ik: willen wij zo met elkaar omgaan? En die vraag wil ik wel oprecht stellen ja.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): U geeft een heel klein beetje antwoord, maar mijn vraag is. Het procesvoorstel zoals dat hier voorligt, de manier waarop wij een infrastructuurproject ingaan, dat we bij het vaststellen van een PIP ook de onteigeningsprocedure gaan inzetten. Vindt u dat we die manier moeten veranderen voor het gehele traject? Of vindt u dat we dat alleen voor natuurcompensatie moeten doen? Of moeten we in het vervolg nu niet meer op deze manier een infrastructuurproject aanvliegen? Dat is me niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Ik wil dat het proces zorgvuldig wordt doorlopen en dan specifiek met betrekking tot natuurcompensatie.

De voorzitter: Vervolgt u uw ... Een halve minuut.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Ja. Dit gaat niet van mijn dertig seconden af. In het proces tot dit Statenvoorstel komen en het krijgen van die onteigeningstitel zijn zaken niet goed gegaan. Hoe is dit ontstaan? Hoe gaan we het oplossen? En hoe willen we dat verkopen?

Nou, daarnaast wil ik graag GS oproepen om naast een overheid te zijn voor de natuur ook een overheid te zijn voor haar inwoners, zoals mijnheer Bongers en zijn buurman en de natuurcompensatie daarmee op een minnelijke manier te regelen. Als BBB-fractie zullen we ons beraden om invulling te geven aan onze bestuurlijke verantwoordelijkheid en bereiden hiervoor een motie voor ...

De voorzitter: Ik verzoek u af te ronden.

Mevrouw Van der Pol (BBB): ... om te borgen dat onteigeningsprocedures met de nodige zorgvuldigheid worden omkleed en nog beter in totaliteit worden voorkomen. En ik roep dan ook de

collega's Statenleden op om dit zo min mogelijk politiek maar echt als mens te behandelen. Hoe staan we hierin en hoe willen we met elkaar omgaan?

De voorzitter: Dank u, mevrouw Van der Pol. Dan ga ik naar het CDA. Wie kan ik het woord geven? De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ja enkele maanden geleden zagen we dit stuk voor het eerst en toen dachten we: wat fijn dat we eindelijk een volgende stap kunnen zetten in het project N280. Een degelijke laatste stap ware het niet dat ik een heel kleine zin had toegevoegd met: ik zie twee stukken natuurcompensatie en daar zien we wat weinig uitleg. Nou ik was gelukkig niet de enige. Er waren anderen die zich daar ook druk over maakten en zo onttaardde dit stuk toch in een wat problematisch stuk. Jammer, want er is een heel degelijk proces aan vooraf gegaan rondom het vaststellen van dit PIP en het maken van de N280. Het CDA staat ook voor degelijk bestuur en wat ons betreft is er een heel degelijk proces aan vooraf gegaan, maar we hebben op dit moment te maken met natuurcompensatie of op dit moment, sinds enige tijd al te maken met natuurcompensatie in infraprojecten. En ja, wellicht goed dat het nu een keer fout gaat. We komen erachter dat natuurcompensatie natuurlijk best voor interpretatie vatbaar is, hè. We hebben een inspreker gehad. Die heeft een heel andere visie op natuurcompensatie dan de Provincie. Dus wij zijn ook heel erg benieuwd hoeveel ruimte er nu is in de interpretatie rondom natuurcompensatie. De inspreker geeft net ook aan dat hij met ecologen heeft gesproken. Wie heeft de lead in dit kader? Gaat het puur over een technische berekening rondom stikstof of heeft natuur en ecologie in deze de lead en bepalen wij of een project geschikt is ter natuurcompensatie op het moment dat dit ook iets toevoegt aan bijvoorbeeld onze natuuropgaven? Dus dat zijn wel allemaal vragen die wij hebben naar aanleiding van dit stuk. En wij vragen ons ook af wat de Gedeputeerde nu nog heeft gedaan in de afgelopen periode, want het stuk is terecht ook uitgesteld. Dat is ook goed. We zijn tot de conclusie gekomen – we hebben ons kwetsbaar durven opstellen – dat de burger een heel terecht bezwaar heeft. We vinden ook dat we die gehoord moeten zien. Alleen wat ik mis, is dat proces ten opzichte van het vorige stuk en nu. En daar heb ik eigenlijk in het stuk niks meer over kunnen lezen, wat er nu gebeurd is. Dus een aantal woordjes is veranderd, maar ... Ja, dat is wel heel belangrijk voor ons als commissie. Waarom hebben we dit stuk nu geparkeerd? En waarom is nog steeds de inspreker ontevreden? Dus die stappen hoor ik heel graag van de Gedeputeerde en zeker ook omdat onze collega's hier aan de linkerkant nog steeds ook heel veel zorgen hebben bij datzelfde stuk, daar heel veel inspanningen in hebben geleverd en we uiteindelijk nu nog niet tot een bevredigend resultaat zijn gekomen met elkaar. Dus dat is wat het CDA betreft heel erg belangrijk en ik hoop dat we daar antwoord op kunnen krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mijnheer Ijpelaar. Een vraag van de heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja, een vraag aan mijnheer Ijpelaar. U geeft aan: de procedure vinden wij goed doorlopen, maar toch is dit de conclusie die je zelf uiteindelijk trekt. Hoe strookt dat met elkaar?

De voorzitter: De heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Dat is een beetje dezelfde vraag die ik aan de BBB stelde. Wat ik bedoel te zeggen is dat we de procedure rondom het aanleggen van het tracé en de onteigening rondom het tracé, daar zien wij geen bezwaar tegen, ook de planologische vorming van het tracé van hoe we dat als project, als echt sec infraproject, met elkaar tot stand hebben laten brengen. Daar hebben we meer dan voldoende inspraak over gehad. Dat is heel vaak hier in de commissie teruggekomen. Dus sec het infraproject en ook de onteigening van de directe percelen aan het infra, dat vinden wij heel

goed gegaan. Ware het niet dat er ook nog natuurcompensatie in dit project zit en daar hebben wij wel wat vraagtekens bij en ben ik heel benieuwd naar wat daar de beantwoording van de Gedeputeerde van is voordat ik een conclusie trek of ik vind dat het goed is gegaan of niet goed is gegaan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ijpelaar. Geen verdere vragen? Het CDA. Wie kan ik het woord geven? Sorry VVD. Wie kan ik het woord geven? Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, ik ben heel trots op mijn VVD-lidmaatschap, dus dat houden we ook zo.

De voorzitter: Excuses.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel voorzitter. Nou allereerst mijn complimenten voor Gedeputeerde Demollin. Wat goed dat u ter plaatse bent gaan kijken en gesprekken bent aangegaan met mensen en bedrijven die dit besluit treft of zou gaan treffen. En wat dat betreft bent u echt aan zet met het coalitieakkoord: 'Elke Limburger telt'. Kunt u aangeven wat er ten opzichte van oktober jongstleden, toen dit stuk eraf is gehaald, tot en met nu voor deze mensen en bedrijven veranderd is? Voor de VVD is natuurlijk de infrastructuur... Bereikbaarheid is natuurlijk een belangrijk punt. Voor ons als liberalen is als je gaat onteigenen van bezit, is dat wel een heikel punt. Wij zien wel een maatschappelijk belang, maar daarin zul je een heel goede communicatie moeten hebben. Als we kijken naar het stuk nu en we gaan kijken naar de N280 en dat je de doorstroom wil verbeteren en de bereikbaarheid, maar dat je ook gaat kijken naar de parallelle ontsluiting en erftoegangswegen, dan heb ik het volgende. Wij hebben vernomen dat bij de gemeente Leudal ze de gebiedsontsluitingsweg willen gaan afwaarderen bij de Kelperweg/Begijnhofweg. En aangezien er dan acht à negen zijwegen weg zullen gaan door de ontwikkelingen aan de N280, zal door de weg te gaan afwaarderen een probleem ontstaan met het oversteken van noord naar zuid voor onder andere het landbouwverkeer. En dan is mijn vraag: Is dit bij u bekend? En zo ja, betreft dit een nog op te lossen probleem of is er al rekening mee gehouden in dit plan? Natuurlijk hebben wij het PIP aangenomen en er staat een 4,5 meter halfverharding bij de Kasteelweg. Is er dan een bestemmingsplanwijziging nodig vanuit de Provincie en gemeente om de 7 meter, dus het optimale ontwerp, te kunnen realiseren? En zo ja, wanneer wordt dit opgestart? Verder is de Provincie Limburg verantwoordelijk voor een tijdige realisatie van de reconstructie van de N280 conform het inpassingsplan, de uitvoering van de grondverwerving en de noodzakelijke onteigening. En ik begrijp dat er nu een goede communicatie met de belanghebbende als uitgangspunt is en elk aankoopdossier een persoonlijke grondverwerver als eerste aanspreekpunt heeft. En dat is een mooie verbetering ten opzichte van de eerdere communicatie tussen bewoners en grondeigenaren en de Provincie van de nog aan te kopen gronden. De bewoners en grondeigenaren zouden tegelijk met het bod voor de grondaankoop een onteigeningsbrief hebben ontvangen. Is inmiddels aan alle briefontvangers een uitleg over deze gang van zaken gegeven? En kunt u toezeggen erop toe te zien dat in de toekomst bij dit soort projecten speciale aandacht voor de wijze van communiceren de standaard zal zijn? Tot slot, naar aanleiding van de inspreker. Is bedrijfseconomische achteruitgang verdisconteerd bij het onteigeningsbod? Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman van de VVD. Gaan we naar de heer Van den Beucken van de partij LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dit stuk is natuurlijk al eerder voorbereid, hè? We hadden dat al eerder op de agenda staan. Ik zie eigenlijk ook vrij weinig reden om daar zwaar van af te wijken. Het is in ieder geval heel goed dat dit veel bewogen en langlopende dossier langzaam

maar zeker richting daadwerkelijke realisatie gaat. Fijn dat die schop op termijn de grond ingaat en dat is heel erg belangrijk voor verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming. En in dit dossier moet je vroegtijdig en proactief handelen, want ook hier is tijd geld, veel geld zelfs en tijd is hier ook nog uitgestelde verkeersveiligheid en doorstroming. En dat betekent dat we nu alvast moeten stellen welke grondstukken mogelijk niet tijdelijk en minnelijk verworven kunnen worden. Aan ons wordt gevraagd om de grote verzoeken tot een besluit tot aanwijzingen van de te onteigenen gronden. En die tekeningen die laten een sterk toegenomen ruimtebeslag goed zien en dat onderstreept waarom dit voorstel voorligt. Veel complexe taal, complexe tijdschema's zien we, maar eenvoudig gezegd is eigenlijk de boodschap van: ja, we willen dat werk nu gaan veilig stellen, hè, want dat staat er eigenlijk. Tegelijkertijd staat er ook dat er nog altijd inzet is op minnelijke schikking, ook als dit voorstel aangenomen wordt. Ja, en die minnelijke schikking, daar zijn we nu natuurlijk ook – als je de inspreker hoort – nog indringend mee bezig. We begrijpen in ieder geval dat er een flink aantal grondstukken al minnelijk verworven zijn. De rest zit in een onderhandeling. Maar toch hebben we nog wel zorgen uit de agrarische hoek en niet zozeer om de overdracht van de gronden ter plekke van het tracé, maar vooral de percelen voor de natuurcompensatie. We hebben het net gehoord, dus dat is niet anders dan twee maanden geleden. Een aantal bedrijven wil graag met de Provincie praten over alternatieve percelen voor natuurcompensatie en omdat het afstand doen van bepaalde percelen voor de natuurcompensatie, de bedrijfsvoering hard raakt, ja terwijl er ook andere percelen zijn, dat raakt gewoon. Dus we stellen eigenlijk dezelfde drie vragen en het College als we dat een tijdje geleden ook hadden willen doen. De eerste vraag is: Heeft de Provincie gereageerd op de alternatieve natuurcompensatiepercelen die de agrarische bedrijven voorgelegd hebben? En is bij de Provincie bekend waarom ze die alternatieven aanbieden? Twee: Was, is of gaat de Provincie verder met hen in gesprek over deze natuurcompensatiepercelen en oorden al deze alternatieve percelen serieus genomen en afgewogen? Drie: Hoe waren, zijn, worden de gemeente Leudal, de LLTB, Cumela daar goed in meegenomen? Nog één vervolgvraag. Ik citeer: 'Wettelijk is geborgd dat een onteigende geen nadeel ondervindt in zijn vermogenspositie als gevolg van de eigendomsontneming.' Einde citaat. Er is sprake van een volledige schadeloosstelling. Beperkt deze zich tot de waarde van de gronden of ook eventuele inkomensdervingen als gevolg hiervan of de kosten van nieuwe grond? Hoe zit dat met de schadeloosstelling als een deel van de gronden nodig zijn, maar door de afgenomen schaalgrootte het restant niet meer interessant is? Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Beucken. Mijnheer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja dank u wel voorzitter. Voor ons als fractie is deze situatie wel lastig. We zitten als fractie erg in dubio met een dusdanig besluit om dwang toe te passen in het onteigenen en daarmee inbreuk te maken op het eigendomsrecht van zowel particulieren als ondernemers. De vraag rijst dan ook of er bij iets wat voor een Provinciebestuur een ogenschijnlijke administratieve handeling is, het besef wel doordringt bij de Provincie en bij de Gedeputeerde in hoeverre een dusdanige inbreuk ook bij de mensen zelf wordt ervaren. Als je gaat onteigenen zeg je eigenlijk: als u niet zelf akkoord gaat dan zorgen we daar wel voor. Op het moment dat u dat zegt in een andere context buiten, gaat het OM onderzoek doen of er geen sprake is van een bedreiging. Dus zo erg wordt het door de mensen wel ervaren. Helemaal in dubio zijn we dan ook omdat er nog een actieve zaken is bij de Raad van State en de inspreker geeft net aan dat het bij de Provincie eigenlijk een soort van ontbreekt aan gezond boerenverstand. We proberen mee te denken. Ik ben voorstander. Ik geef alternatieven aan, maar ja, ik kreeg nul op rekest. Ik hoor in twee jaar lang niks. En dan komen ze in een keer van: ja, en nu gaan we je onteigenen. Dan gaan we in ieder geval de procedure starten. We beginnen het wapen te trekken. Komt niet helemaal lekker over, ook niet naar de burgers toe, wat ook BBB heeft aangegeven.

De voorzitter: De heer Sol heeft een vraag.

De heer Sol (GroenLinks): Nou, ik zou ervoor willen waken om in deze bespreking taal te bezigen en woorden te gebruiken die insinueren dat er sprake is van bedreigen van fysieke veiligheid, Openbaar Ministerie, wapens. Ik neem daar even heel ver afstand van. Daar laat ik het bij.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol. De heer Roso.

De heer Roso (JA21): Daar wil ik best op reageren, voorzitter. Het is meer hoe het overkomt als je de grote machtige overheid tegenover je hebt staan. Het gaat niet per se om de fysieke veiligheid zoals die genoemd wordt, maar met name ook wel de druk die daarmee gepaard gaat als je als kleine persoon in een keer tegenover de overheid komt te staan.

De voorzitter: Er is een vraag of opmerking van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het is een vraag en ik probeer even te verwerken wat u zegt. Bedoelt u nou dat u het gevoel heeft dat wij de procedure zoals die is vastgelegd in de wet, waarbij je naar een X-aantal waarschuwingsmomenten, of in ieder geval een X-aantal momenten, een **onteigenings...[1:36:03]** gaat halen. Trekt u in twijfel of wij de wet gevolgd hebben, zoals die door de Nederlandse staat is vastgelegd? Of bent u het niet eens met de wet? Hoe moet ik het zien?

De voorzitter: De heer Roso.

De heer Roso (JA21): We moeten heel erg goed opletten in tot waar we de overheid zich begrenst. Het eigendomsrecht is natuurlijk een heel erg ... Het is een heel erg grove maatregel als mensen daaraan gaan zitten. En het is niet of de wet wordt gevolgd, maar ook in de geest van de wet **... [1:36:40]** op.

De voorzitter: Mijnheer Roso gaat u verder met uw betoog.

De heer Roso (JA21): Even kijken waar ik was gebleven. Er wordt aangegeven inderdaad dat er geen overleg is geweest en medewerking wordt aangeboden en er waarschijnlijk niks mee wordt gedaan, aldus de inspreker. Hoe staat dat dan in verhouding met het coalitieakkoord en de informatievoorziening? Ook omdat de inspreker aangeeft dat het bij het PIP pas was te zien dat het om zijn gronden zou zijn gegaan. Afrondend, voorzitter. In de basis zijn wij niet tegen aanpassing van de N280 en de weg en de veiligheid die dat gaat bieden. Wel worden er nu, naast andere dossiers, ook vragen gesteld door burgers omtrent de houding van de Provincie en de informatieverstrekking. Hoe gaan we dit in de toekomst voorkomen en oplossen? Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Roso, JA21. Dan gaan we naar de PVV, de heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja, voorzitter, wij hebben maar één vraag op dit moment. Wat is de definitie van minnelijke schikking? Hoe definieert de Provincie het minnelijk maken van iets? Wat houdt dat in?

De voorzitter: Dank u wel voor de korte bijdrage. Dan gaan we naar de heer Loomans, Horizon.

De heer Loomans (Horizon): Ja dank u wel voorzitter. Ja er is al heel veel gezegd, dus ik zal het kort houden. Ik ben in principe geen fan van meer asfalt, maar aan de andere kant hebben we het hier eigenlijk over een reconstructie. Dus we zullen maar zeggen dat de hoeveelheid meer asfalt die er

komt behoorlijk beperkt is. En gezien de verkeersbelasting en de veiligheid op de N280 zijn hier toch een ingreep en een reconstructie wel heel hard nodig. Ook is de hoeveelheid gronden die moeten worden geworven gelukkig heel beperkt. En als verwerving niet anders kan, dan blijft er nog maar een mogelijkheid over en dat is onteigenen. Ik ben onbekend met de situatie van de inspreker, dus daar kan ik inhoudelijk verder weinig over zeggen. Ik neem wel aan ... Of verzoek in ieder geval het College ... Of ik wil aandacht vragen voor het zorgvuldig doorlopen van de procedures en zo veel mogelijk in goed overleg en ruimhartig te compenseren, maar er ook voor te zorgen dat de reconstructie van die N280 wordt doorgezet en op schema blijft, want anders weten we al wat er met de kosten weer gaat gebeuren. Dus wat dat betreft: er botsen een paar dingen, maar ik hoop dat we daar op een nette manier allemaal uit kunnen komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan gaan we naar mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter dank u wel. Het schuurt een beetje dit verhaal. Het schuurt omdat we aan de ene kant allemaal vinden dat die – allemaal, tenminste dat proef ik wel dat er wel breed consensus is – N280 niet nog meer vertraging kan oplopen, maar tegelijkertijd schuurt het ook omdat er mensen zijn die in de knel komen hier. En ik denk dat we met elkaar moeten constateren dat de manier waarop deze onteigening gaat geen schoonheidsprijs verdient. En ik zou graag van GS een reflectie op deze casus krijgen. Ik heb gehoord dat de inspreker alternatieven aanbiedt. Ik vind dat ook heel mooi dat u dat doet en ik vraag mij af: Waarom? Ik begrijp dat die alternatieve kennelijk te laat zijn aangeboden, maar ik vraag me wel af of we daar niet toch nog een mouw aan kunnen passen. Dus die die vraag is voor het College: Hoe kunnen we toch kijken of we hier nog met elkaar uit kunnen komen? Ik doe dit soort dossiers al een tijdje. Ik heb heel erg het gevoel dat het hier echt wel gaat om een incident, maar dat kun je pas echt weten als je de vraag stelt. Dus de vraag is: Is dit een incident? En met name dan: Hoe weet je nou of dit een incident is of niet? Kunnen we gewoon eens ... Je hoeft geen precieze cijfers te geven, maar als we terugkijken naar de afgelopen vier jaar: Hoe vaak hebben wij nou grond verworven? En hoe vaak hebben we dat moeten doen via een onteigening, via de CROW? Want dan weten we of dit een incident is of dat we dit eigenlijk standaard doen. En in het verlengde daarvan zou ik wel heel graag willen weten: Wat is nou eigenlijk de visie of het beleid van GS als het gaat om onteigeningen? Dus hebben we daarin een bepaalde escalatieladder die we hanteren? Streven we naar zoveel mogelijk minnelijk verwerven? Of pakken we direct de onteigeningstitel erbij zodra we de kans krijgen? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst. Mijnheer Vaessen, D66.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter. Ook dank aan de inspreker. Ik hoor ook straks graag van het College een reflectie op de inspraakreactie van de heer Bongers en ook op de door hem aangedragen alternatieve percelen die hij geschikter acht voor natuurcompensatie. Om de reconstructie uit te kunnen voeren conform het vastgestelde PIP moeten er natuurlijk gronden worden verworven ook voor natuurcompensatie, want we gaan ook ingrijpen in het landschap als we grote reconstructies doen. Het is op zich niet ongebruikelijk dat we, om heel dure vertragingen op infraprojecten te voorkomen, parallel aan de trajecten om minnelijke verwerving mogelijk te maken, wel procedureel al mogelijk maken om dat ultimatum remedium van onteigening – dat we liever niet inzetten – in te zetten als het echt niet anders kan. Dan is het wel belangrijk dat je heel goed blijft communiceren en dat ook in het hele proces doet met betrokken mensen, de Limburgers die het raakt. Het belang van deze reconstructie – dat proeven we wel meer in de commissie – dat ziet men eigenlijk in consensus in de Staten wel. Het is heel belangrijk voor de bereikbaarheid van Midden-Limburg en ook voor het vestigingsklimaat in Midden-Limburg. En wij zien natuurlijk het liefst dat er sprake kan zijn van minnelijke verwerving en dat dat succesvol verloopt. We rekenen er ook op dat

het College daarop blijft inzetten. In het tweede beslispunt van het stuk is opgenomen dat het College mandaat vraagt om, wanneer blijkt dat er percelen niet nodig zijn voor het uitvoeren van het project, die weer uit dat onteigeningsverzoek te halen. Ik weet niet of dat een rol kan spelen bij de percelen waar de heer Bongers over spreekt. Dat kan ik natuurlijk niet beoordelen. Maar dat horen graag van het College. En wilt u ons in elk geval, wanneer er straks percelen uit het verzoek gehaald kunnen worden, daarover informeren? En dat is het voor zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen. De heer Erkamp, 50PLUS.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel voorzitter. Nou, de inspreker was duidelijk wat het probleem is met de Provincie. Er is al veel gezegd hier in de groep over het probleem. Om herhaling te voorkomen, heb ik enkele vragen. Gisteren hebben we een hele tijd gesproken over participatie. Dit is nu een voorbeeld dat er niet gecommuniceerd wordt met elkaar. Hoe kan het zijn dat er zo weinig contact is geweest tussen de inspreker en de Provincie? En de laatste vraag: Hoe denken jullie het probleem op te lossen met de inspreker? Hoe gaan we verder ermee? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Erkamp. Dan gaan we naar de heer Sol van GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter. Ja er is inderdaad al veel gezegd. Ik zou hier willen stellen, in ieder geval, dat ja, compensatie is een onvervreemdbaar onderdeel van die PIP's. Dus ik zou ervoor willen waken om onderscheid te maken in die zin dat als je bijvoorbeeld een asfalteermachine een andere route kan laten nemen waardoor je een onteigening zou kunnen uitsparen, dan is dat, denk ik, ook heel relevant. Nou dat is hier dan in ieder geval niet gelukt. De vragen die ik hierover heb, want ik voel dat schuren en die pijn ook wel, gaan over die alternatieven. De eerste vraag is: Zijn die überhaupt nog mogelijk zonder dat dat leidt tot uitstel? De tweede vraag is... Er is kennelijk wel gesproken over alternatieve. In welke mate hebben daarin aspecten als de kosten – zo er verschillen zijn – de ecologische waarde dan wel de stikstofbelasting een rol gespeeld? Want ook dat is mij niet helemaal duidelijk uit het dossier in welke mate dat een rol speelt. In welke mate hebben die drie aspecten invloed op het wegen van die alternatieven? Onteigening is inderdaad – het woord viel al net – het ultimatum remedium. Daar zullen we en daar zijn we ook, ook zelfs wettelijk, heel voorzichtig mee. Dat moet ook. Dat moeten we ook vooral zo houden. Maar het zit niet voor niks in de gereedschapskist. Het is een instrument en in incidentele gevallen zul je ernaar moeten teruggrijpen. Dat neemt niet weg dat dit dossier ook wat ons betreft wel tenminste de indruk wekt dat er steken zijn gevallen en dat communicatie en overleg veel beter hadden gekund, Maar dat is achteraf.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Sol. Gaan we naar SP de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel voorzitter. Als laatste ook nog heel kort voor mij. Onteigeningen willen we allemaal zoveel mogelijk vermijden vanwege ingrijpende veranderingen in levens van Limburgers. En als we horen wat de inspreker ons vertelt, lijkt het erop alsof we niet maximaal met hem en met zijn buurman hebben meegedacht. Klopt dat beeld?, is mijn vraag en GS. En dan mijn laatste punt naar de toekomst toe. Hoe gaan we deze vervelende discussies nog meer voorkomen? Niet alleen als het gaat wat betreft natuurcompensatie, maar bij projecten waarmee grondverwerving gemoeid is in het algemeen. Zijn er bijvoorbeeld niet op voorhand gebieden aan te wijzen voor natuurcompensatie voor provinciale infraprojecten waar we uit kunnen putten. Als idee. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Wolters Gregório. Dan zijn we aan het einde van de eerste termijn en dan wil ik het woord geven aan Gedeputeerde Staten. Wie van beiden? Mevrouw Demollin. U krijgt van ons twintig minuten.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel voorzitter. Op de eerste plaats wil ik de insprekers – ik spreek even in meervoud omdat de heer Bongers het ook namens zijn buurman heeft gedaan – heel hartelijk danken voor de inbreng. Ik vind het bijzonder moedig dat ze dit hebben gedaan. En je voelt ook enorm eigenaarschap naar het landbouwwak, maar ook de emotie die dit geheel met zich meebrengt. En dat vind ik moedig dat jullie dit hier gedaan hebben. GS ziet de betrokkenheid en GS waardeert derhalve ook dat de insprekers positief staan tegenover de aanpassing van de weg. Dat staat buiten kijf, merk ik bij de insprekers. Er is naar alternatieven gekeken en die zijn ook met mijnheer Bongers besproken en die zijn toegelicht.

En ik wil in het algemeen zeggen – daar zijn meerdere vragen over geweest – ik betreur het, GS betreurt het dat de communicatie sinds juni 2022 absoluut niet vlekkeloos verlopen is. Ze zijn gewoon echt niet vlekkeloos verlopen. Dat is ook een van de redenen geweest dat ik dit stuk op 13 oktober van dit jaar van de agenda heb laten afhalen, omdat ik merkte dat er veel emotie op de lijn zat en dat er niet goed gecommuniceerd was. En sinds 13 oktober is er wel heel duidelijk aandacht geweest voor de intensivering van de communicatie, ook met de mensen zelf.

Dan zou ik willen beginnen met het beantwoorden van de vragen en ten geleide zou ik willen aangeven dat de Staten in juni 2022 het PIP hebben vastgesteld en dat iedereen het erover eens is dat het een gevaarlijke weg is waar sinds 2013 144 ongevallen zijn geweest. GS neemt, ook op dit moment, haar bestuurlijke verantwoordelijkheid in verband met het totale algehele belang. En ten opzichte van de realisatie van de weg moeten daarvoor ook diverse percelen worden verworven. En hetgeen vandaag voorligt, is de vraag van GS voor het zetten van een procesmatige stap voor het vestigen van een titel. Wij gaan nog niet onteigenen. We gaan niet onteigenen. Nee, we gaan vandaag een procesmatige stap zetten voor het vestigen van een titel en die titel die is nodig om als het echt helemaal niet anders kan, te gaan onteigenen voor de realisatie van het totale plan. En dat totale plan dat is de weg en alle bijkomende werken, zoals bermen, afwatering, geleidingsstroken en ook natuurcompensatie. En op het moment dat de titel gevestigd is, is het de wettelijke taak van GS om tot het moment dat de werken aan de orde zijn – en dat kan om een periode tussen twee en vijf jaar gaan – zich optimaal in te spannen om tot een minnelijke oplossing te komen. Om tot een oplossing te komen waarmee beide partijen kunnen mee instemmen. Dat is een wettelijke taak en dat gaan we ook doen. Dit voorstel is dus eerder van de agenda afgehaald in oktober, omdat GS van mening was dat een aantal aspecten niet goed genoeg was uitgezocht en ook omdat er veel emotie op de lijn was. Ik kom daar dadelijk bij de beantwoording van de vragen op terug, maar ik wil wel nog aangeven dat er sinds 13 oktober weer vijf ongevallen zijn gebeurd op de weg, waarbij bij één ongeval twee mensen naar het ziekenhuis zijn gebracht. Dus we hebben oog als GS voor alle aspecten van deze casus en werken heel hard aan de realisatie waar we alle facetten responsief behandelen. Voorzitter, dan ga ik nu over tot de beantwoording van de vragen. En dan moet ik even kijken naar datgene waar de ambtenaren mij allemaal mee aan het helpen zijn.

De eerste vraag van de BBB was: Hoe kan het dat er na tien jaar nog geen percelen zijn gekocht voor natuurcompensatie? De percelen voor natuurcompensatie verwerven, dienen in relatie te staan met het betreffende project. Dus je kunt niet op voorhand strategisch gaan verwerven om die later in te zetten voor een project dat nog niet uitgedetailleerd is. En van de natuurcompensatiegronden zijn op dit moment 7 hectare aangekocht van de benodigde 13 hectare.

Dan is er een vraag over een term die op bladzijde 9 staat.

De voorzitter: Moment, mevrouw Demollin. De heer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ik was even aan het wachten. Misschien dat de BBB nu gewoon vragen gaat stellen. Maar zal ik het dan doen? Ik vroeg me namelijk af. U gaf aan dat het niet mogelijk was om strategisch natuurcompensatiegronden te verwerven alvorens het project definitief is gemaakt. Dan bedoelt u, denk ik, dat de PIP definitief is vastgesteld. Maar ik geloof dat dat niet aan de orde is. Waar staat dat, dat dat niet kan, strategisch verwerven van gronden? Want dat doen we bijvoorbeeld bij andere infraprojecten ook ware het niet dat dat dan strategische verwerving is voor directe tracés, maar niet per se natuurcompensatie, staat in mijn geheugen. Maar waarom is dat bij natuurcompensatie dan anders?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een heel terechte vraag. Kijk er zijn twee dingen. Dat heeft enerzijds te maken met dat je gewoon strategisch gaat kijken waar we eventueel als Provincie zouden kunnen verwerven om natuurcompensatie in te zetten. In dit geval constateer ik – en ik zit hier sinds 23 juni – dat hier niet met die bril is gekeken. Dus dat betekent dat hier gekeken is naar de natuurcompensatie op grond van het PIP dat in 2020 is vastgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Van der Pol, BBB.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Maar u zegt dus eigenlijk, als ik het goed hoor: Het is wel mogelijk om gronden aan te kopen, strategisch gelegen, om natuurcompensatie in te vullen.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Het is mogelijk dat wij als Provincie, als we daar met die bril naar gaan kijken, als we ons tot doel stellen dat wij ook graag gronden willen aankopen om uiteindelijk natuur te compenseren, dan is het antwoord erop: ja

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Op pagina 9 staat een term waar mevrouw Van der Pol aan refereert en dan heb ik een heel lang antwoord. Het gaat over die, als ik het goed heb: onder druk wordt alles vloeibaar. Ik kan me voorstellen dat die term zo overkomt. Zo is hij echter niet bedoeld. Het is een juridische invulling van die term. Maar we nemen uw antwoord ter harte en **we zullen goed kijken hoe we dat op een andere manier formuleren**. Juristen hebben vaak wel eens de neiging om termen heel erg hard te schrijven, die hard kunnen overkomen, terwijl ze het misschien feitelijk niet zo bedoelen. We zullen ernaar kijken.

Dan is er een vraag met betrekking tot het proces om te komen tot het Statenvoorstel en tot die onteigeningstitel en dat een aantal zaken niet goed is gegaan. Dat klopt en dat is ook een van de redenen waarom ik dat voorstel op 13 oktober van de agenda heb laten afhaken, dat ik merkte dat die communicatie niet goed is gegaan. Los van het feit dat hier geen opzet aan ten grondslag ligt, maar we hebben sinds 13 oktober wel een intensief traject gehad, niet met de mensen buiten, maar ook de mensen intern, om duidelijk te maken dat het verstandig is om een veel empathischere en menselijkere toon aan te slaan als het gaat over deze zaken. Dat is een heel intensief traject geweest en dat hebben we ook doorlopen.

Dan geeft u nog aan een oproep aan de Staten om zorgvuldiger om te gaan met projecten ten aanzien van natuurcompensatie. Dat is ook iets wat hoort bij dat intensieve proces dat we intern nu aan het doorlopen zijn om te kijken hoe we dat op een goede manier kunnen doen, rekening houden met alle facetten.

Dan ga ik over naar de beantwoording van de vragen van het CDA, waarbij u zegt: Hoeveel ruimte is er in de interpretatie van natuurcompensatie? Ook dat is juridisch vastgelegd en er is feitelijk weinig ruimte in die interpretatie. Helaas. En die percelen die voor natuurcompensatie in aanmerking komen, die dienen ook aan dezelfde voorwaarden te voldoen als percelen waarin in dat geval in de weg wordt voorzien.

Dan is er een vraag over wie in de lead is in dit kader. Nou, normaliter gaat een project ervan uit dat er onderzoek plaatsvindt naar het meest veilige en verkeerstechnisch wenselijke tracé van de weg. De percelen die daarbij geraakt worden die worden getoetst op de haalbaarheid van die realisatie. En hier is het zo dat, met betrekking tot die natuurcompensatie, gekeken is hoe je datgene wat aangetast wordt op een zo goed mogelijke manier – rekening houdend met het juridisch kader daarvan dat omschrijft hoe je dat moet doen – ingevuld kan worden.

Dan is er een vraag over wat we in de tussentijd gedaan hebben. Nou, daar ben ik...

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar, CDA.

De heer Ijpelaar (CDA): De Gedeputeerde geeft aan dat dat kader heel eng is, hè, dus dat we daar eigenlijk maar heel beperkte speelruimte hebben. Dat was mijn vraag. Nu is mijn vervolgvraag daar ook wel op van: Kunt u dat dan ook als voorbeeld misschien wat duidelijk maken? In dit geval zijn er dus ook maar twee kavels. Ik weet niet hoeveel kavels ervan bestaan. Maar zijn eigenlijk ook alleen maar deze twee plekken mogelijk voor natuurcompensatie? Of geeft het kader ons ruimte om verschillende alternatieven te kiezen?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Wat hier aan de orde is, is dat er vanuit datgene wat ik net omschreven heb, gekozen is voor de locaties die nu voorliggen en die locaties zijn opgenomen in het PIP dat ingediend is ter besluitvorming. Als uw vraag nu is: Hadden het ook andere locaties kunnen zijn? Dat zou heel goed kunnen, maar die zijn dus niet bekeken voordat de PIP werd ingediend. Dat betreurt ik. Ik zat toen nog niet op deze stoel. GS heeft toen op dat moment die afweging gemaakt en er is ook aangegeven dat de communicatie niet goed is gegaan. Ik kan u aangeven: op 13 oktober is het van de agenda afgehaald en op 16 oktober zat ik bij mijnheer Bongers aan tafel. En ook daar aan tafel zijn twee keer verontschuldiging aangeboden voor het feit dat de communicatie niet goed is gegaan.

De voorzitter: Mevrouw Demollin, de heer Roso van JA21 heeft een vraag.

De heer Roso (JA21): Welke stappen zijn nu concreet ondernomen en vastgelegd om dit in de toekomst niet meer te laten voorkomen?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is een heel terechte vraag. Die stappen zijn we op dit moment aan het uitwerken. We kunnen geen ijzer met handen breken en we willen dat ook eigenlijk los zien van deze casus. Een besluit dat in het vorige College en de vorige PS is genomen, ligt nu op mijn bordje om daar vorm en inhoud aan te geven. Ik doe dat zo goed mogelijk. Dit is wel een punt waarbij ik kijk van oké: Hoe kunnen we in de toekomst het een en ander voorkomen? Met wel, en dat heb ik ook in mijn betoog aangegeven dat ik optimaal die wettelijke taak ga inzetten om alsnog tot in alle hoeken en gaten tot een minnelijke oplossing te komen voor dit specifieke geval dat de spreker heeft ingebracht.

De voorzitter: Gaat u verder met uw beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Even kijken bij het CDA. Ja. Dat was de vraag waarom we dit stuk hebben geparkeerd en waarom de spreker nog steeds ontevreden is. Dit traject, deze aanloop heeft tien jaar geduurd en het zijn zes weken sinds dat het de vorige keer van de agenda is afgehaald en het nu weer geagendeerd is. En in die tussentijd is er heel veel gebeurd. Alleen de realiteit is dat het PIP op dit moment bij de Raad van State ligt. Een van de zaken die ik ook gedaan heb, is dat er een advies is ingewonnen bij de landsadvocaat om te kijken wat je ook eventueel nog aan de wisselingen van de percelen kunt doen. En dat zou ertoe kunnen leiden dat je in een situatie komt waarbij PS in een moeilijke situatie komt als bijvoorbeeld die procedure helemaal vernietigd wordt. En dat willen we als PS ook niet. Dat is niet in het kader van het belang van de weg. Dat is ook niet in het kader om nog ellenlange kostenverhogingen te krijgen. Dus gelet op dat feit zijn we gebonden aan de procedure die we nu in zijn gegaan. Dus nogmaals: we zijn als GS geconfronteerd met een besluit dat er al ligt. We hebben geconstateerd dat de communicatie niet goed gegaan is en we proberen ons zo optimaal en zo goed mogelijk in te zetten. En we blijven ons maximaal inzetten voor het verwerven van het behalen van een minnelijke oplossing zeker met de sprekers, maar ook andere mensen daar in dat gebied. We kunnen nu even niet veel in die procedure gaan wijzigen.

De voorzitter: U heeft nog tien minuten.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Oké. Even kijken. Op de vragen van LOKAAL-LIMBURG heb ik, denk ik, in datgene wat ik al verantwoord heb al een hele hoop antwoorden gegeven. Ook hoe de Provincie gereageerd heeft of de alternatieven van natuurcompensatie...

De voorzitter: Mevrouw Demollin, volgens mij zijn de vragen van de VVD nog eerst.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Oh, excuus.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou ja, omdat u het rijtje afging, toen dacht ik: ik zit ertussen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dank u wel.

Mevrouw Koopman (VVD): Die trotse VVD'er.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dank u wel ja. Dan wil ik even aangeven dat mijn collega, die even wat is gaan hoesten, de vragen op de verkeersaspecten gaat beantwoorden. De vraag is of de brievenontvangers met betrekking tot onteigening, een toelichting hebben gehad. Nou, wat ik in ieder geval weet, is dat de brief niet gestuurd is naar de heer Bongers, naar de spreker, maar dat die persoonlijk is afgegeven en ook daar een toelichting is gegeven op hetgeen in die brief staat. En ik kan u ook zeggen dat ik als Gedeputeerde heel nadrukkelijk naar de inhoud van die brief gekeken heb, zodat dat geen kille juridische brief is, maar dat dat een empathische brief is. Los van het feit dat dat niks afdoet aan de inhoud, want we zijn een overheid. Wordt de achteruitgang van de bedrijfsopbrengsten verdisconteerd? Ja, dat is zo. Daar zijn ook wettelijke regels voor. Daar moeten we ons aan houden. We moeten dat evenredig doen, zorgvuldig, gelijkwaardig en daar wordt rekening mee gehouden. Met betrekking tot LOKAAL-LIMBURG zie ik dat ik al een hele hoop vragen ...

De voorzitter: Mevrouw Koopman, VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, daar ben ik weer. Ik had ook gevraagd om een toezegging of bij dit soort projecten speciale aandacht voor de wijze van communiceren de standaard zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Daar kunt u van mij een toezegging op krijgen dat we dat gaan doen, waarbij ik wel wil aangeven dat we even kijken hoe we dat procesmatig goed gaan doen als het heel veel is. Dus wij kunnen gaan kijken hoe we hier vorm aan invulling aan geven, maar ik ben persoonlijk er heel erg voorstander van om met dit soort zaken, waar je komt aan de autonomie van mensen en de autonomie van bedrijven en iets wat mensen heel erg aan het hart gaat, op een heel empathische manier om te gaan.

Nou, dan kom ik tot de vragen van LOKAAL-LIMBURG. Nou een aantal dingen heb ik al beantwoord in zijn geheel, maar u hebt nog een specifieke vraag. Hoe heeft de Provincie gereageerd op de alternatieve natuurcompensatiepercelen? Kijk, de moeilijkheid zit in het feit dat dat we al in een bepaald proces zitten, maar we zijn wel met de heer Bongers aan de tafel, maar ook met anderen zijn we gaan kijken welke percelen in aanmerking zouden kunnen komen. En daarbij is altijd het fenomeen dat iemand met een hele hoop alternatieven komt, maar die moeten ook passen in het proces dat we als overheid zorgvuldig moeten doorlopen. Maar ook dat zullen we blijven doen. Dat past binnen datgene wat we gaan doen om tot een minnelijke oplossing te komen en we zullen ook naar alle alternatieven die er zijn in dat gebied de komende tijd blijven kijken.

De voorzitter: De heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter. Dank voor het antwoord. Ik probeer uit uw beantwoording ook fragmentarisch de dingen aan mijn vragen toe te wijzen. Het meeste heeft u beantwoord. Wat betreft de schaalgrootte van een bedrijf, want ja die kan ook van invloed zijn, hè. Als bepaalde percelen niet meer bij het bedrijf horen, dan verandert de schaalgrootte en ook daar zit winst- of inkomstenderving aan vast. Hoe wordt dat nou allemaal meegewogen?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, kijk, ik heb een agrarische achtergrond. Ik weet heel goed wat bedrijfseconomisch is en wat agrarisch economisch is. Wij kijken heel goed naar wat het in zijn totaliteit integraal betekent op moment dat je in je inkomsten en in je bedrijf achteruit gaat ten gevolge van het feit dat deze weg er moet komen. Dus daar kijken we naar.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel. Dan nog een aanvullende...

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Sorry voorzitter. Dan nog een aanvullende vraag op een eerder gestelde vraag. Want u heeft het gehad over alternatieven die aangedragen worden. Die kunnen lang niet allemaal in aanmerking komen. Daar heeft u ook een onderbouwing voor gegeven. Maar ik denk dat een stukje pijn nog altijd gezeten heeft in het feit dat er in die terugkoppeling van waarom die alternatieven dan niet in aanmerking kwamen, wellicht voor die datum in oktober iets mis geweest is. Is die veronderstelling correct?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik wil geen ambtenaren tekort doen door aan te geven dat zij hun werk niet goed gedaan hebben. Hier werkt iedereen naar eer en geweten. Maar als u zegt dat er in de communicatie iets niet goed is gegaan, dan kan ik volmondig 'ja' daarop antwoorden.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Het was ook op geen enkele manier de bedoeling om dat op deze manier neer te zetten. Dat snapt iedereen denk ik wel, toch?

De voorzitter: Mevrouw Demollin

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja, dus wij kijken heel goed naar alle aspecten.

De voorzitter: Gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ja. Dan ga ik de verder met de beantwoording van JA21. Ja en ook hier heb ik waarschijnlijk een aantal vragen al beantwoord, maar u hebt het over – en dat is in ieder geval wat mij overblijft in uw vragen – de grote machtige overheid ten opzichte van een bedrijf of een burger. Dat klopt en de waarborgen die de overheid daarvoor heeft is de Algemene wet bestuursrecht. Maar niettemin kan ik het gevoel niet wegnemen. Het enige wat ik kan doen, is met mensen rechtstreeks het gesprek aangaan en laten merken dat wij ook mensen zijn en het niet slecht bedoelen. Dus we proberen in ieder geval die communicatie echt te verbeteren en we hebben daar sinds 13 oktober ook echt stappen in gezet om dat te doen. Ik realiseer me ook dat we dat als overheid nooit helemaal goed kunnen doen, maar we werken er wel hard aan om in ieder geval daar zicht op te hebben.

De voorzitter: De heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Voor mij komt dat ook voort uit de zin die eerder al benoemd is, hè: Onder druk wordt alles vloeibaar. En als op die manier die communicatie ook uitgaat, dan komt die alleen maar toch nog harder binnen dan beoogd, op zijn zachtst gezegd.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dat is helemaal terecht. Dat begrijp ik. En zeker op het moment dat je dat vanuit onze juridische perspectieven bekijkt, dan is daar geen slechte bedoeling bij, maar het kan heel anders over komen. De manier van kiezen van de woorden kan een bepaalde toon, een bepaald gevoel geven. En dat realiseer ik me.

Dan ga ik door naar de vragen van de PVV die aangeeft van: Kunt u een definitie geven van minnelijke schikking? Nou ja, dat kan een hele grote variëteit beslissen, maar het gaat erom dat je samen met gezamenlijk commitment, over en weer, zegt van: hier is een oplossing waar we ons allebei in kunnen vinden. En dat is eigenlijk kort en krachtig de definitie van hoe we minnelijk tot een oplossing komen. Op het moment dat je er niet uitkomt, dan gaat een overheid zeggen van: we zullen toch die weg moeten realiseren, dan gaan we je onteigenen. Dat heet met een heel chique woord 'ultimum remedium', maar het laatste redmiddel om die weg toch gerealiseerd te krijgen.

De voorzitter: Mijnheer Van den Bosch, PVV.

De heer Van den Bosch (PVV): Er bestaat geen format voor hoe u ... [2:09:26] van minnelijkheid? We hebben daar geen formats voor?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, er is wel een aantal processtappen die doorlopen worden, maar meestal is het zo dat je toch probeert hier zoveel mogelijk vrijheid in te houden om beide kanten... Want het zou jammer zijn als dat ingekaderd wordt. Dus je probeert toch de vrijheid te hebben om samen, over en weer, dat gezamenlijk commitment te bereiken.

Dan ga ik door naar de heer Loomans van Horizon. Ik hoop inderdaad, ingaande op uw vraag, dat we er op een op een hele goede en nette manier uitkomen en dat we kunnen komen tot de reconstructie van de N280.

De vragen van de PvdA. Aan de kant niet meer vertraging en tegelijkertijd komen mensen ook in de knel. Ik verwijs graag naar de woorden die ik al heb gezegd: onteigening is natuurlijk niet iets gebruikelijks om te doen. Dat doe je alleen maar in het allerergste geval. En ik ga er echt heel erg hard aan werken, samen met alle mensen intern, om te kijken dat we tot een minnelijke oplossing komen. Maar we weten wel dat we rekening moeten houden met de procedure die nu loopt.

U geeft aan dat de alternatieven zijn aangeboden of te laat aangeboden. Die alternatieven die waren in het kader van het PIP dat vastgesteld is in juni '22, niet aan de orde. Daar is pas later mee gekomen. En in de nota van zienswijzen is er in de voorbereidingsfase van het PIP aandacht aan besteed en dat PIP is door PS vastgesteld en daarmee is de afweging van de voorheen ingebrachte eventuele alternatieven meegenomen.

Nou u vraagt nog naar de cijfers van de afgelopen jaren. Nou, een verzoekbesluit tot onteigening gebeurt vaak bij infraprojecten. Het is een verzoekbesluit, het leggen van een titel. En slechts in incidentele gevallen leidt dat tot feitelijke daadwerkelijke onteigening. Om een echt beeld te geven zou ik alle dossiers uit de afgelopen jaren moeten nagaan. Maar het beeld dat ik op dit moment heb gekregen van de ambtenaren, dat is dat in het merendeel van de gevallen minnelijke overeenstemming wordt bereikt.

En u vraagt ook wat de visie of het beleid is van GS. Nou, nogmaals: onteigening geldt echt altijd als het allerlaatste uiterste middel om tot grondverwerving te komen. En alleen indien er sprake is van een vastgesteld of onherroepelijk plan dat uitgevoerd moet gaan worden, kan die grondverwerving gaan plaatsvinden op deze manier als het ook urgent en noodzakelijk is.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, die laatste twee vragen stelde ik om te kunnen beoordelen of het in dit geval, in deze casus, om een incident gaat of dat er structureel wat mis is met hoe wij onteigenen of dit soort procedures doen. Dus mijn vraag aan u: Is uw indruk dat dit een incident is waarin het niet goed gegaan is.

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Ik zou willen voorstellen dat ik – ik voel dat ik behoefte heb om hier nog wat meer inhoud van te krijgen – dit met de ambtenaren oppak en dat we daar schriftelijk op terugkomen.

Dan ga ik naar de vragen van D66.

De voorzitter: Binnen hoeveel tijd verwacht u dat?

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Nou, als ik het zo mag doen, voorzitter, dan wil ik eigenlijk de beantwoording proberen samen te vatten van de partijen, want een hele hoop heb ik al gezegd.

De voorzitter: Nee, de toezegging.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Oh sorry, excuus. Heel goed. Ik zou willen vragen of ik daar **medio of eind januari volgend jaar** voor zou mogen gebruiken. Dank u wel.
Dan ga ik naar de vragen van ... Oh, sorry.

De voorzitter: Mevrouw Demollin, gaat u verder met de beantwoording.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: De vragen van D66. Er wordt aangegeven dat het niet ongebruikelijk is om parallel een onteigeningsprocedure te starten en toch goed te blijven communiceren. Nou dat onderschrijf ik helemaal. Dat doen we nu op dit moment. En nogmaals: we zijn niet aan het onteigenen, we gaan een titel vestigen en tot die tijd hebben we de wettelijke taak, maar ook los van die wettelijke taak vind ik het heel wenselijk om met mensen in gesprek te blijven. U vraagt of PS hierover geïnformeerd kan worden. Nou we vragen PS niet om akkoord te gaan met die onteigening, maar met de voorbereiding daarvan. Wat ik net ook al zei.
Nou 50PLUS geeft aan dat er voorkeur is voor... Hoe kan dit gerijmd worden met participatie? Nou, dat vind ik een heel terecht punt. En ik heb in ieder geval met datgene wat we sinds 13 oktober van dit jaar aan het doen zijn, getracht om zoveel als mogelijk vanuit die participatieve gedachte – dus samen met de mensen – tot een oplossing te komen om enerzijds de weg te realiseren maar anderzijds ook om samen met deze mensen tot een minnelijke overeenstemming te komen.
Dan een vraag van GroenLinks of er nog alternatieven zijn die überhaupt mogelijk zijn zonder uitstel. Ik herhaal: het PIP ligt voor en de landsadvocaat heeft ook aangegeven dat je daar nu feitelijk niet aan moet komen. Als je dat gaat doen, leidt dat tot mogelijkerwijs een vernietiging van dat plan en dan zijn we, denk ik, nog verder van huis. Dus dat is een no-go op dit moment om dat te doen. Dat betekent niet dat we ook, als het PIP is vastgesteld, maar ook in de tussentijd blijven proberen een oplossing te vinden met de mensen die hebben ingesproken.
En de SP vraagt hoe we ervoor gaan zorgen dat we deze vervelende...

De voorzitter: Mijnheer Sol, GroenLinks.

De heer Sol (GroenLinks): Kunt u iets zeggen over stikstof en in welke mate dat wel of niet ook een rol speelt bij de keuze voor de percelen waar de natuurcompensatie op plaatsvindt?

De voorzitter: Mevrouw Demollin.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan ga ik even vragen of de ambtenaren mij kunnen helpen en dan zal ik er in de tweede ronde op terugkomen.
Dan ga ik naar de vragen van de SP hoe we deze vervelende situaties en discussies in de toekomst gaan voorkomen. Dus niet alleen van natuurcompensatie, maar gewoon bij alle dossiers waar sprake is van grondverwerving. Een heel terechte vraag. En ook dit heb ik eigenlijk al met de ambtenaren uitgezet, want het gaat natuurlijk op meerdere fronten spelen en ook daar zijn we aan het kijken hoe we daar beter vorm en inhoud aan kunnen geven, zodat we ook dit soort situaties, waar de insprekers mee zitten, zoveel als mogelijk kunnen voorkomen als overheid. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Ik zit hier natuurlijk als het andere belang van het College, het deel dat met name gaat over de weg zelf. En ik wil voordat we beginnen wel... U heeft gezien hoe het gevoel en het mee willen denken met de inwoners van Limburg voor dit College van belang is. Ik geloof dat de beantwoording van mijn collega daar al een heel mooi voorschot op heeft genomen. Ik wil de dank nogmaals aan de inspreker uitspreken.

En vanaf dat punt wordt het in een keer heel zakelijk in mijn betoog, want dit is na de Maaslijn het grootste project waar we met zijn allen op het gebied van infrastructuur voor aan de lat staan, ook in financiële zin. Dus vertragingen op dit dossier zijn enorm verstrekkend in de financiële gevolgen. Het goed doorlopen van juridische trajecten is dus ook van groot belang. Dus met de warmte en de compassie die daarbij hoort is het van belang om dit tot een goed einde te brengen in het belang van alle Limburgers. In de eerste plaats vanwege de verkeersveiligheid en in de tweede plaats vanwege de financiën. Twee zaken die ik toch mee wil geven.

En daaraan toevoegend: het is heel goed dat we tijdig op het spoor zijn gekomen van communicatie die beter kan, van gesprekken die we beter kunnen voeren en wat de leerpunten zijn naar de toekomst toe. Ik voeg daar ook aan toe – en dat moeten we ons met zijn allen even goed ter harte nemen – dat het feit dat we nu iemand tegenkomen waar de communicatie terdege niet juist is gelopen: als wij de armen openen en in iedere casus straks denken 'dit zal wel fout zijn gegaan' of 'we moeten hier de zaak repareren', dan biedt dat ook aan opportunisten – en dan bedoel ik zeker niet de casus zoals die nu voorligt, maar in de bredere zin – de optie om in de toekomst met processen, die altijd voor de rechter kunnen komen, een spel te spelen. Ik geef dat de Staten even nadrukkelijk mee, omdat we dat belang van onze Provincie en het algemeen belang ook zeker niet uit het oog mogen verliezen.

Dat gezegd hebbende. Sorry voor het empathische en het iets minder empathische lid van het College, maar dat zijn de twee zaken die wij proberen in balans te houden en waar we in de toekomst juist die krachtige lijn met zijn allen proberen te kunnen neerzetten.

Ik heb één vraag gekregen van mevrouw Koopman: Heeft u rekening gehouden met het overstekend landbouwverkeer? En ja: Heeft u rekening gehouden met het overstekend verkeer aan de ene kant en met de gevolgen van de afwaardering vanuit de zijde van Leudal? Ja, daar is rekening mee gehouden. Dat betekent niet dat alle knelpunten meteen zijn opgelost, maar samen met Cumela en de LLTB is en wordt er gekeken naar hoe we daar een goede oplossing nog voor kunnen creëren. Er is twee, drie jaar geleden, volgens mij, een motie ingediend die het niet gehaald heeft, maar het signaal dat daarbij hoort was terdege duidelijk. Dus daar wordt mee gewerkt en daar kijken wij naar. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Kuntzelaers. Oké, mevrouw Koopman, VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel voorzitter. De tweede vraag betrof nog of er een bestemmingsplanwijziging nodig was in het kader van dat er 4,5 meter was opgenomen in het PIP terwijl er 7 meter nodig is voor de optimale realisatie van het projectplan bij de Kasteelweg gaat dat over. En of daar dus een bestemmingsplanwijziging in samenspraak met de Provincie en met de gemeente wordt ingezet. En zo ja, als dat is: wanneer?

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Het is mogelijk om na het vaststellen van een PIP een bestemmingsplanwijziging toe te passen. **Ik weet even niet of die fase nog doorlopen moet worden, of dat gebeurd is en of dat noodzakelijk is. Daar kan ik nog even voor u achteraan gaan.**

De voorzitter: Dank u wel. Niemand meer? Goed zo. Dan starten we nu met de tweede termijn. U krijgt anderhalve minuut per fractie en ik begin nu aan mijn linkerkant bij de PVV, de heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja voorzitter alles gehoord hebbende, hebben we natuurlijk ... Maar dat is niet de inzet van vandaag. We moeten een besluit voorbereiden om in ieder geval straks geen vertragingen te hebben. En ik denk dat wij daar als PVV heel wat jaren in hebben gestaan. We hebben het hele dossier meegemaakt. We weten hoe moeilijk het is gegaan. En ja, goed, we ontkomen er niet aan om toch het besluit te nemen. En wij zijn dan toch zover dat we zeggen: neem dat besluit maar en dien dat verzoek maar in. Dat is wat de PVV hiervan zegt. Ja? Doorgaan.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Bosch (PVV): Maar wel die minnelijke schikking goed in de gaten houden, want ik vind wel dat we daar zeer prudent mee moeten omgaan. Niet die mensen in de kou laten staan. Het liefst had ik ook nog dat we regelmatig een terugkoppeling daarvan krijgen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosch. De heer Loomans, Horizon. Nee. Mevrouw Berghorst, PvdA.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik alleen maar zeggen dat voor ons een besprekstuk is, maar verder niets aan toe te voegen in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vaessen, D66. De heer Erkamp, 50PLUS. Nee. De heer Sol, GroenLinks. Ook niet. De heer Wolters Gregório, SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Niks nieuws, maar ik sluit me aan bij de woorden van de heer Bosch.

De voorzitter: BBB, mevrouw Van der Pol.

Mevrouw Van der Pol (BBB): Dank u wel voor de uitvoerige beantwoording. Ik moet wel zeggen: ik denk dat uiteindelijk dus het hele gesprek gaat over artikel 2.6.3. van de Provinciale verordening over de term: zijn er geen reële alternatieven voor onteigening? En in die woorden denk ik dat we uiteindelijk de grond moeten vinden van wat wel en wat niet. En ik vraag me ook af hoe we dit nog kunnen borgen in het proces. Waarschijnlijk zullen we gewoon kritisch naar het proces moeten kijken, maar misschien kan de Gedeputeerde daar al iets over zeggen. Bij dezen wil ik inderdaad benadrukken dat de N280 door moet. Totaal echt geen discussie voor ons mogelijk. Maar het is voor ons natuurlijk wel een besprekstuk.

De voorzitter: Dan gaan we naar het CDA, de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, we hadden er graag een hamerstuk van gemaakt als het niet rondom de natuurcompensatie ging, Maar we willen dit wel aangrijpen om ook in breder verband nog even te kijken hoe we in de toekomst nu omgegaan met natuurcompensatie in infraprojecten. Dus voor ons een besprekstuk en voor nu verder geen inbreng meer.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ijpelaar. VVD, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben eigenlijk nog op zoek naar of de Gedeputeerde een concreet antwoord kan geven – dus 'ja' of 'nee' – of een alternatief perceel buiten het PIP ingezet kan worden voor de benodigde natuurcompensatie. En verder is het voor ons ook een bespreekstuk.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van den Beucken, LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter. Ja, het schuurde wat vandaag, maar ik ben de beide Gedeputeerden wel erkentelijk voor de verdere uitleg en ook hoe u geacteerd heeft na de datum in oktober. Dat plaatst de zaken wel in een wat positiever perspectief. Ik denk dat we daar lering uit kunnen trekken. Wat vooral fataal is – maar dat is niet alleen met inwoners, maar ook met bedrijven – is radiostilte. Dat is gewoon killing, dus dat moeten we niet willen. Dat is, denk ik, de boodschap die we vandaag hebben. En natuurlijk is het die N280 van heel groot belang dat dat startschot zo snel mogelijk gegeven wordt, want we krijgen nog wel meer projecten waar we nog wat kostenverhogingen krijgen. Dat kunnen we hier echt niet gebruiken, dus in die zin nemen we alle zaken die zojuist allemaal over tafel gekomen zijn mee en maken daar een bespreekstuk mee.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van den Beucken. De heer Roso, JA21.

De heer Roso (JA21): Ja voorzitter dank u wel. Allereerst bedankt voor de beantwoording en ook de toezegging om wel daarnaar te gaan kijken naar de toekomst toe, naar de communicatie en dergelijke. Voor ons ook eigenlijk aansluiting bij de rest. Die weg, met name ook voor de veiligheid, die moet er gewoon komen en dan moeten we inderdaad geen vertraging oplopen, ook financieel niet. Maar ik wil me wel aansluiten bij de vraag die mevrouw Koopman stelt: Kan dat of gesplitst worden een keer of worden uitgeruild of iets in die richting, mocht het in een soort geval als nu toevallig nodig zijn? Daar wilde ik het bij laten voorzitter.

De voorzitter: Dan gaan we naar de Gedeputeerde. U heeft een minuut of tien om de beantwoording te doen.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dank u wel voorzitter. Op de vraag van mijnheer Bosch. Als ik het goed begrijp, zegt hij van: beste GS houd ons wat beter op de hoogte van wat de status is van het proces van de minnelijke schikking. Daar ga ik over praten en ik snap, gelet op het feit dat hier ook behoorlijk wat emotie in zit, dat het prettig is om te kunnen volgen wat GS nou eigenlijk doet. Omdat wij het ook belangrijk vinden dat er goed met die mensen wordt omgegaan, **gaan we ernaar kijken hoe we dat in een mededeling portefeuillehouder vorm kunnen geven.**

De heer Bosch (PVV): Dank u.

Gedeputeerde Demollin-Schneiders: Dan de vragen van mevrouw Van der Pol over de Provinciale omgevingsverordening. Zijn er geen reële alternatieven voor onteigening? Ik zou daar eigenlijk twee dingen op willen zeggen. Een algemeen iets, dat ik eigenlijk naar aanleiding van deze casus met de collega's aan het kijken ben hoe we dat eigenlijk breder kunnen bekijken en ook ervoor zorgen dat we leren van deze casus en naar de toekomst toe dat we daarop beter voorbereid zijn. Dat dit niet meer kan gebeuren. En in ieder geval sowieso een ... [2:27:45] verbetering van de communicatie op het moment dat dit aan de orde is.

Een ander aspect is. Specifiek in deze situatie is het zo – en dan kom ik ook op de vraag tegelijkertijd van mevrouw Koopman – dat de realiteit is dat we een PIP hebben dat vastgesteld is en dat nu bij de Raad van State ligt. Als we daar nu, lopende deze procedure, zaken uit gaan halen en nu al gaan

zeggen dat we deze locatie gaan inwisselen met die, dan is het risico zeer groot aanwezig dat dat PIP wordt vernietigd. En dat willen we met zijn allen niet, zeker niet voor de datum van 1 januari 2024 als de Omgevingswet in werking treedt. Want dan treedt een totaal nieuw juridisch regime in.

Als je kijkt naar de realiteit, los van de juridische procedure, gewoon naar het land of ook een ander perceel gebruikt kan worden. Dan is het antwoord daarop 'ja', maar dat is onderdeel van de minnelijke verwerving of de minnelijke afspraken die we proberen te gaan maken met de mensen in dat gebied. En daarvoor is het goed om die twee zaken toch gescheiden te houden. We zullen nu de juridische trajecten moeten doorlopen. Ook om invulling te geven aan datgene wat mijn collega zegt: laten we nu niet ervoor zorgen dat we onder een nieuw juridisch regime komen te vallen waar er extra kosten zijn en wat ook echt niet toekomt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid. Ik haalde niet voor niks aan dat er sinds 13 oktober van dit jaar tot nu weer vijf ongevallen zijn geweest. Maar dat we op moment dat dat PIP is gesteld – en hoe eerder, hoe liever – hebben we ook veel meer mogelijkheden om binnen dat hele gebied te kijken welke oplossingen er zijn, samen met de mensen in dat gebied. Daar wil ik het bij laten. voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Demollin. Dan concludeer ik dat dit Statenvoorstel als bespreekstuk doorgeleid kan worden naar de Provinciale Staten van 15 december.

En dan heb ik het volgende verzoek. Wil de commissie gaan lunchen of gaan we door met punt 7.3 en daarna lunchen. Lunchen. Overige collega's? Dan gaan we drie kwartier lunchen en dan schors ik de vergadering.

T9341 Gedeputeerde Demollin zegt toe om schriftelijk inzichtelijk te maken in hoeverre de door de inspreker geschetste casus tijdens commissievergadering LEO d.d. 1 december jl. een incident betreft voor het einde van januari 2024.

T9342 Gedeputeerde Demollin zegt toe Provinciale Staten te informeren over de bereikte minnelijke schikkingen binnen het project van de reconstructie van de N280 voor het einde van Q1 2024.

[SCHORSING]

7.2. G-23-014 Statenvoorstel inzake Bijstelling kredietbesluit project Parkstadroute, brief GS van 7-11-2023 (GS DOC-00566606)

De voorzitter: Nou, je mag even rustig gaan zitten want we gaan toch eerst de vragenronde doen. Dan kun je even bijkomen. Ik heropen de vergadering en we zijn toe aan agendapunt 7.2. Het Statenvoorstel inzake de Bijstelling kredietbesluit project Parkstadroute. We behandelen dit Statenstuk in twee termijnen. Per fractie krijgt u maximaal vijf minuten. We houden het aantal interrupties bij, maar u bent over het algemeen vrij netjes, dus ik heb nog nooit iemand de zaal uit hoeven zetten omdat het aantal interrupties overschreden was. Ik ga beginnen, gewoon heel simpel bij mij aan de linkerkant bij de SP. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter, van gouden fietspad naar diamanten fietspad is de vraag die voorligt. Maar we krijgen daar dan een uitgeteeld ijzeren fietspad voor terug, weten we. Helaas is er toedoen van externe factoren dus het is ja of ja om de genotslaan te kunnen realiseren. Dan kunnen we het voorjaar van 2025 als Staten eindelijk een fietstocht door Parkstad gaan doen. In dat overkomen van het budgetoverschrijdingen door factoren, zoals bijvoorbeeld stikstof, zit voor ons als SP het pijnpunt. We kunnen namelijk wachten tot het volgende project met hetzelfde probleem zich aandient. Maar waarom is er geen potje vanuit Den Haag beschikbaar voor alle projecten die door wetwijzigingen van het Rijk vertraging oplopen en dus meer belastinggeld

gaan kosten dan begroot? Gaat de Gedeputeerde naar het nieuwe kabinet om alsnog zijn pot geld te vragen, zodat We kunnen werken aan onze samenleving in plaats van belastinggeld aan prijsstijgingen blijven weggoeien? Dat is onze vraag, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter. Ja, ik denk dat het College goed heeft beargumenteerd waarom helaas ook bij dit project er extra krediet nodig is. Het verrast ons ook niet. Het is ook heel erg moeilijk om aan externe factoren, inflatie, om daar verder wat aan te doen. Dus wat ons betreft zullen we de kredietaanvraag positief benaderen. Dat laat onverlet dat we in algemene zin, maar goed daar hebben we het ook vaker over gehad, zeker nog een keer uitvoerig gaan spreken over de infraprojecten.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik naar de heer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Nou over de enorme bedragen, ik neem aan dat die wel kloppen, want daar ga ik niet over hebben. Door de oorlog, corona en stikstof is natuurlijk alles ontzettend omhooggegaan en dan vind ik het wel jammer dat dat de veiligheid voor fietsers en voetgangers toch wel in het gedrang komt. Als je kijkt naar de twee fietsbruggen die vervallen zijn, de rustpunten die vervallen zijn, de weg wordt smaller gemaakt. Ja, eigenlijk kan dat niet, dus dat potje extra vragen bij de regering zoals mijn buurman zegt, daar ben ik ook voorstander van. Ik zou eigenlijk willen vragen: als de weg gerealiseerd is, wie wordt dan de eigenaar van die weg? En hoe gaat het dan met het onderhoud van die weg in de toekomst? Is dat voor de provincie of voor de zes gemeenten? Maar stel nou dat twee gemeenten afvallen, hoe gaat het dan? Want dan hebben we een probleem. Stikstof is natuurlijk ... Geen idee.

De voorzitter: U gaat wereldwijd zo te horen, maar gaat u door.

De heer Erkamp (50PLUS): Nee, nee, dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Oké, dat was het, dan de heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Ja daar is 'ie weer. Hij is ondertussen een keer van naam gewisseld die oude Leisure Lane naar Parkstadroute, maar is wel bijna even vaak besproken als die grote broer Buitenring Parkstad. Gelukkig is hij nog niet zo duur als die Buitenring maar een echt koopje kunnen we het ook niet noemen. Fietsmobiliteit is belangrijk voor D66 en die route draagt daar wel wat aan bij maar wel minder dan dat gerichte snelfietsroutes zouden doen. In deze heeft toch ook wel, en misschien wel vooral, een recreatief toeristische kant. Met een abonnement hebben we eerder ooit uw voorganger Gedeputeerde Brugman, al eens aangezet om te bezien of er niet wat versoberd kon worden aan de Parkstadroute en Gedeputeerde Van Gaans heeft dat verder ook opgepakt In de regio. En toch komt er nu dan die extra vraag. En die komt vooral vanwege de stikstofproblematiek, want daarvoor zijn er berekeningen nodig die we moeten maken. Er moeten maatregelen worden genomen. De geliefde koeien waar we het alles over hadden en dat levert met zijn allen dan weer vertraging en dus extra kosten op. En ik denk dat we ons hart mogen vasthouden dat als er geen goed beleid komt uit Den Haag dat vaart maakt met de aanpak van de problematiek en ook perspectief biedt voor de sectoren waarvan een grote bijdrage aan de oplossing verwacht wordt. Het is jammer dat dit mooie project dat toeristisch recreatief mooie kansen biedt voor de regio steeds blijft drukken op het infrabudget. Iets om op te letten bij de herijking van projecten, of alle projecten bij mobiliteit wel op de juiste plek zitten. Wat ons betreft doen we nog een keer met een beetje tegenzin mee aan deze extra

kredietverstrekking omdat het de fietser de mogelijkheid geeft om de mooie plekken van Parkstad te bezoeken. En er misschien ook wel wat fietsers zijn die er echt over naar het werk fietsen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, de dag die je wist dat zou komen, zou ik bijna zeggen. Ik weet nog dat toen we het amendement waar mijn collega aan refereert, maakten en indienden dat Gedeputeerde toen zei: versoberen kan echt niet, kan echt niet. Dat tast echt de integriteit van dit fietspad aan. Er werden heel grote woorden gebruikt door die Gedeputeerde, om maar vooral te voorkomen dat wij op de tour van versobering zouden gaan. We waren eigenwijs, dat hebben we toch gedaan met elkaar en ik ben er wel blij om, want je ziet: ook zonder dure asfaltbruggen, extra brede fietspaden en rustplekken is een fietspad gewoon een fietspad. Ik ben geneigd om te zeggen in dit geval, dat wij deze extra krediet vragen gaan steunen, vooral omdat de schop al in de grond staat. We zijn al aan het werken en wat ik niet wil is Belgische toestanden waarin je een half aangelegd fietspad hebt en daarna niks. Maar voorzitter ... Ik wacht heel even totdat de discussie aan de overkant ... Dank u. Ja via de voorzitter wacht ik heel even totdat de discussie aan de overkant klaar is.

De voorzitter: De voorzitter roept de jongens tot de orde.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Want collega's, in dit stuk zit iets wat echt vragen oproept en dat gaat met name over de top 3 van projectrisico's. Op nummer een en twee staat dat lokale overheden te laat starten met ruimtelijke procedures en vergunningverlening. En dat roept bij ons wel de vraag op: hoe kan dat? Want we zijn begonnen met de aanleg. Hoe kan het zijn dat op zo'n klein stukje fietspad er nog steeds gemeenten zijn die niet begonnen zijn met de procedures? Die niet begonnen zijn met de vergunningverlening? Dat is te meer een belangrijke vraag, omdat als er tegen zo'n ruimtelijke procedure of tegen een vergunningverlening een bezwaar- en beroepsprocedure wordt gestart en misschien wel naar de Raad van State wordt gegaan, dan lopen we op dit project dus enorme vertraging op. En u weet collega's, als het om mobiliteit gaat: tijd is geld, veel geld. Daarom wil ik graag van de Gedeputeerde weten: om welke gemeenten gaat het? Dus welke gemeenten zijn nog niet bezig met de procedures? Waarom wordt niet gestart met die procedures? Wat is de reden en hoe groot acht u de kans dat deze risico's ook daadwerkelijk tot vertraging leiden? En wat is er afgesproken over het dragen van de meerkosten? Want ik zie nu dat het afgewend wordt op de gezamenlijke overheden en ik vind eigenlijk dat als een gemeente, doordat ze of als wij door dat wij procedures te laat starten en vergunningverlening niet doen, of niet op tijd starten, als daardoor alle andere gemeenten extra geld moeten betalen. Ja, daar vind ik wat van. Ik vind eigenlijk dat die rekening betaald moet worden door de overheid die de vertraging veroorzaakt.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Horizon): Dank u wel voorzitter. Er is al heel veel gezegd door de eerdere sprekers, dus dat zal ik allemaal niet herhalen. Laat ik het gewoon houden op: wie A zegt moet ook B zeggen. En als op een gegeven moment blijkt dat de kosten dan toch net iets hoger waren dan je van tevoren gehoopt had, ja, ik denk dat als de fiets bij de reparatie is en ze komen erachter dat je binnenband toch vervangen moet worden. Nou, dan slik je drie keer en dan laat je het maar doen. Dus wat mij betreft voer maar uit.

De voorzitter: Oké, dank u wel, mijnheer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja voorzitter ook weer een project wat we al jaren meeslepen hè. We hebben in de eerste instantie twee miljoen bezuinigd op het amendement maar achteraf zie je dan toch dat steeds weer ingegrepen moet worden en bezuinigd moet worden en dat is eigenlijk wel jammer. Het wordt steeds duurder en we krijgen steeds minder. Triest, nietwaar? Te triest voor woorden, maar goed het is nu eenmaal zo. En ook wij, wij zeggen nu van, er moet een einde aan komen. En we zeggen: wij stemmen ook in met één miljoen extra. Weg ermee. Zo snel mogelijk. Afhandelen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schyns.

De heer Schyns (JA21): Dank u wel, voorzitter. Laten we vooropstellen dat wij het project Parkstadroute als een goede vooruitgang zien ten behoeve van de ontwikkeling en verbetering van Parkstad. We zien er een grote meerwaarde in, maar tot zover onze visie. Het baart ons toch wel zorgen dat er een bedrag van meer dan een miljoen verloren gaat en het is eigenlijk exemplarisch voor trage annex onzorgvuldige begrotingstrajecten van vergunningaanvragen. En ja we moeten dit project tot een goed einde brengen, maar hoe gaan we nu de belastingbetaler bedienen door niet onzorgvuldig te werk te gaan? Ik ben het ook helemaal eens met mevrouw Berghorst. Ik heb diezelfde zorgen van: had de risico-inschatting beter kunnen plaatsvinden, had er gekeken kunnen worden naar prijsstijgingen van materialen? Is het mogelijk om die prijsstijgingen en toekomstige projecten ook te hedgen of in te calculeren of vooraf in te kopen? Dat soort dingen. En dat ook te begroten uiteindelijk. Zijn de aanbestedingsdocumenten goed genoeg om dit soort dingen te verbeteren? Moeten we daarin verwerken? Ik weet bijvoorbeeld over een valuta die kan je bijvoorbeeld hedgen of het risico afdekken, maar dat kan je ook bij materialen. Je kan vooraf prijsafspraken maken, zodat er geen negatieve gevolgen optreden. Nou, verder is een risicoanalyse gesteld door het team van de Gedeputeerde. Het is ons zeer onduidelijk hoe het team hier de gradaties aangeeft. Er wordt gezegd een top 3 risico's die mogelijk nog € 330.000 extra aan het project kan toevoegen. Deze analyse is op basis van kans maal gevolg. Maar hoe? Hoe benader je een kans van een vergunningsaanvraag? Hoe kan je dat calculeren? Hoe wordt dat gegradeerd? Ook voor procedures en ontheffingen? Nou, eigenlijk is de vraag, hoe kunnen we dit nou echt controleren, beheersbaar maken en toepassen in het vervolg? Want we zijn het wel verantwoord aan de belastingbetaler om hier zorgvuldig mee om te gaan. Aan de ene kant risico's inschatten en aan de andere kant de risico's ook vermijden. Tot slot onze steun, want de Parkstad verdient dit project.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Ja, echt wel een sympathiek voorstel en dat klinkt een beetje raar. Een sympathiek voorstel? Dat leg ik zo meteen wel uit, want dat moet natuurlijk wat geld bijgelapt worden. Nou ja, wat ... Het voorstel is eigenlijk meer als een huis wat je eigenlijk heel mooi gebouwd hebt. Alleen op een helft heb je de dakpannen nog niet opleggen, want het ja, de dakpannen en het geld is op. Nou dan ga je naar je schoonouders, je vraagt wat geld bij en dan kan het huis afgebouwd worden. Want anders gaat het regenen en dan loopt het huis vol en zo is er hier met dat fietspad namelijk ook, want als het niet afgemaakt wordt dan heb je geen fietspad. Je hebt een fietspad, of je hebt het niet. Wat het sympathieker maakt is natuurlijk, ja, er zijn al versoberingen doorgevoerd, dan was het nog veel erger geweest natuurlijk, maar het gaat ook om fietsen. En fietsen is gezond en met name voor de gezondheid juist in die regio lijkt het me een heel goede zet als we dat wel straks gaan toekennen dat bedrag, want daar is het ook om te doen. Dat sluit eigenlijk wel aan wat mevrouw Berghorst ook zegt, want er zijn wel lokale perikelen die eventueel nog best wat roet in het eten kunnen gooien. En we weten allemaal en zeker in deze tijd waar we in leven, dat ieder uitstel enorm duur wordt. Van dat risico-onderdeel van die totale analyse, daar zou ik nog wel iets meer van willen weten. Want wat kan daar dan gaan gebeuren en is het nog

mogelijk om voordat wij daar over twee weken definitief iets van gaan vinden, om dat nog wat verder uit te werken, want dat is het hetgeen wat het wel spannender maakt vind ik. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. De VVD de heer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Voorzitter, weer een project dat wederom duurder wordt. Nummer 3 sinds ik deel mag uitmaken van deze Staten.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst, ik ontvang een oproep.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, ik deed alleen maar een poging om de heer Bloi zich extra welkom te laten voelen in deze kamer.

De heer Bloi (VVD): Wat fijn, het is als een warm bad. Voorzitter ik kan dan ook hier weer beginnen over herijken en dergelijke, maar goed dat komt er begin 2024 aan dus dat houd ik voor me en daar gaat de VVD ook niet over beginnen. Maar toch is de bijstelling kredietbesluit Parkstadroute voor de VVD een lastige want we hebben immers een amendement aangenomen twee jaar geleden, drie jaar geleden. In het amendement 59 wordt bij beslispunt 4 toegevoegd dat het aan het ontwerpbesluit behorende tot dekkingsvoorstel Leisure Lane van januari 2020 dat Gedeputeerde Staten opdracht geeft om in overleg te treden met alle partijen die betrokken zijn, om te komen tot de versoberde en functionele uitvoering binnen het gestelde budget. In het voorliggende voorstel wordt vermeld dat de stuurgroep in 2022, let wel: twee jaar nadat het amendement is aangenomen, heeft ingestemd met een stevige versobering van € 5,7 miljoen. En daarna volgt een opsomming van de geschrapte onderdelen. Zijn dat de versoberingen die te maken hebben met het amendement, wat daarin werd opgedragen? En zo ja, waarom duurt het maar liefst twee jaar voordat deze versoberingen worden doorgevoerd? In februari 2022 zijn deze versoberingen vastgesteld, let wel: in dezelfde maand dat er in Oekraïne een oorlog uitbrak en de inflatie door het dak ging. Heeft het College nadien nog eens gekeken met de partners om eventueel nog verder versoberingen door te voeren en zo ja, welke zijn dat geworden? En zo nee, waarom niet? Daarnaast nog een drietal vragen over de risico's. Voor de vergunningaanvraag sluiten we ons helemaal aan bij de PvdA en daar wil ik dan ook nog bij vragen: wie mag die extra kosten gaan betalen als een van de partners verzaakt, of verkeerd is aanvraagt? Zijn we dat allemaal of valt het dan ten laste van die betreffende partner? Dus waar een beroep? Wanneer kunnen we eigenlijk helemaal uitsluitel van deze procedures verwachten? En als laatste, dan moest ik wel om lachen want gaat ook over Parkstad: kwaliteit van bestaande asfaltverharding. We hebben in dezelfde regio een probleem met een andere weg met asfalt en ik vroeg mij af: gaan we pas helemaal aan het einde als we alle voorbereidingen hebben afgesloten pas kijken wat de status van het asfalt van bestaande wegen is die we hiervoor gaan gebruiken? En hebben we niks geleerd uit de N280? Tot slot even een praktische. We hebben de naam van de Leisure Lane veranderd naar Parkstadroute, de naam Leisure Lane wordt dus officieel niet meer gebruikt. Echter als ik op het dashboard van de website van de Provincie kijk, staat daar nog gewoon de link Leisure Lane-Parkstad.nl. Misschien kunnen we die ook aanpassen? En helemaal tot slot: Parkstadroute het werd al gezegd, hij ging van diamant naar goud of van goud naar diamant, maar als VVD ben je toch de auto-partij, dus dan zou ik ervan willen maken: we begonnen met de Leisure Lane als Golf GTI en komen uiteindelijk met de Parkstadroute bij een Dacia Sandero uit. Dank u wel. Zijn goede auto's trouwens inmiddels hè.

De voorzitter: Oké, dank u wel, de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Het CDA deelt de pessimistische toon niet echt van de voorgangers, want we hebben natuurlijk een prachtige recreatieve fietsroute neergelegd. We zijn er allemaal ook met ons volle verstand bij geweest om die in grote lijnen ook goed te keuren. Waar we het hier eigenlijk over hebben, is een vertraging die we te danken hebben aan een stuk, ja, overheidsbeleid zal ik zeggen, hè. Wij hebben weer met elkaar op een of andere manier een bureaucratische muur opgeworpen en daardoor mogen we hier extra betalen. En ja, dat roept wel de vraag op: hoe gaan we daar nu in de toekomst mee om? Maar dat roept ook de vraag op: waarom is de verhouding die u toerekent aan de stikstofproblematiek dan maar een vierde van de totale som? Even uit mijn hoofd € 550.000 rekent u toe aan de stikstofproblematiek en de rest rekent u eigenlijk toe aan andere oorzaken. Maar de oorzaak is eigenlijk stikstofproblematiek, of in ieder geval de pauze, en daarmee de indexering. Dus je zou eigenlijk ook kunnen stellen: misschien wordt het nu wat technisch, maar ja, eigenlijk heeft het allemaal te maken met die stikstofproblematiek. Dan is de indexering een gevolg daarvan, hè? Dus ik denk ook dat we als commissie niet verder over die Leisure Lane, Parkstadroute moeten uitweiden, maar dat we het vooral moeten hebben over die bureaucratische muren die wij allemaal opwerpen als overheid. En ja, daar moeten we nu een keer afscheid van gaan nemen, want anders dan kunnen we hier ieder infraproject wel vier keer bespreken en dan gaan we helemaal niks meer bereiken. Dus ik ben heel erg benieuwd: hoe gaat de Gedeputeerde hier in de toekomst mee om, met dit soort onverwachte wendingen in de projecten die we in de portefeuille hebben? En ja, ik werd geïnspireerd door mijn voorgangers. Ik kan er overheen hebben gelezen, maar er schijnt een schuldige aan te wijzen te zijn van alle gemeenten. Ik heb er dan misschien overheen gelezen, maar kan de Gedeputeerde er wat verder over uitweiden om welke gemeente het dan gaat, of wat mijn voorgangers hiermee bedoelen? Dat is denk ik de afsluiter voor mij.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Loijer, BBB.

De heer De Loijer (BBB): Dank u wel voorzitter. Een hele hoop is al voor mijn voeten weggemaaid, maar kort ook nog even mijn inbreng. In ieder geval wederom een project wat vertraging opgelopen heeft door de inmiddels beruchte stikstofcrisis. In ieder geval fijn om te lezen dat de werkzaamheden hervat zijn na zeven maanden. Waar koeien al niet goed voor kunnen zijn, zou ik bijna willen zeggen. Ja wel heeft deze vertraging als gevolg van de stikstof weer financiële gevolgen. Met het gevolg dat eerst na die € 3,1 miljoen verhoging, nu weer € 2,1 miljoen benodigd is om het financieel gezond te krijgen. Mijn vraag is: wat wordt hier nou eigenlijk bedoeld met gezond? En wat gebeurt er als het toch, want ik zag dat er een aantal potjes waren van onvoorziene kosten, de projectrisico's waar ik zo op terugkom, wat als er budget over is? Waar gaat dat dan weer naartoe? Als alles nu volgens planning verloopt dan kunnen we begin 2025 de hele route gebruiken. Maar hoe wordt ervoor gezorgd dat er nu, na bijna 25% extra boven op het initiële projectbudget dat er nog een keer wordt aangeklopt om hier ja weer een extra euro per Limburger in het potje te doen? En de vraag die ik net van de VVD ook hoorde, wat gebeurt er als een van de gemeenten of alle gemeenten niet akkoord gaan met deze verhoging? Ja, wat mij ook verbaasde, dat ik las dat er een mogelijk risico is, zoals de PvdA net ook al zei, dat gemeenten sommige vergunningen nog niet hebben aangevraagd en inderdaad dezelfde vraag: waarom nog niet? Volgens mij rest ons nu alleen nog eigenlijk om te gaan tekenen bij het kruisje. Volgens mij kunnen we niks meer. Het project is al is al gestart en een half fietspad waar de verbindingstukken van ontbreken, daar hebben we ook niks aan. Verder versoberen is niet meer mogelijk, las ik, ook omdat de bijdrage van IBA-parkstad van € 3,4 miljoen dan niet zeker is dan. Ik denk dat we er in ieder geval niet naartoe moeten dat we een Belgische snelweg gaan creëren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dat de eerste termijn van de commissie en dan geef ik het woord aan de heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, de Parkstadroute. Inderdaad, zoals enkelen van u al opmerkten een fenomeen dat al wat vaker in de Staten voorbij is gekomen en inderdaad in het verleden wel eens van een waardevol amendement is voorzien om de kosten wat binnen de perken te houden. Ik zat toen nog aan uw zijde dus de redenen daarvoor om binnen budget en in controle te blijven die zijn mij niet vreemd. Ik heb veel geleerd van dit dossier. Het eerste wat ik geleerd heb is koeien leasen en de BBB refereerde er al aan. Stikstofmaatregelen kennen de vreemdste oplossingen en dit was er voor mij in ieder geval eentje uit een unieke variant. Daarnaast heb ik in dit Debat met u of het gesprek met u ook wat geleerd is dat ik de Staten af en toe moet zien als mijn schoonouders. Dat neem ik ook even mee uit het proces, mijnheer Van den Beucken. Ja, het is luchtig met mevrouw Depondt als voorzitter nu.

Ik ga toch even in op de vragen die gesteld zijn en de SP begon met: het grootste deel van de vertraging zit toch richting stikstof en de zeven maanden die je daardoor verliest. Onder andere kunnen we Den Haag daar niet om extra middelen voor vragen. Ik denk dat vragen wel kan, maar ik acht het realisme dat we het gaan krijgen zeer gering. Ik wil het met mijn collega daar gerust nog even over gaan hebben, maar kansrijk acht ik de propositie niet meteen.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Ik noem het met name omdat in Den Haag ook in het verleden meer wetswijzigingen of rendementen zijn doorgevoerd zonder rekening te houden met wat dat voor lagere overheden financieel betekent. En elke keer staan wij wel aan de lat om alles mogelijk te maken, maar kunnen wij nergens op terugvallen en ik denk dat die oproep best wel wat luider mag. Want dat geldt niet alleen maar voor stikstof en infra, maar het geldt ook voor stikstof over heel veel projecten waar we ook mee te maken hebben. Ik denk dat wij dat gelijk best wel wat harder mogen laten horen bij het nieuwe kabinet.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, met uw goedvinden? Ik verzeker u dat wij het signaal voor de impact die is het stikstofvraagstuk heeft op de Limburgse overheid met verve in Den Haag zullen verkondigen.

Daarnaast, en dan combineer ik dat even met het antwoord op de heer Ijpelaar, die zei: theoretisch kun je misschien wel alles op die manier van de tekorten toerekenen aan het stikstofvraagstuk. Voor een deel wel, maar dat er een oorlog is uitgebroken en de extra prijsstijgingen die daardoor nog hebben plaatsgevonden, dat allemaal toedichten aan stikstof zou misschien wat enthousiast lijken. Maar ik snap uw gedachtegang die u daarbij aangaf.

Wat mij ook opviel aan het gesprek met alle partijen, is dat de Parkstadroute op zich als product. Als datgene wat de Parkstad mooier mag maken eigenlijk niet zo ter discussie staat. Het is met name het vraagstuk, hoe ga je om met middelen? En dan komen we inderdaad in een proces en dat is ook door meerderen van u al aangegeven, dat is een vraagstuk wat we natuurlijk kennen op bijna alle infraprojecten op dit moment. In januari komen we terug met een presentatie die ligt in het verlengde van de IPML met een overzicht van: wat zijn de echte risico's? Waar moeten we in controle komen? Wat zijn nog de grote vraagtekens en waar zitten dan mogelijk ook onze prioriteit om andere keuzes te maken? Maar daar kunt u nog rustig over na gaan denken. Voor nu is dit een verhoging die wij denken dat in ieder geval binnen het redelijke valt en ook goed te verklaren is. De versoeringen die zijn doorgevoerd, de heer Erkamp vroeg ernaar. Dat is eigenlijk wel zonde dat er aan kwaliteit is ingeboet? Ja, ik denk dat we dat allemaal met elkaar vinden. Hoe mooier, hoe glansrijker een product is ... dat is waar, maar het moet ook financieel te behapstukken zijn voor een overheid en voor meerdere overheden in dit geval. Dat is de balans waarop we met zijn allen inzetten.

Dan het grootste risico, zoals benoemd door mevrouw Berghorst en ook door de BBB een aantal andere partijen nog. Wat als een gemeente niet tijdig start met het verlenen van een vergunning in

haar eigen proces? Hoe gaan we daarmee om en waar zitten dan die grote risico's? Laat ik het zo formuleren: ik ben het met u eens dat als het verwijtbaar is dat gemeente te laat aan een vergunningstraject start, dat zij aan de lat zouden moeten staan voor die vertraging. Risico's die wij zien, hoeven zich niet per se te gaan voltrekken. Wat ik u wel wil toezeggen, is dat ik in de eerstvolgende stuurgroep deze boodschap nadrukkelijk ga overbrengen. Dat als overheden niet snel genoeg starten met hun proces, dat ze dan zelf aan de lat zullen moeten staan voor de eventuele gevolgen daarvan. Ik vind het prematuur om hier keihard te zeggen die gemeente, daar zit het grote risico omdat het over heel veel verschillende stukjes vergunning gaat. Het gaat vaak niet over hele tracés, maar over kleine onderdelen van een tracé, dus het hoeft ook niet meteen in de miljoenen te zitten qua vertraging. Het kan ook gewoon gaan over een heel klein stukje, om een stuk graafwerk of iets dergelijks of het kappen van een boom om maar een willekeurig iets te noemen, dus dat soort vergunningen. Niet iedere vergunning is een vertraging van epische proporties.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Of het nou een vergunning is voor het kappen van een boom, een bestemmingsplanwijziging, of een vergunning om een heel voetbalveld om te ploegen, de procedure van bezwaarberoepen tot aan de Raad van State, die is voor iedere vergunning gewoon gelijk. Ik ben het met u eens dat de kans dat je voor een kapvergunning van een boom naar de Raad van State gaat, dat die kans niet heel groot is. Maar in deze in dit stuk schetst u zelf het beeld dat er zaken op dit moment in bepaalde gemeenten niet op orde zijn, die als groot risico hebben dat we gewoon tijdsvertraging oplopen. Ik vind het fantastisch dat u met een boodschap naar de stuurgroep gaat. Ik breng u allen even in herinnering de afspraken die wij hadden in de stuurgroep over de Buitenring Parkstad. Daarin hadden we de afspraak dat gemeenten ook zouden betalen en uiteindelijk hebben wij die rekening betaald. En dat maakt mij niet gerust, want het zijn exact dezelfde gemeenten en exact dezelfde provincie aan tafel zitten. Dus mijn vraag aan u is: heeft u voldoende aan deze opmerkingen in deze commissie, of is het voor u praktischer als ik er gewoon een motie van maak?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, ik denk dat we dit signaal heel nadrukkelijk kunnen geven aan de stuurgroep. Het voordeel en dat maakt wel een verschil met bijvoorbeeld een Buitenring is: dit is een fietspad. Een langgerekt fietspad waar je op andere delen van het traject makkelijker kunt starten. Als de vergunning daar nog niet klaar is om daar wel alvast aan de slag te gaan, waardoor een eventuele vertraging minder impact heeft dan op het aanleggen van een grote randweg om het maar zo te zeggen. Daar kom ik ook een op de vraag die de heer Schyns stelde: hoe komt u dan tot een bedrag dat hij toekent aan dit risico? Nou, je kunt wel een vertraging oplopen, maar omdat er nog zoveel mogelijkheden zijn om op andere plekken in het tracé te werken, daardoor zorgen we ervoor dat het geen miljoenen aan vertragingen wordt, zoals bijvoorbeeld nu ontstaan zijn door de stikstof, want dan kun je dus niks. Als je te maken hebt met die stikstofvraagstukken en in geval van een vertraging van de vergunning hebben we nog wat uitwijkmogelijkheden. Maar het staat niet voor niks als een groot risico. Dus uw oproep is gehoord.

De voorzitter: De heer Schyns.

De heer Schyns (JA21): Dank u wel voorzitter. Het was voornamelijk de vraag van is er een, wordt er een gradatie gegeven van de kans dat iets een scenario zich voldoet. Maar is daar stiekem eigenlijk al iets over bekend dat bepaalde vergunningen niet gaan vrijkomen, kun je daar iets over zeggen?

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, dat kan ik. Wij weten natuurlijk waar de vergunningen voor bedoeld zijn: bijvoorbeeld werkzaamheden aan bepaalde stukken van de Parkstad. Dus je weet

hoeveel de werkzaamheden aan een bepaald stuk weg, brug, aanleg van een ondergronds graafstukje, wat de impact daarvan is. Als die vergunning vertraging oploopt, dan is het kans dat het dit kan kosten. Daar kun je een rekensom op loslaten en dat wordt aan onze zijde dan ook enthousiast gedaan om risico's in kaart te brengen van wat er gebeurt als een vergunning voor een bepaald onderdeel van de Parkstadroute niet tijdig wordt geleverd.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar nog of niet meer.

De heer Ijpelaar (CDA): Het gaat nog over meer dan dat. Dat zou dan ook de vraag oproepen, misschien is dat een beetje enthousiast, zoals mijn andere opmerking, maar moet je dan zelfs fietspaden gaan PIP'en? Omdat gemeenten eigenlijk het of niet aankunnen of dat ze onvoldoende instrumentarium hebben, of omdat ze wellicht de positie ook niet hebben? Moet je dan zelfs zo'n fietspad gaan PIP'en? We hebben nogal weliswaar wat minder grote fietspaden, maar we hebben nogal wat fietspaden in onze portefeuille en onze ambities. Dat is dan een vraag die dat oproept bij mij op het moment dat u zegt: we kunnen wel wat schuiven.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, dank u wel voorzitter. Het kan, maar het middel is te groot voor datgene wat je beoogt, zeg maar. Dus op dit moment zien we het wel als het grootste risico, maar gaan we er nog steeds van uit dat onze collega-overheden tijdig de vergunningen op orde hebben. We zien dat als het grootste risico, maar we gaan ervan uit en doen ook een nadrukkelijk appel dat we niet voor het eerst zullen geven, dat ze dat proces op orde gaan krijgen.

De heer Ijpelaar (CDA): Mag ik een vervolgvraag stellen?

De voorzitter: Stel hem daar maar achteraan en dan mevrouw Berghorst.

De heer Ijpelaar (CDA): U geeft aan: wij zien het wel als grootste risico, maar we gaan ervan uit dat de overheden ... Wat ziet u dan als risico? Dat ze het niet aankunnen, dat de rekenkracht er niet is, dat de mankracht, de tijdsdruk er niet is of dat de inspraak de vertraging oploopt bij de lokale overheden?

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Met name het laatste deel eigenlijk. Daar zou dan de vertraging wij gaan ervan uit dat ze in staat zijn om de vergunningen rond te krijgen, zeg maar, maar als je dat laat opstart en dan nog procedures daarop krijgt, ja, dan krijg je de vertragingen waar wij eventueel een risico lopen. We gaan ervan uit dat ze de vergunningen wel rond krijgen en dan komen we inderdaad op het punt van mevrouw Berghorst, dan is bezwaar en beroep inderdaad een risico in de tijd. Mocht u uw woorden kracht bij willen zetten door middel van een motie om gemeenten te motiveren, dat kan altijd. Maar ik denk dat we dit signaal wat hier vandaag gezegd werd, in principe nadrukkelijk kunnen verwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Twee korte punten. Allereerst ben ik wel benieuwd hoe het kan dat gemeenten nu nog moeten beginnen en dan hoeft u geen namen te noemen, maar hoe kan het nou dat de gemeente nu nog moeten beginnen met vergunningverlening? Nu nog moeten beginnen met

bestemmingsplanwijzigingen, want dat is waar we het over hebben. Dus hoe kan dat? Dat was vraag een. En vraag twee: welke afspraken hebben we hier nou in financiële zin over gemaakt in de samenwerkingsovereenkomsten die we ongetwijfeld met deze gemeente gesloten hebben? Want wat ik lees in het stuk is dat iedereen een gelijk deel betaalt. Maar ik hoor hier de Gedeputeerde zeggen: ik vind het eigenlijk wel dat de gemeente die de vertraging veroorzaakt zelfstandig aan de lat staat voor die middelen. Maar dat is niet wat we hebben afgesproken en ik ben wel benieuwd hoe u dat beziet?

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. De afspraak is: in beginsel zijn alle vertragingen ten koste van de projectkosten die zijn opgenomen binnen het project, tenzij het een heel duidelijk aanwijsbaar eenzijdige fout is van een partij betrokken bij het proces. Eenzijdig is wel heel complex, omdat het verkrijgen van een vergunning ook een samenspel is tussen het bouwteam, een overheid, dus het is vaak niet een enkelzijdige fout. Het kan zijn dat in begin het proces goed loopt, maar daarna wordt een ambtenaar ziek, dan loopt het weer of bij het bouwteam zijn herberekeningen. Er zijn veel manieren te noemen waarom een proces traag verloopt. Het eerlijke antwoord is dat als het aanwijsbaar bij één partij zit, dan is het aan hen toe te rekenen en anders valt het ten laste van de gemeenschappelijke afspraken.

De voorzitter: Mijnheer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Dank u wel voorzitter, ja, er was nog een aansluiting op de woorden van collega Ijpelaar. We hebben in deze Staten in december 2020 ooit een motie aangenomen waarin we zeiden: best College van GS, ga ook bij die fietsprojecten, en dan met name op een snelfietsroutes die nog gaan lopen, wel wat meer in de lead zitten en zet daar ook je provinciale instrumenten voor in. Zowel in mankracht om gemeenten te ondersteunen in het omgevingsmanagement, maar als het nodig is ook je ruimtelijk instrumentarium. Dat doen we immers bij provinciale wegen ook. Daar laten we het ook niet aankomen op bestemmingsplannen of we dat kunnen aanleggen ja of nee. Dat is een wettelijke taak. Dat is bij fietsinfra niet zo. Ik heb niet over een gemiddeld fietspad, hè? Als we langere routes gaan opzoeken om daar toch zelf wat meer vooraan te gaan zitten. In de toekomst verstandig, voor deze natuurlijk nu achteraf lastig. Maar ja, ik kan me er wel wat bij voorstellen dat we dat toch proberen.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Mijnheer Vaessen en ook de heer Ijpelaar gehoord hebbende denk ik dat we het instrument bij een toekomstig langer fietspad misschien nadrukkelijker in de instrumentenkist mee moeten wegen. Op dit moment voor deze casus niet meer actueel en relevant.

De voorzitter: De heer Ijpelaar. Ik constateer overigens dat we volgens mij zo impliciet ook al over het IPML aan het praten zijn en over de hele herijking enzovoort dus misschien even toch de oproep om ons tot dit Statenvoorstel te beperken. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Mevrouw Berghorst vroeg net aan de Gedeputeerde of het klopt dat er gemeenten te laat zijn begonnen met de vergunningsprocedure. En ja, ik denk dat wij daar gewoon best transparant in kunnen zijn. Als dat zo is, om daar een ja op te horen. Of nee. Want nogmaals, ik kan het niet uit het stuk lezen en twee als daar dan een naam aan te koppelen is om dan ook gewoon

te zeggen welke gemeenten het gaat. Ik denk dat dat wel handig is in de transparantie van de commissie.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Omdat dat nu nog niet het geval is, nu zou iedereen nog zijn vergunningentraject op tijd kunnen realiseren, is er daarmee nog geen aanwijsbaar punt waar we dit risico met een kruisje alvast kunnen bevestigen. Dat neemt niet weg dat het zou kunnen optreden, vandaar dat het een risico is en geen realiteit nog. Ik zag nog wat vragen. De VVD vroeg nog: hoe kan het dat het pas in ...

De voorzitter: Momentje. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik snap wat de Gedeputeerde zegt, hè dat het nu nog niet gerealiseerd is, dus dat je daar nu nog niet een naam aan wilt koppelen. Maar ja, dat helpt ook niet om gemeenten aan te sporen om snel aan de slag te gaan natuurlijk. Dus ik vraag mij af: is het misschien mogelijk dat er bij de volgende voortgangsrapportage IPML voor dit dossier in ieder geval helderheid krijgen hoe het dan met vergunningverlening staat? En als er op dat moment nog steeds gemeenten zijn die nog niet gestart zijn met de procedure dat het ook met naam en toenaam in IPML staat?

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, wij zeggen toe dat we bij het volgende IPML zullen aangeven hoe het staat met de vergunningen in het Parkstadroute-dossier.

Dan nog de vragen van de VVD: hoe kan het dat pas in 2022 die versoberingen zijn doorgevoerd, terwijl in 2020 eigenlijk al de basis daarvoor lag in dat amendement. Ja, dat heeft te maken met het feit dat de aanbesteding daarna in de markt is gezet. Daarna krijg je de ramingen en pas op basis van de daadwerkelijke kosten per onderdeel van het traject zijn we overgegaan tot het aanwijzen van versoberingen om daarin ook een concreet bedrag te krijgen. Dus dat is de reden waarom dat het, nog los van het feit dat het in een ingewikkelde periode is geweest natuurlijk, 2020-2022, dat het die periode, die tijd heeft gevergd.

Even kijken, de status van het asfalt werd nog gevraagd door de heer Bloi. Dat wordt voor wegen heel nadrukkelijk gemonitord, dus de status van het asfalt is bekend. Hoewel dat bij autowegen vaker en strakker gemonitord wordt dan bij fietspaden, dus vandaar dat er een verschil zou kunnen zitten in de mate waarin je monitort.

Dan als laatste punt: de VVD krijgt een Dacia, terwijl ze iets anders verwacht hebben maar wel voor de prijs van de Mercedes wil ik daar dan bij zeggen. Dat is geen geruststelling, maar misschien een teleurstelling, maar dat is wel wat het is.

Tot slot de vraag van de BBB: als er budget over is aan het einde van dit proces, wat gebeurt daar dan mee? Nou ja, zoals met alle budgetten die over zijn, in principe vloeien je die terug naar de algemene reserve dan wel in de mobiliteitsreserve, afhankelijk van de keuze die we maken.

De voorzitter: Oké dank u wel. Sorry, de heer Schyns.

De heer Schyns (JA21): Dank u wel voorzitter. Voor mij was het nog niet helemaal duidelijk. Hadden we in een aanbesteding, deels insinuerend, kunnen zorgen dat prijsstijgingen of fluctuaties überhaupt meegenomen worden in een vaststelling van een overeenkomst? Dat is een vraag, ook naar de

toekomst toe. Misschien niet specifiek op dit scenario, het gaat om alle scenario's. Kunnen we dat niet vaststellen vooraf?

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, dat kan en dat gebeurt ook. Maar als er uitzonderlijke prijsstijgingen plaatsvinden, lees de oorlog in Oekraïne bijvoorbeeld, dan vallen die vaak buiten de afspraken die gemaakt zijn en dan krijg je toch een doorberekening daarvan. Nou, in principe wordt er wel vast geklikt, zeg maar, dus daarin kom ik denk ik tegemoet aan uw antwoord.

De voorzitter: Dan is dat het einde van de eerste termijn. Ik ga even kijken of er behoefte is aan een tweede termijn. Ik ga even weer links van mij beginnen. SP, behoefte aan een tweede termijn? GroenLinks, nee. Ik kijk even naar de overkant, mijnheer Schyns, behoefte aan een tweede termijn? VVD, CDA? Geen tweede termijn wil het CDA, BBB ook niet, dan ga ik bij deze vragen of de fracties die het geen hamerstuk willen maken de handopsteken.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter ik overweeg een motie, dus dan wordt het een bespreekstuk voor ons.

De voorzitter: Is dat een bespreekstuk onder voorbehoud, want u overweegt nog een motie of ...?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het IPML is geen Statenvoorstel, dus daar kan ik geen moties bij indienen en ik overweeg echt om hier een motie in te dienen naar aanleiding van wat hier gewisseld is over gemeenten en hun verplichtingen. Dus ik overweeg het, mocht ik nou tot het oordeel komen dat ik dat toch niet ga doen, dan zal ik in het presidium zeker aangeven dat het een hamerstuk is.

De voorzitter: Dus dan is het een bespreekstuk onder voorbehoud, want de PvdA laat nog weten of dat definitief is of niet. Ja oké, terwijl sluiten we daarmee de behandeling van dit punt af en dan gaan wij naar 7.3.: de voortgangsrapportage IPML. Ik moet even checken. Er zijn een aantal toezeggingen gedaan. In de volgende stuurgroep, gaat u de boodschap overbrengen ten aanzien van de vergunningentraject en bij de volgende IPML-voortgangsrapportage rapporteert u over de stand van zaken.

T9336 Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe bij de eerstvolgende stuurgroep van de Parkstadroute het signaal over te brengen dat vertraging als gevolg van trage doorvoering van procedures (vergunningen, ruimtelijke ordening) door individuele gemeenten ook zal betekenen dat diezelfde gemeenten de kosten die gepaard gaan met zulke vertragingen zullen moeten dekken.

7.3 7^e Voortgangsrapportage IPML

De voorzitter: Dan gaan we naar 7.3.: de 7e Voortgangsrapportage IPML. Dat is dus niet die achtste waar we het net over hadden. We gaan dat in een termijn bespreken. En u weet hoe dat werkt bij voortgangsrapportages. Daar is het niet de bedoeling om over het onderwerp zelf breed te gaan uitwijden, maar ons te beperken tot de rapportage en heel formeel zelfs nog tot de recente ontwikkelingen. Lees dus de afwijkingen ten opzichte van eerdere rapportages. Wij doen dat in principe per fractie in twee minuten en ik begin nu aan mijn rechterkant bij de BBB.

De heer Huizing (BBB): Dank u wel voorzitter, dank u. Ja de 7e voortgangsrapportage. Sinds de zesde zijn wij geconfronteerd geworden met een aantal onaangename verrassingen, dus met dat gevoel kijk je toch een beetje naar deze voortgangsrapportage. Nou ja, nogmaals vorige keer heb ik mijn complimenten voor de rapportage gemaakt en die wil ik herhalen. Maar op die manier kijk je er wel naar. Ik zie een paar positieve ontwikkelingen. Dat is dat het aantal projecten, dat heb ik uitgerekend, dat zal ik hier niet herhalen, dat niet meer in gevaar is dat het licht aan het dalen is. De opmerkingen, die herken ik ook, dat er in de markt blijkbaar wat voordeeltjes zijn bij de uiteindelijke aanbesteding. Toch, alle dingen gezegd hebbende blijft bij ons dan sterk de behoefte overeind voor die herijking. Dus die vraag is gesteld, maar die wil ik met deze nadrukkelijk herhalen. In de voortgangsrapportage wordt, ook daar dank voor, uitvoerig stilgestaan bij de projecten die vertraagd zijn door het stikstofverhaal. Veertien projecten zitten in de vertraging. Zes zijn inmiddels vlotgetrokken. Daar wordt bij vermeld dat € 200.000 onderzoekskosten zijn. Dat zullen AERIUS-berekeningen zijn. Verder € 1,25 miljoen vertragskosten. Graag een verklaring. Wat zijn die vertragskosten? Daarnaast heb ik echter voor mezelf een beetje uitgerekend dat de waarde van die projecten € 260 miljoen is. Stel nu dat die projecten een half jaar vertragen, ik denk dat ik dan heel mild ben. 5% inflatie per jaar. Dat betekent, mag u narekenen, € 6,5 miljoen uiteindelijk wat ons dat gaat kosten. Plus die € 1,2 en die € 200.000. Dus stikstof en dan ben ik heel conservatief, kost ons € 8 miljoen per jaar, denk ik. Dan kun je gaan praten over op wie gaan we die kosten verhalen? Interessant, maar ik denk dat we weinig kans zullen hebben. Ook denk ik: dat is de ene overheid die op de andere heeft verhaald. Ja, daar wordt de burger niet veel wijzer van. Ik heb echt nadrukkelijk de vraag op basis van deze kosten, ik heb die vraag aan mezelf gesteld en ik vind dat we die eigenlijk allemaal aan onszelf moeten stellen: dit soort kosten, tel daarbij op de maatschappelijke kosten, vanochtend schrok ik van het aantal ja ongevallen op de N280, die kun je ook projecteren op die andere projecten. Vertraging betekent dus simpelweg extra doden en gewonden. Op die N280 heb ik zelf ook in de kreukels gehangen. Ik kan je vertellen, dat heeft behoorlijk impact. Dus ik vraag me echt af: als ik het vergelijk met de stikstofimpact, het gaat het om projecten, dat is een stikstofuitstoot met een begin en een eind. Er werd net ook niet helemaal terecht gesteld dat dit het gevolg is van overheidsbeleid. Nee, dat is het gevolg van een rechterlijke uitspraak. Volgens mij dat die bouwvrijstelling is vervallen. Ik vraag me dus af, ik ben geen rechter, maar heeft die rechter de juiste afweging gemaakt van maatschappelijke baten en kosten? Ik zou graag daar een reflectie van de Gedeputeerde daarover willen hebben. En wat zouden we daaraan kunnen veranderen? Ik heb nog een heel aantal andere onderwerpen, maar ik ben door mijn spreektijd heen.

De voorzitter: Het past niet meer in die twee minuten nee. Dan ga ik naar de heer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja dank u wel, mevrouw de voorzitter. IPML ja. Het is natuurlijk een prachtige rapportage, maar iedere keer dat we de rapportage ontvangen en de heer Kuntzelaers geeft het zelf ook al aan: in januari komen we met een echte update, dan bekruipt ons toch het gevoel dat we met mosterd na de maaltijd te maken hebben. Dus ik zou de Gedeputeerde willen oproepen om nogmaals te onderzoeken of we de doorlooptijd van de peildatum van de IPML, totdat die in de commissie is, of er ergens in dat proces nog tijdwinst te behalen is? Bijvoorbeeld bij de Griffie, bij GS zelf, om dan toch te kijken dat we met een actueel rapport het gesprek met elkaar in de commissie in kunnen gaan. Dat gezegd hebbende, zijn er heel veel projecten waar wij eigenlijk al weet van hebben door mededelingen, portefeuillehouders, wat de status is. Ik wil graag nog op twee projecten inzoomen. Dat is de brug Oeffelt-Gennep, daar heb ik al reeds eerder vragen over gesteld. Er staat dat in voortgangsrapportage 8 dit niet meer deel gaat uitmaken van het IPML. Nou komt dat waarschijnlijk doordat het huidige kabinet en wellicht in de toekomst het volgende kabinet, dat zij daar niet positief tegenover stonden. Het is een brug waar dagelijks 3000 fietsers overheen gaan, of in ieder geval 3000 fietsbewegingen zijn te meten. Een heel erg belangrijke fietsbrug. Als die in de

Randstad had gelegen, dan hadden daar allang meer gelden voor vrijgemaakt kunnen worden, dus ik zou de Gedeputeerde toch willen oproepen om, mocht er nou een nieuw kabinet geformeerd worden om dan nogmaals deze belangrijke fietsverbinding aan te kaarten bij het Rijk om te kijken of ze daar dan wel positief tegenover staan aangezien het voor de hele regio toch een redelijk belangrijk thema is. Nou, dan komen we nog bij een ander project waar ik reeds eerder vraag over heb gesteld en ik heb bewust geen schriftelijke vragen gesteld deze zomer, omdat ik het wat ongepast vond. Maar ik heb eerder vragen gesteld over de Greenport Bikeway, America-Deurne en deze zomer heeft daar helaas een dodelijk ongeval plaatsgevonden. Ik heb even gewacht uit respect voor de familie. Ik heb in de vorige IPML of de IPML daarvoor hier ook vragen over gesteld en ik stel die nu weer. Hoe staat het ermee? Want er staat hier: de gemeente Horst aan de Maas gaat besluiten of dit wordt teruggetrokken of dit doorgezet wordt. Maar ik denk toch dat dit echt van provinciaal belang is dat er een vrijliggend fietspad op deze weg wordt aangelegd. Ik kan me de Wittemer Allee nog herinneren, daar was het ambtelijk heel belangrijk, het advies voor een vrijliggend fietspad en ik denk dat dat bij dit project ook belangrijk is. Dus daar zou ik graag een antwoord op krijgen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, dan ga ik naar de heer Bloi.

De heer Bloi (VVD): Allereerst dank aan de organisatie voor de verhelderende toelichting van de voortgangsrapportage over de technische sessie een paar weken geleden. Die was zeer verhelderend en hierdoor zijn ook veel vragen van ons al beantwoord, die we dus hier niet gaan stellen. Daarnaast ook dank aan de Griffie voor de uitgebreide analyse op dit stuk aan het begin van deze week. We kunnen het vrij kort houden. Ik ga het alleen over de N300 Buitenring Parkstad Limburg even hebben. Ik zag in de stukken dat in Q3 2023 een eindevaluatie opgestart wordt met afhandelen van restpunten. En over die restpunten heb ik nog een vraagje over het gebied van geluid, isolerende maatregelen. Ik ben een tijdje geleden in Brunssum geweest, ter hoogte van de afrit richting de N276. Daar tegenover heb je dat flats bij de Henri Dunantstraat, daar heb je een geluidsscherm en op een gegeven moment stopt dat geluidsscherm. Er is een gat in dat Buitenring geluidsscherm van ongeveer 50 meter. Als je daar staat, denk je: iets heeft daar ooit gestaan, toen dat gepland werd en daarna is het ding verdwenen. Of men heeft gewoon 50 meter geluidsscherm vergeten. Als je in die flats woont en ik ben daar op bezoek geweest op de negende etage. Je kunt als je op het balkon staat en daar komen echt vrachtwagens langs daar beneden, je verstaat elkaar gewoon niet. En bij open raam slapen in de zomer is ook niet echt te doen, volgens de bewoners. Ik heb er niet geslapen. Ik wil het er toch even bij zeggen, je weet het nooit in deze tijd. Zo gezellig was het niet.

De voorzitter: Goed, het wordt nou wel heel intiem hier, hè?

De heer Bloi (VVD): In de Raad van Brunssum zijn ze er ook vaak overheen gestapt. Daar wordt naar de provincie gewezen en door de provincie wordt dan blijkbaar richting de gemeente gewezen, maar er is nog geen oplossing voor dat probleem. Er zijn wel blijkbaar metingen geweest, op lagere etages. Daar waren alle metingen blijkbaar goed, maar die verschillen dan wel met eventuele metingen, of het gevoel van geluid voor zover je daar een gevoel bij kunt hebben, op een hogere etage. Dus dat wil ik u meegeven en ik weet dat ik door mijn tijd heen ben.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Ja dat is weer episode 7 van IPML sinds de grote heroverwegingsklus vier jaar geleden. Op onze tafel ligt een helder doorontwikkelde, steeds verbeterde rapportage. Achter ons een aantal gerealiseerde projecten maar voor ons ook enkele bekende beren op de weg. Dat zijn niet alleen de stikstofberen maar ook beren

met een inflatievirus en dan zijn er nog beren met tekort aan vitamine OGGM, dat zijn onderdelen grondstoffen geld en mankracht. Dus projecten die weglopen in de tijd, die horen er ook nog bij. Dat hangt dan wel een beetje met elkaar samen en dan de voortgangsmonitor. Voor een groot deel dezelfde zorgenkindjes als de vorige keer, maar daar waar de drie voormalig rode projecten die niet meer roodkleuren zijn er ook nieuwe dingen bijgekomen met een rood tintje. En dat heeft vooral te maken met zwakkere verkeersdeelnemers, dat wil zeggen fietsers. En de reconstructie, De Hut-De Plank, die blijft wel zorgen baren. Echt een knipperlichtgeval, zal ik maar zeggen bij rapportage was hij rood. Bij rapportage 6 werd hij kunstmatig groen omdat het in twee fases werd opgeknipt. En nou is hij weer helemaal rood. Dus mocht er nu hoop aan de horizon gloren, dan horen we dat graag van de portefeuillehouder. Werd dat maar: het ziet er al beter uit. Dan komt de Omgevingswet natuurlijk binnenkort. Afgelopen halfjaar zijn er een aantal afspraken gemaakt waardoor de werkwijze binnen de mobiliteitsopgave op onderdeel zal gaan wijzigen, staat in het stuk. En dat wordt meegenomen bij de actualisatie van het uitvoeringskader. Zo werken wij. Kunt u daarover een tipje van de sluier oplichten, wat dat afspraken zijn en wat de uitwerking is?

We beseffen dat het wat betreft de N266, N265 Nederweert een momentopname betreft, maar ook hier wat zorgen dus. Misschien heeft u al actueel nieuws daarover? Dan een plek aan de N82 die volgens mij niet in de scope zit, maar die wel zorgen baart. Dat is toch wel de Baexmerweg en de Napoleonsweg in Horn waar fietsers en scooterrijders vaak de klos zijn. Dan kom ik even op de N273, Hout-Blerick. Daar had ik graag de status van. En dan heb ik nog heel even kort de veiligheid van de wegen en kunstwerken in verband met de algemeen voorkomende soorten bever. Dat kan nog wel eens behoorlijk uit de hand gaan lopen, voorzitter. In Tegelen is al een bos verdrongen en als ik het goed heb, gaat Rijkswaterstaat daar al onderzoeken of het water al niet tot aan de deklaag is gekomen, voorzitter. Dus heeft u daar actuele informatie voor of wilt u graag met Rijkswaterstaat gaan praten over deze graverij en de wateroverlast, want we maken ons zorgen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja, het is fijn om aan deze kant van de tafel te zitten, zodat eigenlijk alle vragen al gesteld zijn. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De voorzitter: Kijk eens aan, hoe efficiënt. Mijnheer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Dank u wel voorzitter. Ik ben blij om te lezen dat we in IPML meer zicht krijgen op de stikstofproblematiek, dan hoef ik daar in elk geval niks over te vragen. Ik heb drie andere vraagjes. Met die Grote Projecten staat nog steeds de tram Vlaanderen, Hasselt-Maastricht vermeld, begin 2022 hebben we daar al gelukkig afscheid van genomen maar hij staat er nog steeds op. Waarom is dat? Dat brengt me tevens op een tweede vraag: de Buitenring die moest er vanaf geschopt. Ja, en ik weet, ik heb daar met collega Bosch al een paar keer vragen over gesteld hier intern, ik weet dat er nog heel veel restpunten zijn. Zaken die niet afgehandeld zijn, maar toch wordt er hier toegezegd: in januari komt juist een eindevaluatie. Nou, het zal mij benieuwen of de punten waarvan wij weten dat ze niet opgelost zijn, of die meegenomen worden en hoe dat met de financiën daarvoor zit. Want je kunt het wel afschuiven op de lijnorganisatie, of weet ik welke organisatie, maar zoals wij het zien blijft het toch gewoon rekening Parkstad. Dan mijn derde vraagje betreft stationsomgeving Beek-Elsloo. Ik lees in die stukken dat ergens een berekening is uitgevoerd, dat er geen natuurbescherming vergunning nodig is, maar er moet wel nog nader ecologisch onderzoek plaatsvinden. Nou dat mag u mij eens uitleggen, waarom is dat? Ik bedoel, het is een stukje spoor vanaf hier tot aan dat gebouw daar achter en waarom moet daar nog ecologisch onderzoek worden uitgevoerd? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het antwoord is: omdat we denken dat er een vuursalamander zit of zoiets.

De heer Hermans (PVV): Voorzitter, ik houd daar niet van. Ik bedoel, ze valt me in de rede aan de overzijde en nu komt ze weer met zoiets van een salamander. Ik houd er niet van, van die grapjes.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Excuses, ik zal geen grapjes meer maken. Voorzitter, de Partij van de Arbeid heeft eigenlijk over deze IPML weinig vragen en dat komt omdat we ze binnenkort gaan herijken. Het enige waar ik me wel echt zorgen om maak is over De Hut-De Plank. De Hut-De Plank is, mijnheer Van den Beucken zei het al, het is echt een knipperlicht verhaal. Dan weer rood, dan weer groen, dan weer rood, dan weer groen. We weten allemaal hoe gevaarlijk die weg is. Misschien wel een van de meest gevaarlijke wegen van de provincie en ik zie dat hij nu vertraagd wordt door stikstof en dat we hopen dat we daar begin volgend jaar aan de slag kunnen. Maar we weten inmiddels ook dat verklaringen door stikstof ook zorgen voor oplopende kosten. En ik zou van de Gedeputeerde graag willen weten of we een indicatie hebben van hoe hoog die kosten worden. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Het is al vaker gezegd: dank aan de organisatie voor het mooie werk, hè? De rapportage verbetert elke keer een beetje, wordt steeds wat overzichtelijker en leesbaarder en daar zijn wij blij mee. Ook met de analyse van de Griffie, want die helpt ons echt in de voorbereiding. We zien in die analyse en in de stukken dat de stikstofproblematiek eigenlijk in de hele infraportefeuille speelt. Daarom is het voorstel ook gedaan om per project inzichtelijk te maken hoe het staat met de risico's voortkomend uit de problematiek. Aanvullend zou ik daarop de Gedeputeerden willen vragen om ook toe te zeggen dat we dat niet alleen per project kunnen gaan vinden in de IPML, maar dat we ook gewoon een overzicht hebben zoals we nu eigenlijk ook hadden, maar dan volledig over de hele portefeuille, waarin de risico's die met de problematiek te maken hebben in euro's en tijd te vinden zijn. Dus zowel de risico's die nog kunnen optreden als ook een stand van zaken van de risico's die al zijn opgetreden zoals nu die € 200.000 berekeningen en die € 1,25 miljoen vertragskosten erin stonden. Wij maken ons dus wel zorgen over de infraportefeuille die we al moeten gaan herijken, terwijl we dan nu ook nog het risico lopen dat er in Den Haag geen vaart wordt gemaakt met de aanpak van stikstofproblematiek en perspectief voor de getroffen sectoren. En dan worden de kosten van onze portefeuille alleen maar hoger, terwijl die grotendeels is gevuld met projecten die wel echt nodig zijn voor de verkeersveiligheid, de bereikbaarheid en het vestigingsklimaat en daarmee de economie van Limburg. Dus ik roep alle collega's op van partijen met vertegenwoordiging in de Tweede Kamer: roep ook daar je volksvertegenwoordiging op om vaart te maken. Als u dat niet doet, dan kunt u de volgende keer dat Gedeputeerde Kuntzelaers met een aanvullend kredietvoorstel komt in elk geval niet bij hem aankloppen maar dan moet u dat bij uw partijgenoten in Den Haag doen.

De voorzitter: Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ja dank u wel voorzitter. Bedankt voor de reportage. Wij hebben die nauwkeurig bekeken in de groep van 50PLUS en we hebben daar geen vragen over.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sol.

De heer Sol (GroenLinks): Dank u voorzitter. Ja, zelfs in de korte tijd dat ik nu dit soort rapportages mag zien, zie ik ze inderdaad al steeds beter worden. Dus complimenten daarvoor. Ook de analyse van de Griffie helpt enorm, dus dank daarvoor. Directe vragen naar aanleiding van versie zeven hebben we niet dus we bewaren eigenlijk vooral onze energie voor de discussie in algemene zin over de infraprojecten. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. Alles loopt op tijd, kwaliteit en binnen budget, staat er in de inleiding en dan wil ik voorzichtig toch: voorlopig binnen budget van maken, gezien onze infrahistorie en lopende zaken. We kijken uit naar het overzicht in januari van de Gedeputeerde met alle detailinformatie over de budgetten per project. Een drietal vragen dat aan mijn kant nog overblijft voor vandaag. Als eerste over VDL de infra aanpassing: is die risicoreservering nog voldoende? Zeker als we bekijken dat er bij een relatief kleine tijdsoverschrijding op de Parkstadroute al een grote zak meerkosten moet worden voldaan. Dat is één. En hoe houden we de controle qua kosten en tijd op dat project, ondanks dat er geen zekerheid vanuit VDL is of komt voorlopig? Dan de fietsinfra Roermond-Heerlen. Nog een gouden fietspad in onze in onze provincie is geen mooi vooruitzicht, maar betere routes zijn wel nodig voor onze fietsinfrastructuur, voor woon-werkverkeer en toerisme en ontspanning. Mijn vraag is: is er nog een kans om op die plek een fatsoenlijke en betaalbare verbinding aan te leggen volgens u? Of kunnen we dat beter uit het IPML schrappen? Snelfietsroutes in het algemeen komen er bekaaid vanaf, vind ik. Terwijl de Staat hier al jaren welvaart wil maken. Ook met de schamele € 6 miljoen voor heel Nederland in het vooruitzicht maken we ons zorgen over het kunnen promoten van meer fietsen in Limburg. Concrete vraag is: hoe het met de snelfietsroute Noord-Zuid van Roermond naar Venlo staat. Want die kan ik in het overzicht niet terugvinden en daar is mevrouw Brugman ooit wel heel enthousiast mee begonnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Voordat ik het woord aan de heer Kuntzelaers geef, heel even. De Statenonderzoeker, een aantal van u refereerde al naar de analyse van de Griffie, de Statenonderzoeker was graag hier aanwezig geweest, maar die is ziek. Nu heb ik tot nu toe geen vragen voor de Statenonderzoeker gehoord, maar mochten die toevallig toch nog oppoppen, dan zullen die schriftelijk worden doorgegeven.

De heer Wolters Gregório (SP): Namens de hele commissie dan beterschap voor de Statenonderzoeker.

De voorzitter: De Griffie geeft het allemaal door. Oh hij kijkt mee. Hij kijkt mee, dus u kunt allemaal even zwaaien. Dan geef ik nu het woord aan de heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja, dank u wel voorzitter. Ik zal de complimenten in ieder geval overbrengen die velen van u voor de rapportage hebben gegeven, want het is nogal een klus om dit overzicht op deze manier van de grond te krijgen. En daar komen we ook meteen op de complexiteit van de peildatum. De oproep van de heer Ijpelaar om te kijken of we die dichter op elkaar kunnen krijgen, het moment van de peildatum en het bespreken hier in de commissie. Er zal zeker nog wat lucht zitten om te kijken of we die dichter op elkaar kunnen trekken en dat zal een goed samenspel tussen aan de ene kant het College en aan de andere kant de Griffie moeten zijn om te kijken of we dat nog iets dichter op elkaar kunnen krijgen. Maar we ontkomen er niet aan dat er altijd, omdat het ook over zo'n enorm volume aan projecten gaat, dat er een aantal maanden verschil zal zitten tussen de peildatum en het moment dat je het hier kunt bespreken. En dat betekent dat in ieder geval een

aantal actualiteiten die zich in de tussentijd voordoen dan missen in de rapportage. Maar ja, die zullen we dan bij een daaropvolgend moment met elkaar moeten bespreken. Dat is het eerste punt.

Tweede punt: stikstof. Veel genoemd vandaag hier, beginnend met de constatering van de heer Huizing en ook de constatering van die vertragingen en de extra onderzoeken bij elkaar. Ja, dat bedrag wordt steeds groter. Volgens mij was de heer Vaessen die opriep. Kunt u dat die vertragingen niet eens in beeld brengen als collectief? Dus niet per project, maar als geheel? Ik denk dat we die exercitie kunnen doen en kunnen kijken of we die kunnen toevoegen.

Uw opmerking was: is het geen rechterlijk besluit in plaats van een overheidsbesluit? Ja, in principe toetst de rechter aan dat wat de overheid ooit bedacht heeft, dus daarmee is de overheid altijd verantwoordelijk voor de ontstane situatie en is de rechter slechts degene die handhaaft of in ieder geval een uitspraak doet over waar die lijn dan precies zit. Maar dat die lasten van het stikstofdossier gigantisch zijn en dat die met name ook voelbaar zijn in grote infrastructurele processen, die conclusie kunnen we wel trekken met zijn allen.

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Terechte opmerkingen over de rol van de overheid en de rechter. Toch is het uiteindelijk zo dat een rechter volgens mij ook altijd afwegingen moet maken. Eigenlijk is dat bijna spreekwoordelijke taak van een rechter. Ik vraag me hardop af, ik zal het niet herhalen, maar dat financiële kosten die gigantisch zijn, maar ook maatschappelijke kosten ten opzichte van de baten, ietsje minder stikstof in de natuur ... Misschien moet je wel een keer weer proberen met een proefproces of iets dergelijks toch weer eens een keer naar de rechter te gaan en kijken of die op basis van de Parkstadroute, om maar een case te pakken, laat hem maar een keer die uitspraak doen en heel duidelijk die maatschappelijke kosten en baten naar voren brengen.

De voorzitter: Maar was dit een oproep aan het college om dat te doen?

De heer Huizing (BBB): Het is eigenlijk een oproep, ja.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter denk ik dan maar? Ik snap uw oproep en we hebben bij een aantal rechtszaken in het land ook gezien dat de afweging op sommige momenten daadwerkelijk wordt gemaakt naar faveure van de lange termijneffecten in plaats van de korte termijn lasten die er zijn. En zeker ook bij infrastructuur zou je het pleidooi kunnen houden dat bijvoorbeeld de overlast door tijdelijke maatregelen, zoals omleidingen en dergelijke, dat die misschien wel voor de tijdelijkheid een effect hebben maar voor het grotere geheel in, laten we De Hut-De Plank even als voorbeeld nemen, dat daar waar de verkeersveiligheid echt in het gedrang is, dat je dan misschien wel een grotere afwijking zou kunnen hebben. Ik ga hier eens even rustig over nadenken over wat uw oproep zojuist is geweest. Ik ga niet meteen toezeggen dat we hier een keiharde rechtszaak gaan starten of iets gaan openen. Maar ik wil uw gedachten wel een keer laten bezinken om te kijken waar we met zijn allen staan.

De voorzitter: Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, dank voor ik noem het even een toezegging. Ik snap de slag om de arm die u neemt, maar ik hoor u graag daarna erop terugkomen. Dank u.

De voorzitter: Een toezegging is het niet, want ik begreep dat de Gedeputeerde alleen maar heeft gezegd dat hij daarover gaat nadenken. Dat is niet echt een toezegging.

De heer Huizing (BBB): Ik hoor graag het resultaat van zijn gedachten.

De voorzitter: Het staat in elk geval in de notulen. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik begrijp die behoefte wel, maar bent u niet bezorgd dat als we dat gaan doen bij lopende trajecten waar we nu al in de vertraging zitten, dat we alleen nog maar meer vertraging en dus meer kosten gaan oplopen met een heel groot risico op dat het besluit van de rechter blijft zoals het was?

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u voorzitter. Ja, de reden om hier rustig over na te gaan denken is dat ik het risico enorm zie op vertragingen, meer kosten, maar ook dat je niet per se directer en sneller een oplossing hebt voor je dilemma. Dat neemt niet weg dat het enorm belastende deel van de stikstof in de kosten die wij ervaren dat dat ook ergens een plek moet krijgen en daar kunnen we nog naar kijken. Nou, daar houden we het even bij.

De voorzitter: Ik stel voor dat de heer doorgaat met de beantwoording hij heeft nog elf minuten.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dat is tijd zat. De brug Oeffelt-Gennep. De heer Ijpelaar vroeg ernaar en dan met name in relatie tot een nieuw kabinet. Dat is wel een punt, dat we misschien ook in de brede zin even moeten beschouwen, want een nieuw kabinet brengt nieuwe mogelijkheden en ook onmogelijkheden. Dus welke lobby je inzet en welke inzet je meer toebrengt, of welke inzet je nog eerder probeert om in een coalitieakkoord te propageren voor Limburg. Want we hebben nu eenmaal belangen en of dat nou Maaslijnen zijn of snelwegen of grensoverschrijdende treinverbindingen, allemaal belangen die wij als collectief heel belangrijk vinden en die zullen we via de partijlijnen allemaal overbrengen en ook via het College richting Den Haag. En voor Oeffelt-Gennep houden we zeker in overweging dat als de kans zich voordoet om die weer met een mooie propositie binnen te brengen, op dit moment lijkt het niet haalbaar in het grotere geheel, maar misschien met een andere minister en met een ander kabinet dat de kansen keren als er grote bedragen hiervoor beschikbaar zouden komen.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, mevrouw de voorzitter, ik snap de vriendelijke beantwoording van de Gedeputeerde. Dank daarvoor. Alleen de tekst die in het IPML staat is veel minder vriendelijk. Die is vrij duidelijk. Daar staat Oeffelt, daar gaat fijn een streep doorheen. Volgende rapportage komt die er niet meer in voor, dus als de Gedeputeerde bedoelt dat we Oeffelt-Gennep de fietsbrug er gewoon in houden en dat we die nog een keer voor gaan leggen bij het volgende kabinet en dan het besluit nemen of we hem definitief hier gaan schrappen of ter ziele leggen of niet, dan ben ik het met hem eens en anders dan is dit een politieke opmerking van mij.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het belangrijk is om te realiseren dat het geld wat nodig was om dat project te realiseren, die zijn de middelen zijn er allemaal uitgehaald. Dus er is niets anders dan de intentie, dus ik denk dat het goed is om te kijken of een nieuw kabinet met grote investeringen komt waar we eventueel uit zouden kunnen putten, maar op dit moment zijn er geen middelen meer beschikbaar en is ook de keuze om de lobby en alles wat daarbij hoort stop te

zetten niet meer dan logisch. Omdat er geen bron meer is om uit te putten, financieel gezien, dus tenzij er nieuwe middelen op de agenda gaan komen, zien wij het op dit moment niet lukken om het te realiseren. Daarom wordt hij ook van het IPML afgehaald. Het geld is eruit, er is niets. Dat klinkt minder aardig voorzitter inderdaad, en ik zie ook een wat beteuterd gezicht bij de heer Ijpelaar, maar wie weet dat het in de toekomst toch allemaal beter wordt.

De Greenport Bikeway daar kom ik op een punt, wat misschien iets is waar we in de komende periode mee kunnen gaan starten, want ik merk dat een aantal van u een serie aan vragen heel gedetailleerd over heel specifieke projecten stelt en het is misschien handiger om kort van tevoren daar schriftelijk even op in te gaan, want dan hoef ik niet met een hele mooie landkaart met alle projecten erop even te gaan lezen wat erover gezegd is. Maar dat kan ik net zo goed doen.

De voorzitter: Wilt u daar op dit moment mee beginnen om deze meer specifieke details vragen schriftelijk te beantwoorden? Ik denk dat we dat nu in de commissie doen. Of we spreken het niet af, maar we kunnen niet dadelijk halverwege het lijstje zeggen: de rest komt wel schriftelijk.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik wil de vragen vandaag gewoon beantwoorden, maar het was meer iets waar we in de toekomst mee zouden kunnen starten. Omdat ik ook vind dat twee minuten spreektijd voor alle sprekers in de commissie anders misschien wat kort is om alle zorgen te adresseren. Dus nou tot zover dat, die gedachte. De Greenport Bikeway toch even erbij pakken. De gemeente lijkt geen draagvlak te hebben voor deze acties. Wij kunnen daar bij de gemeenten op inzetten. Daarom lijkt die op dit moment on hold. Het dodelijk ongeval is inderdaad op de hoofdrijbaan gebeurd. Wat ons betreft kunnen we daar nog steeds op in te zetten, maar er lijkt bij de gemeenten nog weerstand. Dus als daar verandering in komt, dan kunnen we die gesprekken voortzetten. Dat is het antwoord voor de Greenport Bikeway.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Mevrouw de voorzitter, wat bedoelt de Gedeputeerde met: er lijkt nog weerstand bij de gemeenten? Wat is dat? Is dat tegenwind of is dat omdat het fietspakje niet strak genoeg zit? Over wat voor weerstand hebben wij het? Ik denk dat we toch wel heel serieus kunnen nemen op het moment. U zegt inderdaad terecht op de hoofdrijbaan op het hoofdrijvlak, maar daar is ook geen ander vlak en dat is ook juist het probleem. Want die fietsers die moeten daar ook op fietsen. Dus ik denk zeker met het dodelijk ongeval in het achterhoofd, dat de urgentie voor deze weg toch wel heel hoog op de agenda moet staan bij ons in het IPML.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel. Ik krijg net de informatie dat het stuk waar hierover gerefereerd wordt in het IPML is een ander deel van de Greenport Bikeway dan waar het ongeluk heeft plaatsgevonden. Dus waar u de maatregelen zou willen, is een andere plek dan waar dit specifieke project over gaat en dit specifieke project is on hold gezet door de gemeente, zowel aan de Limburgse als aan de Deurnese kant waar dit naartoe zou moeten gaan. Dat is waar het verschil in zit. Dan de vragen over De Hut-De Plank en de zorgen die daar geadresseerd zijn, die zijn terecht. Stikstof zorgt daarvoor een bijna onoplosbare puzzel om daar te kunnen starten. En zolang we daar geen oplossing voor hebben, kunnen we ook niet starten met de werkzaamheden. Dat is een van de meest gevaarlijke stukken voor de fietser. Echt een zorg die wij met zijn allen hebben. De vraag over de N266 in Nederweert. Ja, daar lopen de gesprekken op dit moment nadrukkelijk. Ik heb in de komende weken nog afspraken met het College van Nederweert om te kijken welke keuzes daar gemaakt kunnen worden want ook daar, dat zal u niet verrassen, hebben we te maken met zeer

stijgende kosten en zoeken we ook naar mogelijkheden om binnen het project nog versoberingen eventueel toe te passen om te komen tot een juiste oplossing. En anders ziet u deze dit thema terug in januari.

Ik zal er nog even met wat snelheid doorheen gaan. De PVV vroeg naar de tram Hasselt-Maastricht. Waarom staat hij daar nog op? Omdat hij niet is afgehandeld. Er is door Belgische zijde besloten om hem niet uit te voeren, maar daar volgt een hoort een eindafrekening bij. En dat proces is een juridisch proces tussen de gemeente Maastricht, de gemeente of de Provincie Limburg en Vlaanderen en daar worden regelmatig gesprekken over gevoerd om te zorgen dat dit zo spoedig mogelijk gebeurt. Dat er een juiste afhandeling van dat proces kan worden gerealiseerd.

De voorzitter: Mijnheer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Voorzitter wat ik begrepen heb, is de gemeente Maastricht daar in the lead, dus wij volgen gewoon, was mijn idee. En dan kunnen we het wat mij betreft helemaal schrappen.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Het antwoord daarop is: we doen dat samen met de gemeente Maastricht. Beter gezegd: ik heb minister Peeters van Vlaanderen zo vaak gesproken in de afgelopen tijd dat ik zeker weet dat wij daar nog nadrukkelijk bij betrokken zijn, dus ik hoop dat we dit proces zo spoedig mogelijk kunnen afhandelen. Het gaat over serieus geld en dat is ook de reden waarom dat we denk ik nog wel de vinger aan de pols moeten willen en blijven houden. Het project zelf gaat niet meer gerealiseerd worden. Dat is meer dan duidelijk.

De afhandeling van de Buitenring? Ja, die hopen we wel te kunnen doen in Q1 2024. En daarmee hopen we dat we een groot deel van de restzaken die er nog liggen opgelost hebben. Komen we in Q1 bij u op terug. Ik hoop dat ik u al die zorgen dan ook weg kan nemen, maar dat weet ik niet zeker. Beek-Elsloo benoemde u. Waarom is er nog nader ecologisch onderzoek nodig als je geen B&W-vergunning nodig hebt? Nou om aan te tonen dat je geen vergunning nodig hebt, heb je dat aanvullende onderzoek nodig, dus voor ons om te kunnen onderbouwen dat we geen vergunning nodig hebben moeten we onderzoek doen. Ik zie u de hand voor de ogen slaan, maar het is wel de realiteit die daarbij hoort.

Dan tot slot vroeg de SP nog nadrukkelijk naar de situatie rond VDL. Nadere toelichting over welke keuzes gemaakt worden, die zullen gekoppeld zijn aan het go / no go moment waar we het al vaker over gehad hebben. En voor de rest zit de afhandeling daarvan ook grotendeels bij mijn waarde collega de heer Satijn.

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel. Voorzitter, die risicoreservering daarover was mijn vraag of we die nog als voldoende achten, zoals die nu in de boeken staat.

De voorzitter: De heer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik word nadrukkelijk gewezen op een zinnetje 'Risicoreserve is nog voldoende'. Tegen de tijd dat dat niet meer zo is, dan bent u de eerste die het hoort. Daarmee denk ik dat ik in een razend tempo overal doorheen gegaan ben. Maar stelt u me vooral vragen, want ik ben door mijn tijd heen, maar als u ze stelt, dan telt het niet bij mijn tijd.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, dank u wel dat kan ik zeker doen, al was het maar omdat er volgens mij nog een aantal boven de markt hangen. Omdat ik vrij snel moest acteren en de tijd om was, neem ik nu wat meer tijd.

De voorzitter: U krijgt niet meer tijd, maar wel voor een interruptie. Het is geen tweede termijn hè.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Nee maar wel toch voor de vragen die niet beantwoord zijn. Daar mag ik wel nog even op stipuleren, toch?

De voorzitter: Kunt u dat dan even in kernwoorden aangeven?

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): De N280, staat even los van de scope, de Napoleonsweg in Horn.

De voorzitter: Nou ga ik toch ingrijpen, want er zijn heel veel detailvragen over heel veel wegen gesteld. Ik snap die vragen, laat dat helder zijn, maar is er een optie dat die dan nog schriftelijk worden beantwoord? Want de vraag van de heer Bloi is ook niet beantwoord over dat scherm. Kunnen we afspreken dat de detailvragen op projectniveau die nog resteren schriftelijk beantwoord worden? Ik kijk even naar de Gedeputeerde.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): U zegt resterend, maar ik wil toch nog even terugkomen dan ook graag op mijn vragen, want u de Gedeputeerde gaf aan dat het een andere weg is, maar dat is dezelfde weg. Hij heet alleen anders. Aan de Brabantse zijde heet hij de Griendtsveenweg en aan de Limburgse zijde de Deurneweg. Dus nou ja, goed.

De voorzitter: We moeten maar even kijken, maar laten we dan afspreken dat alle detailvragen die hier vandaag gesteld zijn, ik doe dat ook een beetje in verband met de tijd want we hebben nog andere agendapunten die we moeten afhandelen vandaag en we willen allemaal als het even kan een beetje op tijd naar huis, dus alle vragen over specifieke projecten en de stand van zaken zijn allemaal genoteerd en die worden schriftelijk beantwoord. En daar worden de vragen van de heer Van den Beucken ook in meegenomen.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter ik hoor de opmerking, ik ga ook niet de dwarsliggen uithangen, maar het is wel zo dat er maar twee minuten voor staat. De ene doet er langer over maar goed zo is het reglement. Hier staan er nog drie vragen open. Ik zal er niet te moeilijk over doen maar we moeten er wel rekening mee houden bij allemaal als vertegenwoordiger op al die projecten worden aangesproken. Er is bijna niks wat zo dicht bij die inwoners staat als ... Daarom deert het me wel een beetje.

De voorzitter: Ik doe ook niets af aan de waarde van de vraagstelling, laat dat helder zijn, maar het algemene principe is dat je wat meer technische vragen separaat stelt en de meer beleidsmatige politieke vragen in de commissie doet. Ik snap het heel goed, ook de het belang van de specifieke situaties op locatie, maar laten we dan afspreken dat de vragen die nu hier gesteld zijn nog een keer in een totaaloverzicht binnen nu en een week of twee of zo dan ook gewoon beantwoord worden. Dan krijgt u dat allemaal op schrift.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ik ben het er helemaal mee eens maar dan moet er ergens een grens getrokken worden. Aan de voorkant en aan de achterkant en niet één spreker.

De voorzitter: U heeft helemaal gelijk en daarom vroeg ik ook aan het begin toen de heer Kuntzelaers voorstelde: gaan we er dan nu mee beginnen, of doen we dat de volgende keer, en halverwege de rit constateer je dan toch dat je eigenlijk dan ook iedereen gelijk zou moeten behandelen, maar dan gaat dat heel veel tijd kosten. Dus een wat onorthodoxe oplossing om dan maar gewoon alle vragen nog een keer schriftelijk te beantwoorden. Laten we inderdaad afspreken in het vervolg bij volgende IPML's of andere relevante stukken, dat specifieke vragen over specifieke projecten, met name naar stand van zaken, dat u die vooraf indient en dat we per IPML dan even een apart overzichtje maken van de stand van zaken met de beantwoording van die vragen. Zullen we dat zo afspreken? Dan is dat in elk geval een toezegging dat we dat in principe na de behandeling van een IPML een overzicht hebben van alle technische vragen en antwoorden. Dan heeft ook iedereen dezelfde informatie. Wacht even, mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Ja heel even kort. Kunnen we die niet naar het presidium meenemen? We kunnen af en toe uren vergaderen over € 100.000 en hier gaat het om ettelijke miljoenen om het zo maar te noemen. En toch krijgt iedereen maar twee minuten. Ik heb zelf heel kort gesproken, want ik heb verder geen aanvullende vragen meer gesteld. Maar ik wil wel hebben aangegeven: die twee minuten zijn wel heel erg kort voor zulke grote dossiers.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik wil daar wel even kort op ingaan. Wij hebben eerder al gezegd: tot de avond van tevoren kunnen de vragen worden ingestuurd als ze concreet zijn en over hele specifieke onderdelen gaan. Dan kunnen we zorgen dat op de dag zelf nog de antwoorden al geregeld zijn. En zeker omdat het een voortgangsrapportage betreft, dus niet over een specifiek onderwerp gaat, denk ik dat we daarmee, als u de vraag aan de voorkant stelt, dan kunnen wij zorgen dat de antwoorden er liggen. Als het echt heel veel politiek-inhoudelijke zaken gaat, dan lekker in de commissie doen.

De voorzitter: Misschien aanvullend op uw suggestie, mijnheer Roso, het principe is al dat je de meer technische vragen aan de voorkant stelt en niet in de commissie. En daar komt vervolgens de spreektijd bij een voortgangsrapportage aan de orde, omdat die eigenlijk alleen maar over de afwijking zou moeten gaan ten opzichte van de situatie daarvoor. En ik begrijp heel goed de wens om van heel veel projecten de stand van zaken te weten, maar als je dat dan in die commissie gaat doen, dan ga je daar natuurlijk nooit uitkomen. Ik denk dat het een heel goede suggestie is dat u tot de avond van tevoren al dit soort vragen kunt stellen en u dezelfde dag nog antwoord krijgt. Maar dan kunnen we hier ons ook inderdaad beperken tot datgene waar een voortgangsrapportage voor bedoeld is. Dus dan denk ik dat het misschien wel zou moeten lukken in die twee minuten, tenzij er natuurlijk hele rare dingen komen. Maar dan weet u dat ook al van tevoren. Overschrijding op de Maaslijn van € 100 miljoen of zo? Ik zou me zomaar kunnen voorstellen dat dat een apart agendapunt wordt. Is dat een werkwijze waar u mee kunt leven, dat we het zo gaan doen? Ja, oké prima. Mijnheer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja, ik snap de overwegingen om specifiekere projecten op een andere manier af te handelen. Daar wil ik me in de toekomst ook best in voegen. Toch moet ik zeggen dat ik me een beetje aansluit bij de heer Roso. Het gaat echt om majeure onderwerpen en ook om geld. Daardoor heb ik mezelf ook voorgenomen om bij het presidium neer te leggen of we niet wat langere spreektijd zouden kunnen krijgen dan twee minuten, dus daar sluit ik me bij aan.

De voorzitter: Is dit niet meer voor de agendacommissie? Dat moet ik even met de Griffie overleggen denk ik. Ik weet niet of dat naar het Presidium zou moeten. Ik zou zeggen de agendacommissie, het gaat in principe over uw eigen agenda, hè? Als u wat meer spreektijd nodig hebt om een IPML te behandelen, dan moeten we daar ook niet zo moeilijk over doen hoor.

De heer Huizing (BBB): Het is niet de vraag om het nu te verlengen maar voor de toekomst als een lering ik getrokken heb vanuit hoe het hier gegaan is voor mezelf. En ik had nog een technische vraag. Niet over een specifiek project, maar een vraag die niet beantwoord is. Dat was de vraag van € 1,25 miljoen verdragingskosten, wat dat precies inhoudt? Ik snap het Nederlandse woord verdragingskosten, maar wat moet ik me daarbij voorstellen? Dat mag nu beantwoord worden of eventueel later maar die vraag had ik nog specifiek.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel voorzitter. Ja doordat de onderzoeken langer duren, dat heeft met tijd te maken natuurlijk en dat wordt in de risicoreserveringen in principe al meegenomen. Dus die overschrijdingen die u ziet zitten als het goed is berekend in de risico's die wij calculeren.

De heer Huizing (BBB): Dan lijkt me die € 1,25 miljoen aan de lage kant, maar goed.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Omdat niet ieder risico dat zich nu voordoet in het verleden al was ingecalculeerd, dus dat heeft daarmee te maken.

De voorzitter: Oké, dat allemaal gezegd hebbende en afgesproken hebbende, hebben we in ieder geval twee dingen expliciet afgesproken. U krijgt de beantwoording van de meer technische vragen die er vandaag op projectniveau zijn ingesteld schriftelijk binnen nu en maximaal een week of twee. En in het vervolg bij de behandeling van een IPML kunt u alle technische vragen aan de voorkant stellen en er wordt een totaaloverzicht gemaakt van alle technische vragen met de antwoorden, zodat iedereen dezelfde informatie heeft. Kan ik daarmee dit punt voor u afsluiten? Dan dank ik u wel. Dan stel ik even een schorsing van een minuut of twee voor.

T9337 Gedeputeerde Kuntzelaers zegt toe bij IPML8 een update te verschaffen met betrekking tot de stand van zaken omtrent doorlopen procedures (vergunningen, ruimtelijke ordeningen) rondom de Parkstadroute. Indien hier vertraging is opgetreden, zal de rapportage inzicht verschaffen waarom en door wie deze vertraging veroorzaakt is.

[SCHORSING]

8. MILIEU, ENERGIE EN KLIMAAT

8.1. G-23-015 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Limburg Noord, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574181)

De voorzitter: Even de juiste voor mij nemen. Misschien toch even procedureel: de bevoegdheid voor dit onderwerp ligt bij GS. Dat heeft u al in de toelichting kunnen lezen. Aan u wordt gevraagd om een eventuele zienswijze kenbaar te maken. Dat doet u dan feitelijk aan GS en niet aan de RUD rechtstreeks. Om een zienswijze mee te nemen door GS bij de vaststelling van dat onderwerp is een meerderheid van de commissie nodig. Nou, u weet inmiddels wellicht hoe het werkt. Dat betekent dat

als uw fractie een zienswijze heeft; dan mailt u die naar dat adres, naar deze mijnheer. Die zet het dan op een rijtje en straks gaan wij dan stemmen. Dan moet de meerderheid van deze commissie - dan gaan we gewoon handjes tellen - daar 'ja' of 'nee' op zeggen, of, nou, 'ja' erop zeggen en dan gaat hij door. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja. Wanneer zouden we dat dan opgestuurd moeten hebben? Ik heb eigenlijk eerst nog wat vragen hierover aan de Gedeputeerde, alvorens ik wil beslissen of ik daar een zienswijze wel of niet ...

De voorzitter: Ja, nu de eerste termijn ... Voordat we erover gaan praten, over de zienswijze, moeten ze wel op het scherm kunnen staan. U mag daar nog even mee wachten, hoor ...

Mevrouw Wesseling (D66): Ja?

De voorzitter: Ja, maar als de eerste termijn voorbij is, dan is het wel handig als wij dan ook de zienswijze van iedereen hebben, zodat ze op het scherm kunnen staan. Ik hoor net van mijn buurman: u mag ze ook al even sturen, nog even niet indienen en dan eventueel weer intrekken of zo, maar dan heeft u ze in elk geval al. Dat laat ik aan u over. We hebben recent het Reglement van Orde gewijzigd. Dat betekent dat in zo'n Statenvoorstel waar zienswijzen aan de orde zijn, we dat nog maar in één termijn behandelen. Dat is afgesproken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat het alleen een behandelstuk kan zijn als een fractie voornemens is om een motie of een amendement in te dienen. Nou, een motie is bekend. Een amendement kunt u eventueel indienen ... Nee, laat het me zo zeggen: alle zienswijzen, voor zover ze er überhaupt zijn hoor, die vandaag hier bij meerderheid worden vastgesteld, worden voorgelegd in het Statenvoorstel, om die als Staten over te nemen. Als een fractie ter vergadering in de Staten alsnog vindt dat er een zienswijze aan moet worden toegevoegd, dan kan dat alleen via een amendement, want dan kunt u het voorgestelde besluit voorstellen te wijzigen. Daar is het instrument amendement voor. Dus wij gaan nu het stuk gewoon bespreken. Dan kunt u aangeven of u een zienswijze wenst voor te leggen voor de discussie zo meteen of niet. Zo ja, dan zoals gezegd graag naar dit mailadres, dan kunnen we daar straks over praten. U hoeft dat natuurlijk niet te doen. U ziet, het voorstel van GS is om dat niet te doen, maar dat is aan uzelf. Dus wij behandelen het stuk nu in één termijn. Doen we dat nou in één of twee termijnen? Twee termijnen, want het is een Statenvoorstel. Ja, hier wel twee termijnen. In de Staten één termijn. Het wordt steeds ingewikkelder. Dus in de eerste termijn krijgt elke fractie drie minuten spreektijd. Ik begin een beetje... Nou, laten we eens aan die kant beginnen. De heer Roso. Is deze procedure voor u helder? Ja? Nou ja, anders zien we het zo meteen wel. Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Als ik in ieder geval goed inderdaad de procedure begrepen heb, is het de vraag of wij vanuit ons een zienswijze gaan indienen. Dat zal niet het geval zijn. Wij sluiten ons aan bij het voorstel van de Gedeputeerde.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. In principe hebben wij ook geen zienswijze. Misschien mag ik hier twee vragen stellen. Dat heeft betrekking eigenlijk op het totaalplaatje. De eerste vraag is: hoe draagt dit voorstel tot wijziging daadwerkelijk bij aan democratische legitimiteit binnen de GR en welke mechanismen waarborgen een zinvolle participatie van burgers en belanghebbenden? Kunt u dat nog eens kort aan ons allemaal toelichten? De tweede vraag, ook heel eenvoudig: gezien de samenwerking met juridische en adviserende entiteiten, kunnen we er zeker van zijn dat dit voorstel niet slechts een juridische nalevingsoefening is, maar een

oprechte opstap naar meer transparantie en verantwoordelijke governance? Kunt u dat ook even nog eens kort duiden? Dan is dat voor ons goed.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, gisteravond hebben we dat nog even nabesproken met de fractie aan de overkant, van D66. We zullen niet het gras voor haar voeten wegmaaïen.

De voorzitter: Het klinkt heel spannend. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, het is misschien een beetje een prematuur stuk, hè? Er zijn een aantal wijzigingen die nu worden doorgevoerd of in ieder geval voorstellen rondom wijzigingen, maar ja, we gaan op een zeer korte termijn over de RUD in gesprek in een veel breder verband, dus onze eerste vraag zou dan ook zijn: goh, welke afspraken die we nu maken zouden die toekomstige discussie eventueel kunnen belemmeren? Er staan een aantal met name wat meer burgerparticipatievoorstellen in, waarin afgeweken wordt van de voorstellen van Boels Zanders Advocaten, of in ieder geval dat wat in ieder geval als eerste is voorgesteld. En ja, wat maakt dat de tweede verdergaande democratisering wordt voorgesteld en wat is dan het verschil tussen met name de RUD Noord en de RUD Zuid? Waarom is dan gekozen voor een andere systematiek van burgerparticipatie, terwijl... Ik kan me voorstellen dat burgerparticipatie uniform is aan of het nou een RUD Noord of een RUD Zuid zou zijn. Dus dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Oké, Dank u wel. Mijnheer Franssen

De heer Franssen (BBB): Dank u wel, voorzitter. In principe hebben wij ook geen zienswijze die we indienen, maar wel willen wij als BBB de Gedeputeerde, GS, meegeven dat we qua opbouw, qua stevigheid, qua verankering de beide organisaties iets identiek willen zien. Het zal moeilijk zijn, maar door er misschien een beetje de lead in te nemen als Gedeputeerde of Gedeputeerde Staten dan, zodat het meer body krijgt en ook door de diverse commissies als goed beoordeeld kan worden en dat het steviger wordt. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan ga ik naar mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk drie opmerkingen opgeschreven. Dan moeten we kijken of dat überhaupt zienswijzen gaan worden of dat het niet nodig is. Voor de eerste denk ik niet, maar om verschillende redenen is het voor de SP wenselijk om ook in Noord- en Midden-Limburg een echte gezamenlijke regeling te treffen, zoals die nu in Zuid actief is. Vele handen maken immers licht werk en het is van de gekke dat er in de ene gemeente ambtenaren een gedeelte van hun tijd op de handen zitten, terwijl er bij de burens mensen overlopen van het werk. Daar mag van ons meer de samenwerking worden gezocht in een nieuwe organisatiestructuur. Tijdens de nuttige sessie begon ik me wel zorgen te maken over de organisatiestructuur met vele lagen beslissingsbevoegdheid, waardoor het mogelijk lastig aan te wijzen is wie waarvoor eindverantwoordelijk is. Ik ben nog altijd niet gerustgesteld, maar misschien kan de Gedeputeerde of één van de drie heren mij daar een heldere samenvatting van geven, hoe dat precies werkt, ook in de nieuwe opzet. Ons voorstel is om ook regelmatige werksessies in te plannen tussen Noord, Midden en Zuid, maar ook eventueel andere voorbeelden van diensten elders in het land, om van elkaar te leren, maar ook om gezamenlijk problemen aan te pakken of aan te kaarten. Dat waren ze voor zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Wij hebben geen zienswijze voorbereid. Wat ons betreft kan dat stuk zo door naar Provinciale Staten.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Ook wij hebben geen zienswijze.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling, u werd al eerder genoemd, dus de verwachtingen zijn hooggespannen.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dat is heel spannend. Nee, ik had zelf iets meer vraagtekens bij het lezen van dit stuk en dat zit hem er met name in... Nou ja, het is heel goed dat die maatregelen worden genomen en fijn dat zo'n stuk ook is uitgewerkt dan door advocatenbureau Boels Zanders. Alleen, hoe ik het lees wil die raads werkgroep zelf eigenlijk aanvullende maatregelen nemen, wat de heer Ijpelaar ook al zei, op het gebied van burgerparticipatie en dergelijke. Eigenlijk, als die raads werkgroep dat zelf zegt, dan denk ik: wie zijn wij dan om dat tegen te willen houden? Ik lees dat het voorstel van Boels Zanders is getoetst ook op de juridische haalbaarheid en dergelijke, dus daar zou het eventueel in kunnen zitten. Maar ik lees niet dat het voorstel van de raads werkgroep zelf niet haalbaar zou zijn. Dus dat roept bij mij wat vraagtekens op. Ook lees ik eigenlijk dat de reden dat die aanvullende wijzigingen niet zijn verwerkt simpelweg is dat die wat later zijn gekomen en dat ze daardoor niet in dit voorstel verwerkt hadden kunnen worden. Dus mijn grote vraag is eigenlijk: zijn er bezwaren waarom het voorstel van de raads werkgroep zelf minder goed zou zijn dan het voorstel van Boels Zanders origineel? Zit dat alleen in de uniformiteit? Waarom is die uniformiteit dan zo heilig? Zouden we eigenlijk niet die aanvullende wijzigingen toch willen overnemen als we even loskoppelen dat we misschien nog ietsjes verder in het proces zijn. Vandaar dat ik ook even een conceptzienswijze heb opgesteld en gedeeld. Het riep bij mij nog wat vraagtekens op. Het werd me niet helemaal duidelijk uit het stuk, dus misschien dat we daar een goed gesprek zo meteen nog met elkaar over kunnen hebben.

De voorzitter: Oké. Dank u wel. Dan de heer Huls. Excusez moi!

De heer Huls (PvdA): Geen probleem, voorzitter, dank u wel. Vanuit ons geen zienswijze op dit moment, maar wel interesse in de antwoorden op de vragen van de collega.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Helder stuk en ook geen zienswijze.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja. Ook voor ons geen zienswijze. We wachten even de beantwoording van de Gedeputeerde af. Dank u.

De voorzitter: Oké. Dan heb ik je tot nu toe 'geen zienswijze' en een paar opties tot zienswijzen gehoord. Dat is afhankelijk van de beantwoording van de Gedeputeerde, dus de bal ligt bij u, mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, dank u wel. Laat ik beginnen met zeggen dat het goed was dat een groot aantal van u vorige week bij de infosessie is geweest. Ik denk dat dat ook een heleboel heeft verhelderd over wat de stand van zaken met betrekking tot het proces is, met betrekking tot de RUD's. Het was volgens mij de Franssen van de BBB die zei: we moeten het wat steviger maken. Dat klopt inderdaad. In het coalitieakkoord staat: van minimalistisch naar robuust. Nou ja, dat is een proces wat loopt, maar dat staat eigenlijk verder los van het stuk wat hier op tafel ligt en ook het stuk wat straks op tafel ligt. Wat er hier nu ligt is eigenlijk een voortvloeisel vanuit de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen. De RUD's zijn, net zoals de RES Noord- en Midden-Limburg, eigenlijk de enige gemeenschappelijke regeling waar de Provincie op dit moment op de een of andere manier bij betrokken is. Maar ja, het rapport van Boels Zanders is opgesteld juist omdat er in heel veel gemeenten heel veel gemeenschappelijke regelingen zijn en er zoveel mogelijk werd gestreefd... Ik geloof dat iemand zei het woord 'uniformiteit' zoveel mogelijk proberen na te streven. Dat is de reden waarom er gekozen is, samen met gemeenten en ook het waterschap, die wetswijziging in al die gemeenschappelijke regelingen die er zijn, zoveel mogelijk op een uniforme wijze te vertalen. De heer Ijpelaar vroeg... We gaan in januari... Nee, in Q1 gaan we met elkaar spreken over de toekomst van de RUD's. Dat gaan we dus nu ook niet doen. Maar hij vroeg van: zijn er dan nu geen belemmeringen? Nee, in de basis niet. Dit is, ik zou bijna zeggen, een wat meer technische vorm van wijzigingen van de regeling zoals die nu is vanuit de wet. Op het moment dat we gaan kiezen hoe we omgaan met de toekomst van de RUD's, dan vormt dit proces daarin geen belemmering. Ja, in die zin... Ook de systematiek is eigenlijk hetzelfde. Even kijken. Dan de democratische participatie van de heer Van den Beucken. Ja, in de praktijk komt het nog niet zo heel erg veel voor. Bijvoorbeeld... Ik maak een klein uitstapje naar de RUD Zuid. Er zijn drie infosessies georganiseerd de komende weken met betrekking tot de RUD Zuid door de RUD in verschillende gemeenten en er wordt nu ook nagedacht om die infosessies te cancelen, want er is gewoon geen aanmelding vanuit raadsleden door heel Zuid-Limburg, bijna, en ook vanuit Provinciale Staten loopt het nog niet storm om gewoon daar naartoe te gaan. Dus het gebeurt niet zo heel vaak in de praktijk dat er sprake is van participatie. Als het gaat over de aanbevelingen, dan kom ik bij mevrouw Wesseling, van die raads werkgroep, dan komen we een beetje bij het proces. Je stelt een voorstel op en je schrijft uiteindelijk de zienswijze die we ook aan de commissie voorleggen. Dat hebben gemeenten ook gedaan en die hebben dit proces eigenlijk al allemaal doorlopen. Op het moment dat je dan die zienswijzen hebt vastgesteld komen die bij elkaar en dan ga je kijken of je, ik noem het maar even plat gezegd, van al die zienswijzen chocola kan maken, zodat je tot een uniform besluit kan komen, zowel in Zuid als in Noord, om vervolgens opnieuw terug te gaan naar de raden en naar Provinciale Staten voor toestemming. Op het moment dat dat is verleend, dan kom je als College van GS in de positie om vervolgens daar ook mee te kunnen instemmen. Dan is de procedure in die zin afgerond. Dus in dat proces is er ook ruimte om zaken die er gaandeweg het proces zijn gekomen ook mee te nemen en te bespreken. Ik weet even niet of we specifiek alle aanbevelingen van die raads werkgroep nou direct zouden moeten willen overnemen, maar het is ook niet zo dat we er niet mee zouden kunnen leven als we het wel zouden doen. Maar dat is iets wat in de loop van het proces duidelijk gaat worden.

Mevrouw Wesseling (D66): Mag ik daar een verduidelijkende vraag over stellen?

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, dus het zit eigenlijk zo in elkaar dat dat voorstel dat in dat tabelletje ook staat, dat wordt sowieso nog behandeld. Dat is hiermee nog niet behandeld, maar dat gaat op een later moment nog geïntegreerd worden in het stuk, indien wenselijk, en dan komt het nog een keer terug.

Gedeputeerde Van Caldenberg: U moet mij even helpen: dat voorstel in dat tabelletje.

Mevrouw Wesseling (D66): Pagina 6. Sorry.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Dat maakt niet uit. Even kijken. Even kijken. En dan is uw specifieke vraag?

Mevrouw Wesseling (D66): Je hebt dus dat uniforme voorstel gezamenlijk traject en je hebt dat voorstel raads werkgroep Limburg-Noord. Die rechters tabel, daar wordt sowieso nog naar gekeken voor in het definitieve voorstel, want er staat dus... In die zin daaronder staat: 'In het geval uw Staten besluit geen zienswijze in te dienen, wordt het uniforme voorstel van Boels Zanders overgenomen. Dus wordt dan die rechterkolom, voorstel raads werkgroep, al ter zijde gelegd of wordt die sowieso nog geprobeerd te integreren in dat voorstel?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik geef even het woord aan de heer Luyten voor de techniek.

De voorzitter: De heer Luyten.

De heer Luyten: Het zit zo. Het uniforme voorstel wat hier voorligt, dat is dus de linker kolom. Dus als u geen zienswijze indient, geeft u eigenlijk aan: wij gaan voordat uniforme voorstel. Als u zegt: ik voel meer voor de rechter kolom, namelijk dat wat de raads werkgroep als alternatief heeft ingediend, dan is het verstandig als u dat in een zienswijze aangeeft, want dan houden ze daar ook rekening mee bij het uiteindelijke voorstel dat echt ter besluitvorming voorkomt. Ja, dan is dat één van de zienswijzen. Als dat een meerderheid gaat zijn binnen al die deelnemers, dan wordt dat uiteindelijk ook het voorstel.

Mevrouw Wesseling (D66): Helder. Dan heb ik daar wel nog een aanvullende vraag op. Voor mij mist eigenlijk een beetje de toelichting waarom die voorstellen van die raads werkgroep Limburg-Noord tot bezwaren zouden kunnen leiden, of zouden we dat wel kunnen ondersteunen? Die afwegingen die daarop eigenlijk worden gemaakt mis ik nu nog een beetje om daar een goede keuze in te kunnen maken.

De voorzitter: Kan de Gedeputeerde of de heer Luyten daarop antwoorden? Waarom...Ja, dat is de vraag van mevrouw Wesseling: is het puur een procedurele kwestie, te laat ingediend, of zijn er inhoudelijke argumenten waarom dat voorstel niet is overgenomen? Kunt u daarop antwoorden?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, we hebben in eerste instantie gewoon ervoor gekozen om het advies van Boels Zanders te volgen. Inmiddels zijn er ook... Ja, eigenlijk alle gemeenten hebben het proces doorlopen. Er is ook een meerderheid van die zienswijze die ook opteert voor het voorstel van de raads werkgroep. Ik gaf al: daar zouden we ook mee kunnen leven. [geroezemoes]. Ja. Ik word ingefluisterd met betrekking tot de laatste bullet van het verhaal... Daar moeten we nog een keer discussie met elkaar voeren, maar het is niet zo dat we daar afwijzend tegenover staan ofzo.

De voorzitter: Maar dan even samenvattend, dan concludeer ik dat het voorstel zoals het nu voorligt niet het voorstel van de raads werkgroep is. Als u vindt dat dat alsnog zou moeten worden geïntegreerd, dan zou hier een meerderheid van deze commissie daarvoor moeten stemmen zo meteen, als u daar tenminste een zienswijze over indient. Dan is het aan de Staten om daar een keuze over te maken. Dat geeft u dan mee aan GS en GS brengt dat in in de samenwerking, in het gesprek.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Zo zit het in elkaar, ja.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Nu werd er al iets meer meegenomen in dat laatste besluit, dat we daar minder enthousiast over zijn. Dus die gemeenschappelijke regeling wordt geëvalueerd indien twee deelnemers hierom verzoeken. Zouden wij eigenlijk per voorstel iets meer kunnen worden meegenomen in de argumenten die daaraan ten grondslag liggen? Dat mist voor mijn gevoel nog een beetje om hier een goede beslissing over te kunnen maken.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Oké. De vraag is concreet of we de verschillen zouden kunnen toelichten vanuit de tabel. Dan kijk ik maar eventjes.... Ja. Ja, ik heb je papiertje geleend, ja.

De voorzitter: Mijnheer Luyten of iemand anders?

Gedeputeerde Van Caldenberg: De heer Stienstra.

De voorzitter: Mijnheer Stienstra.

De heer Stienstra: De verschillen zijn beperkt, maar zeker aanwezig. De raads werkgroep zegt eigenlijk ... Boels Zanders zegt: 'Alleen bij meerjarige strategische plannen.' Er is een heel beperkt aantal plannen wat bij de RUD's zal passeren, dus dat komt niet zo heel vaak voor. Bij de raads werkgroep stellen ze vast: 'Als een vijfde van de betrokken gemeenteraden c.q. PS – PS telt dan even als gemeenteraad in de telling – akkoord is dan wordt een zienswijzeprocedure gedraaid. Daarmee wordt de invloed iets groter van iedereen. Dat is ... Ja. Het is een mogelijkheid. Op zichzelf is het niet ... We hebben op zichzelf niet direct een standpunt hierin, denk ik. De tweede, burgerparticipatie. Daarbij is de raads werkgroep van mening dat het dagelijks bestuur kan beslissen bij ingrijpende besluiten en ook wordt dat dan doorlopen als minimaal twee deelnemers van de gemeenschappelijke regeling dat vragen. Daarom kan het bij aanmerkelijk meer procedures worden ingeroepen, maar ik kan niet helemaal - misschien dat Joost dat wel kan - inschatten of dat nou heel vaak gebeurt. Dit betreft de procedures die niet voor GS of voor B&W worden gevoerd, maar vanuit de gemeenschappelijke regeling en dat zijn en niet verschrikkelijk veel volgens mij, maar...

De voorzitter: En dat is Joost? Laudy. Voor de notulen.

De heer Laudy: Dank u wel, voorzitter. Om daarop burgerparticipatie toe te lichten: het gaat natuurlijk om de RUD's in dit geval voor PS. Het voorstel is geschreven voor alle GR's. Voor de RUD's is het wel van belang dat het natuurlijk bij uitstek uitvoeringsorganisaties zijn. Het beleid wordt binnen dit huis gemaakt. Burgerparticipatie wil je natuurlijk vooral op beleid en niet op de uitvoering, want de uitvoering is in principe beleidsarm. Er is dus wel vanuit de RUD's de vraag: wat is de meerwaarde om burgerparticipatie toe te passen op beleid of op de uitvoering specifiek? Van de andere kant, het kan ook weinig kwaad om deze bepaling op te nemen. Maar het zal zich in de praktijk heel weinig voordoen, omdat wij een uitvoeringsorganisatie zijn.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, ik zal misschien zelf op de laatste nog wel even reageren, want een evaluatie van de gemeenschappelijke regeling, zoals die hier nu staat opgeschreven, is op het moment aan de orde dat je eigenlijk op basis van het algemeen bestuur, als die daartoe zou besluiten, met een bepaalde periodiek... Op het moment dat je twee gemeenten het initiatief zou laten om de

voltallige evaluatie bij wijze van spreken op te starten, dan loop je mogelijk, zeg ik er dan maar even bij, het risico dat je met enige regelmaat het totale functioneren en de totale relevantie van de gehele gemeenschappelijke regeling aan het evalueren bent. De vraag is of dat nou zo zinnig is om te doen met een hoge frequentie. Op het moment dat een groot deel, ik noem het maar even een meerderheid van het algemeen bestuur, vindt dat dat moet gebeuren, dan is dat denk ik ook aan de orde. Maar op het moment dat je ervoor kiest om echt op basis van één of twee gemeenten een voltallige evaluatie te doen, dan zijn we misschien te weinig met de uitvoerende taken bezig, waarvoor we het allemaal doen, en constant bezig met die beleidscyclus te herhalen. Dat is eigenlijk niet wat we zouden willen.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, ik las hem juist andersom. Vaak hebben nu gemeenten het gevoel dat ze er niet toe doen. Juist... Wanneer zou een gemeente om een evaluatie vragen? Dan is er eigenlijk iets aan de hand. In zoverre zouden wij die zienswijze juist graag wel willen steunen. Als je dan weer door de macht van het getal 'nee' krijgt en dan ... Nu hoeft je eigenlijk maar één andere partner met hetzelfde idee te krijgen voor zo'n traject. Vandaar dat wij eigenlijk hebben gedacht: neem het in ieder geval mee ter overweging.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, ik wilde eigenlijk nog de vraag stellen... Ik hoor ook wel wat hier gezegd worden. Ik ben eigenlijk ook wel benieuwd in hoeverre dat nou voorkomt, want ook wat de heer Nijskens zegt: misschien levert het aan de andere kant juist positieve resultaten op. Maar het zou in principe ook mogelijk zijn om een zienswijze in te dienen en dan met name met betrekking op die eerste twee punten van de voorstellen, toch?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Zeker. U gaat over uw eigen zienswijze.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja. En zou het mogelijk zijn om daar even kort dadelijk nog over te overleggen of...

De voorzitter: Vraagt u nu even een minuutje schorsing?

Mevrouw Wesseling (D66): Ja.

De voorzitter: Dat mag.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ik denk overigens, voorzitter, dat ik ook alle vragen wel zo'n beetje van de leden beantwoord heb, dus dan zouden we ook gewoon aan het einde kunnen zijn.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, misschien kan het gewoon integraal heel kort. Op zich, als wij die zienswijze meegeven en het algemeen bestuur, inclusief GS, vindt het een slecht idee, dan gebeurt het toch niet. Dus ja...

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou ja, kijk, we nemen u hartstikke serieus. Laat ik dat dan ook maar gewoon zeggen. Er zijn meerdere opties inmiddels die worden bedacht. Je zou het bijvoorbeeld ook één keer in de vijf jaar kunnen doen, gewoon dat je dat opneemt. Er zijn verschillen voor kleine

GR's en voor hele grote. Daar zit een verschil in. Ja, op het moment dat we dit traject ook ingaan, komen er meerdere van dit soort varianten langs, waar uiteindelijk ook het bestuur een keuze uit gaat maken. Ook die proberen we unaniem aan de raden en de Staten voor te leggen. Dus daar zijn er verschillende smaken, waar ook nog wel met elkaar over gesproken zal gaan worden. Dat zeg ik maar even in deze fase. Het idee is om vooral te kijken: hoe kun je zorgen dat je een effectief functionerende dienst hebt? Je moet met enige aanleiding ook... Het begrip evaluatie kan ook heel ruim zijn. We kunnen ook een beleidsonderdeel evalueren en dat kan verder prima zijn. De hele organisatie evalueren is natuurlijk een ander iets.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dat klopt wel, maar de wetswijziging is natuurlijk wel om raden of PS in een betere positie ten opzichte van die gemeenschappelijke regeling te brengen. Uit ervaring weet ik dat A niet alle zienswijzen worden overgenomen die altijd richting een gemeenschappelijke regeling ingediend worden. De raads werkgroep heeft hierover nagedacht en mijn gevoel zegt: 'Ik ga hun zienswijze niet op voorhand afkeuren, want zij hebben er diep over nagedacht.' Het heeft gewoon ooit gespeeld dat een kleine groep iets wil en dan door de meerderheid tegen wordt gehouden. Ik snap ook wel... Ik ben er bijna van overtuigd dat... Individuele gemeenten gaan niet lichtzinnig om met het vragen van een evaluatie, zeker niet bij de RUD. Dus ik zie er ook geen groot gevaar in. Maar als die behoefte daar is, vind ik het wel belangrijk dat het zou moeten kunnen.

De voorzitter: Oké, helder. Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, ik zat nog heel even na te denken over het feit dat het voorstel van de werkgroep is geschreven ten aanzien van alle gemeenschappelijke regelingen en wij gaan hier alleen maar over de gemeenschappelijke regeling van de RUD, in dit specifieke geval Noord-Limburg. Daarom zat ik mij af te vragen van: ja, wat is nu de echte meerwaarde van de voorstellen die gedaan zijn en hebben zij ook die voorstellen gedaan met in gedachten de RUD of hebben zij die voorstellen gedaan met in gedachten allerlei andere gemeenschappelijke regelingen waar ze in zitten? Dus dat vind ik nog wel lastig, om dan in te schatten of dat dan eigenlijk nog wel een toegevoegde waarde heeft voor deze gemeenschappelijke regeling waar wij over gaan op dit moment. Ook omdat het een uitvoeringsdienst betreft. Ik weet niet over welke voorbeelden de heer Nijskens het bijvoorbeeld heeft. Als hij dat wat concreter zou kunnen maken, dan zou ik het misschien ook nog kunnen volgen, maar het is voor mij op dit moment... Ik vind abstracte discussies heel interessant, maar dit is me iets te abstract.

De voorzitter: Ja, Ik denk dat mevrouw Mertens aan punt heeft, hè? Wij behandelen nu de GR RUD. Dan moet u voor zichzelf uitmaken of u de voorgestelde wijzigingen van die werkgroep, die inderdaad volgens mij gewoon over de GR gaan, van proportionele toepassing vindt op de RUD als uitvoeringsorganisatie. Dat is een afweging die u zelf moet maken

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, ik heb natuurlijk niet bij die raads werkgroep gezeten, maar vandaar ook dat ik net aangaf: het indienen van die zienswijze verplicht niet het AB en GS om die zienswijze daadwerkelijk over te nemen, als zij gereede argumenten hebben om het juist niet te doen in de zaak van de RUD. Maar door die zienswijze wel als PS in te dienen, ondersteun je het werk van de raads werkgroep. Niet meer en niet minder. Dus ik verwacht ook niet dat het vaak gaat gebeuren.

De voorzitter: Maar ik denk dat de afweging niet zou moeten zijn of er in het vervolgtraject wel of niet iets mee gebeurt. Het is uw autonome afweging als fracties en als commissies of u vindt dat dat van

toepassing zou moeten zijn op de RUD Noord-Limburg. Of dat dan daadwerkelijk gaat gebeuren, is vers twee. Daar zit een vervolgproces achter. Maar primair moeten wij hier vinden of wij die voorstellen geheel of gedeeltelijk van toepassing vinden voor... Dat is de vraag rondom de zienswijze hier. Ik zou hem eigenlijk daar ook toe willen beperken. Mijnheer Van den Beucken was eerst.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Ja. Allereerst, bedankt, ook mevrouw Wesseling, dat u dit nog eens aangekaart heeft. Wij zullen in ieder geval, of dat nou individueel is of allemaal samen, hiermee akkoord gaan en heus niet alleen omdat het niet uitgevoerd zou hoeven te worden, maar die werkgroep heeft... Ik zit er zelf niet in trouwens hoor, maar die heeft goed zijn werk gedaan. Wij kunnen dat van-onderop-idee heel erg goed volgen. Vandaar.

De voorzitter: Goed. Hebben we nou langzaamaan hier genoeg over gewisseld, want ik wil zo langzaamaan dan ook nu wel naar de vraag gaan of er zienswijzen voorliggen of niet, anders blijven we op de inhoud van de zienswijzen hangen.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, als ik toch nog kort zou mogen reageren... Ja, want er wordt nu eigenlijk de vraag gesteld van: ja, is, is daar wel behoefte aan, juist omdat het om de RUD gaat? Maar het voorstel wat hier voorligt, zet in ieder geval de deur open, mocht die behoefte er zijn, om burgerparticipatie te passen, dat dat kan. Dus om dan van tevoren in te vullen 'nee, die behoefte is er niet' vind ik eigenlijk ook te voorbarig. Dus we zouden die deur op een kier kunnen zetten en als die behoefte er niet blijkt te zijn, dan wordt dat niet uitgevoerd.

De voorzitter: Ja, maar dan zou ik u toch willen vragen - ik proef dat u toch een zienswijze gaat indienen - om die zienswijze dan ook concreet te maken. Of tenminste, het concept is het aanvullende voorstel van de raads werkgroep overnemen. Dat is dus integraal. Dat is uw zienswijze? Die wordt definitief?

Mevrouw Wesseling (D66): Ja.

De voorzitter: Dan kunnen we die op het scherm zetten en dan kunnen we daar dadelijk over... Daar gaan we gewoon over stemmen. Dan kan elke fractie daar zijn eigen oordeel over vellen. Hebben we nog andere zienswijzen ontvangen? De SP heeft ook een concept ingediend. Dat zijn... Ja, als ik hem even... Even als voorzitter, dat zijn geen zienswijzen, dat zijn opmerkingen en wensen. Het is geen zienswijze. Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik word wat streng op teksten. Het moet wel duidelijk een zienswijze zijn.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, nee, dat is helemaal goed. Ik gaf ook aan dat ik nog niet wist of we dat als zienswijze moesten gaan verwoorden of niet. Dus die eerste, dat is meer een wens voor begin volgend jaar. Maar die andere twee...

De voorzitter: De eerste betreft de organisatie van de RUD.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, ja, precies. Ja. Maar de tweede ging bijvoorbeeld over de vele lagen met beslissingsbevoegdheid binnen de RUD's. Ja, of ik dat gewoon niet of slecht lees, maar daar wil ik graag gerustgesteld worden. Die tweede was; ik mis een regelmatig gestructureerd overleg

over deze nieuwe werkwijze tussen onze RUD's of tussen alle RUD's om te kijken: wat gaat er goed en waar kunnen we van leren van elkaar?

De voorzitter: Maar misschien dat de Gedeputeerde daar eerst nog even op kan reageren, zodat u dan kunt afwegen of u die in een zienswijze omtovert of niet.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wat betreft die lage beslissingsbevoegdheid, hè? Dat is eigenlijk nou zo'n onderwerp wat aan de orde komt in het debat wat we in het eerste kwartaal met elkaar gaan hebben. Ik kan u dus in die zin daar nog niet over geruststellen met betrekking tot de wijze waarop het geregeld is in de gemeenschappelijke regelingen. Maar zoals we vorige week ook aan u hebben verteld, zijn met name ook in Noord-Limburg de mandaatregelingen nog niet in ieder geval zoals wij ze voor ons zien. Daarover hebben we ook positie ingenomen in het algemeen bestuur. Ja, daarover gaan we nog ook het gesprek voeren in Noord-Limburg. Daar wil ik nog niet op vooruitlopen. Het staat eigenlijk ook los van dit stuk. Als het gaat over werksessies organiseren tussen de diverse uitvoeringsdiensten in het land: ik kan even niet voor de RUD's zelf spreken, maar wij gaan in ieder geval met ons cluster VTH op bezoek bij de DCMR, dat is de regio Rijnmond, om ook gewoon daar input op te halen voor het nieuwe VTH-beleidsplan en voor de totale visieontwikkeling op VTH. Dus we gaan die stap ook maken in het kader van het VTH-stelsel versterken. Wat daarbij komt, is dat we uiteindelijk ook gewoon gaan kijken: hoe zou je nou ervoor zorgen dat die diensten ook met elkaar nog wat meer informatie kunnen delen en van elkaar kunnen leren? Dat gebeurt nu op sommige momenten nog wat minder, maar staat ook eigenlijk los van het voorstel wat hier... Hier gaat het echt over de wijziging, de juridische wijziging van de gemeenschappelijke regeling, dus dat gaan we op een later moment nog een keer met elkaar bespreken.

De voorzitter: Dan kijk ik even naar de SP of de concepten als zienswijzen in elk geval ingetrokken worden. De vragen blijven overeind, maar die worden op een ander moment meegenomen. Dan hebben we alleen de zienswijze van D66. Die staat nu op het scherm. Dat wordt dus... U weet... Misschien voor de nieuwelingen: ook in commissies wordt gestemd. Daarom heeft u ook gewogen zetels en zitten grotere partijen hier met meer mensen dan kleinere partijen, voor het geval wij een keer gaan stemmen. U heeft zich altijd al afgevraagd: waar is dat eigenlijk voor? Nou, dat is onder andere daarvoor. Met name in dit soort situaties wordt gewoon bij nominale meerderheid geteld. Als er een meerderheid is voor in dit geval de zienswijze van D66 overnemen, dan gaat die als zienswijze vanuit uw commissie naar de Staten. Dus ik zou dan nu gewoon gaan tellen. Ik moet nog even... Er zijn er veertien aanwezig. Misschien moeten we even wachten. Ik ga nog eerst even vragen of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Het is natuurlijk wel een Statenvoorstel. Voordat we al gaan stemmen; is er iemand die nog een behoefte aan een tweede termijn heeft. Ja? Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Nou ja, het is niet zozeer een vraag, maar ik voel er niet veel voor om een zienswijze in te dienen - dat wil ik misschien anderen nog wel meegeven - die naar mijn gevoel eigenlijk niet onderbouwd is, of in ieder geval niet met voldoende redenen omkleed. Ik zie niet in waarom wij deze zienswijzen zouden moeten aannemen voor het voorstel wat bij ons voorligt.

De voorzitter: Ja, maar dat is dan aan u.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Dat is wat ik wil meegeven.

De voorzitter: Ja. Maar dat is aan u. Dan zou ik bijna zeggen: als u dat vindt, dan zou u in dit geval tegen moeten stemmen. Dan is nog de vraag: hebben we zo meteen een meerderheid of een

minderheid? Bij een meerderheid gaat hij naar de Staten. De Staten beslist uiteindelijk in de Statenbehandeling wat ermee gaat gebeuren. Dus ik zou willen... Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, in die zin reagerend op de discussie: het advies wat wij gegeven hebben om geen zienswijze in te dienen, dat staat, hè? Wij denken nog steeds dat dat het meest verstandige is om te doen. Ik gaf u al aan: op het moment dat u dat advies van de raads werkgroep zou overnemen, dan zouden we daarmee kunnen leven. Maar ja, ik geef u mee: dat advies hebben we wel met een reden gegeven. Dat is eigenlijk wat ik zeg. Die keuze moet u zelf even maken.

De voorzitter: Oké. Dan gaan wij nu naar het moment suprême. Wil iedereen die voor de zienswijze aangedragen door D66 is zijn hand opsteken? 4. Wil iedereen die tegen het overnemen van de zienswijze is... Dan zie ik een meerderheid tegen. Nee, de PVV heeft wel twee armen, maar die mag er maar één omhoogsteken. We zijn niet helemaal scheel. [geroezemoes] Dan concludeer ik dat deze commissie in meerderheid heeft besloten om het voorstel van D66 niet over te nemen. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, misschien nog een hele korte toelichting als dat dan mag, voor de notulen, op de stem. Ik denk dat er best goede... Wij denken dat er best goede voorstellen of beargumentatie te vinden is voor de voorstellen van de raads werkgroep, maar aangezien wij de RUD zowel Zuid als Noord volledig onder het vergrootglas gaan brengen in 2024, zouden wij de raads werkgroep ook willen adviseren, GS ook, om al die voorstellen daarin integraal mee te nemen. Dat is de reden waarom we nu niet voor de zienswijze stemmen.

De voorzitter: Oké. Helder. Dan ga ik eens even kijken. Dan zitten we bijna aan het einde van deze behandeling. Dan concludeer ik dat het onderwerp in elk geval wel op de agenda van PS komt. Dan is alleen nog even de vraag of u er een hamerstuk of een bespreekstuk van wenst te maken. Als u een bespreekstuk wil, als iemand dat zegt, zoals gezegd, dan gaan wij er dus ook van uit dat u voornemens bent om een motie of een amendement in te dienen. Wij gaan het niet bespreken om het te bespreken, om het maar zo te zeggen. Dus als ik zo meteen vraag 'wie wil er een bespreekstuk van maken?', dan ga ik er A van uit dat de rest akkoord is met een hamerstuk en B dat degene die er een bespreekstuk van wil maken dan ook een motie of een amendement gaat indienen. Wie wenst er een bespreekstuk van te maken? Niemand? Dan concludeer ik bij deze dat het als hamerstuk doorgeleid wordt naar de Statenvergadering. Dan zijn wij aan het einde van... Hadden wij nog specifieke toezeggingen? Nee. Oké.

8.2. G-23-016 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg, brief GS van 7 november 2023 (GS DOC-00574218)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar het broertje of zusje – dat laat ik in het midden, mag u zelf bedenken - van de RUD Noord-Limburg. Dat is deze hier in deze regio. Hetzelfde verhaal. Ik ga het niet nog een keer uitleggen. Ook hier de vraag: wenst u zienswijzen in te dienen? Ik begin nu aan die kant bij de heer Bosch, even de eerste termijn. De heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Ja, voorzitter, ook hier dienen wij geen zienswijze in. Dank u.

De voorzitter: Nou, dit gaat snel. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik ben het een keer eens met de PVV. Geen zienswijze.

De voorzitter: Ik zou bijna zeggen: ga mijnheer Plasterk even bellen, maar... 'We hebben er één.' Mijnheer Huls.

De heer Huls (PvdA): Dank u, voorzitter. Wij zijn geheel onafhankelijk tot de conclusie gekomen dat we geen zienswijze hebben.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Ja, om heel eerlijk te zijn: het voelt nog steeds een beetje onnatuurlijk om eventuele bezwaren van de gemeenteraad ter zijde te schuiven, maar blijkbaar is er toch geen meerderheid voor, dus dan dienen we ook geen zienswijze in.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Erkamp.

De heer Erkamp (50PLUS): Geen zienswijze.

De voorzitter: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Geen zienswijze.

De voorzitter: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Geen zienswijze.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Geen zienswijze.

De voorzitter: Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Geen zienswijze.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Hoeveel tijd heb ik? [geroezemoes] Nee, geen zienswijze.

De voorzitter: Mijnheer Van den Beucken.

De heer Van den Beucken (LOKAAL-LIMBURG): Pas.

De voorzitter: Mijnheer Roso.

De heer Roso (JA21): Geen zienswijze.

De voorzitter: Oké. Dat gaat heel snel. Wilt u nog antwoorden in de eerste termijn, mijnheer...

Gedeputeerde Van Caldenberg: GS heeft ook geen zienswijze.

De voorzitter: Dan ga ik er maar van uit dat we daarmee dit agendapunt in voldoende mate behandeld hebben. Ook hier is de vraag... Het gaat wel door. Dezelfde vraag: hamerstuk of bespreekstuk? Ik zal het makkelijk maken. Wie wenst er een bespreekstuk van te maken? Niemand. Dan concludeer ik dat dit stuk wordt doorgeleid als hamerstuk naar de Staten, zonder zienswijzen.

8.5 Voorstel cyclus bespreken en besluiten rond VTH en RUD in aansluiting op de algemene P&C-cyclus

De voorzitter: Dan zijn wij bij agendapunt 8.5. Dat is... Ja? Sla ik er één over? Had ik nog een mededeling? Ja, dat is dit. Dat is dit. Het voorstel cyclus bespreken en besluiten rond VTH en RUD in aansluiting op de algemene P&C-cyclus. Voor degene die de vorige periode er niet was: we hebben twee keer per jaar... Of eigenlijk één keer per jaar behandelen wij de begroting van de RUD. Dat is meestal zo ergens rond de zomer, als ik het mij goed herinner. Daar tussendoor zijn er toen allerlei besprekingen rondom VTH, rondom de RUD, gerelateerd aan de RUD en gerelateerd aan VTH geweest en dat heeft ertoe geleid dat toen in de toenmalige commissie RLN de vraag is gekomen van: ja, maar hebben we niet een soort cyclus? Bij de begroting van de RUD moet je eigenlijk beleidsmatig afwegen wat er in die begroting staat en hoeveel geld je daaraan wil uitgeven enzovoort. Maar ja, daar hoort eigenlijk een traject voor om dat goed te kunnen beoordelen, zodat als je de begroting krijgt, zoals dat eigenlijk natuurlijk in ons huis ook zo is... Er is toen gevraagd: kunnen we daar niet een soort standaardproces voor inrichten? Nou, daar hebben we een paar keer... Ik heb toen als voorzitter van RLN gezegd: 'Nou, dan ga ik daar als even met het College, lees met de ambtelijke organisatie, kijken hoe dat zou kunnen, of we dat een soort standaardproces kunnen maken, zodat als u het formele moment van de begroting heeft, u in ieder geval voor uzelf voldoende bagage/informatie mee heeft om ook een goede afweging te kunnen maken.' Daar is dit voorstel uit gekomen, om dat voor dit jaar eens te doen, ook omdat dit jaar zoals de Gedeputeerde ook al zei er ook een nieuw beleidskader voor VTH aan staat te komen, maar überhaupt we nog een sessie gaan hebben ook over allerlei ontwikkelingen rondom VTH en de landelijke ontwikkelingen, wat dat betekent, ook de discussies over de structuur van de RUD's enzovoort. Om dan na de begrotingsbehandeling van deze zomer te kijken hoe je dat structureel kunt gaan inpassen. Je hebt natuurlijk niet elk jaar een nieuw beleidskader, dus je gaat niet elk jaar beginnen bij 'toen de aarde woest en leeg was' op VTH-gebied. Nee, zelfs katholieken doen dat niet. Die hebben soms wat meer realiteitszin dan dat. Dus het voorstel zoals het nu voorligt komt daaruit voort, zodat u niet denkt van: wat komt hier uit de lucht vallen? De vraag is of u daar vragen of opmerkingen over heeft, of aanvullingen, wensen, bedenkingen, zienswijzen, whatever. Het mag allemaal. Mijnheer Ijpelaar.

De heer Ijpelaar (CDA): Ja, ik zou dit meenemen in de sonderende bespreking. Ik neem aan dat we nog een sonderende bespreking hebben of een behandelende bespreking over de nieuwe vorm van de RUD, om ook daarin te kijken naar hoe we dan een evaluatie kunnen borgen. Als dat dan voor de zomer is, dan kunnen we dat in principe al voor de zomer bespreken. Mocht dat dan na de zomer zijn, zoals de voorzitter aangeeft, dan kunnen we dat na de zomer bespreken. Maar wat mij betreft zouden we dat meteen kunnen bespreken als we het toch hebben over hoe de RUD eruit gaat zien. Hoe gaan we dan ook... Hoe verwachten we dan ook een rapportage? Maar goed, dat...

De voorzitter: Ik maak even het rondje verder af. Zijn er nog andere vragen of opmerkingen? Zo niet, kunt u daar even op reageren?

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nou ja, misschien heel even om wat verwarring te voorkomen: dat is meer in de semantiek. Er komt een nieuw beleidskader. Dat beleidskader gaat over energie, klimaat en milieu. Daar zal ook toezicht en handhaving onder vallen, waar ook de RUD's in worden

meegenomen. Ja, die komt als het goed is voor Kerstmis naar u toe. Dan gaan we die sonderend bespreken in het beleidskader, januari, februari en dan in april kunnen we die vaststellen. Daarin zal iets staan over het nieuwe VTH-beleidsplan. Ik kijk heel eventjes naar de clustermanager wat betreft de tijdsplanning van dat beleidsplan. **Wat we sowieso aan uw Staten hebben toegezegd is dat we in het eerste kwartaal rondom de ontwikkelingen met betrekking tot het totale VTH-stelsel met u het gesprek voeren om daar ook koersbepaling in te doen.** Ik kijk even de heer Luyten nog iets over een tijdspad kan aangeven voor het VTH-beleidsplan.

De heer Luyten: Ja, over het beleidskader... Inderdaad, er staat in het concept in ieder geval ook echt iets over de versterking van het VTH-stelsel. Dus dat is een aanleiding voor uw Staten om ook daar het debat over aan te gaan. Dus dat is een moment. Er is inderdaad nog een toezegging van de Gedeputeerde om in Q1 met u in gesprek te gaan en dat is op basis van de actualiteiten, want dat interbestuurlijke programma voor de versterking van het VTH-stelsel loopt. Wij verwachten in december ook nieuws vanuit het ministerie over de zelftoetsen die de RUD Noord en Zuid hebben ingediend. Op basis van die informatie zullen wij vermoedelijk uw Staten nog informeren. Een dergelijke mededeling of welk stuk dat ook gaat worden kan ook de aanleiding zijn om in deze Statencommissie daar ook nog een keer over te spreken. Zo zien wij dat denk ik voor ons.
[geroezemoes]

De voorzitter: Mijnheer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Nou hoor ik net zeggen: 'Of dat nou in een brief wordt of een ander ding.' Dan heb ik toch liever dat we al op agenda gaan zetten dat we het dan over die uitkomsten wel gaan hebben in deze commissie en niet eerst een brief en dan daarna die brief als agendastuk op de commissieagenda gaan plaatsen. Ik weet niet of dat kan.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Ja, wij hebben gewoon toegezegd dat we over de ontwikkeling van het VTH-stelsel met uw commissie de discussie gaan voeren, dus dat hebben we al toegezegd. Ik denk dat het u gaat helpen als u daar een onderlegger bij heeft en geïnformeerd bent. Dus ik denk dat we dat op die manier gaan doen.

De voorzitter: Dan misschien voor de volledigheid. Mevrouw Plusquin is niet hier, maar die had haar opmerkingen schriftelijk gemaakt. Daar heb ik al op gereageerd als steller van het stuk. De eerste keer in vijf jaar. Zij zegt: 'Ja, maar wanneer is er nou formeel PS aan zet?' Eigenlijk zoals het er nu uitziet alleen bij die begrotingen zelf van de RUD. Dan kunt u uw zienswijze indienen ten aanzien van die begrotingen. Het VTH-beleid is een GS-bevoegdheid, maar u ziet wel in het stuk dat - dat heeft de Gedeputeerde net ook toegelicht - PS wel helemaal meegenomen wordt in het proces. Dus er komt niet een moment waarop er een Statenbehandeling VTH-beleid is, om het maar zo te zeggen. Dat sluit overigens niet uit dat er natuurlijk in de toekomst misschien ook door landelijke ontwikkelingen wel een keer keuzes gemaakt moeten worden, maar dat zien we dan wel. Dat maakt het ook wat lastig om nu al voor vier jaar vooruit een hele cyclus te plannen, want er gebeurt ook landelijk van alles op dit terrein. Maar u mag van uw voorzitters - we zijn met zijn drieën natuurlijk - verwachten dat wij heel goed in de gaten houden dat inderdaad die sessies ook daadwerkelijk worden gepland, dat die plaats gaan vinden en dat die ook ruim op tijd zullen plaatsvinden voordat u formeel als PS wel iets moet vinden van die begrotingen, want dan kunt u het ook goed afwegen. Ja? Oké. Dan zijn wij... Dan hebben wij dit agendapunt ook besproken. Dat gaat heel snel. Dan moet ik even terug naar mijn agenda? Wij zijn volgens mij al bijna aan het einde. Ik zeg dat omdat de Griffie in haar wijsheid had

besloten dat het voor uw inwendige mens goed zou zijn als er nog wat tosti 's en panini's zouden komen, maar die komen pas om 16.15 uur.] Ah, die zijn geannuleerd. Anders had u hier moeten blijven zitten totdat die dingen kwamen. Die zijn geannuleerd. Oké. U wordt wel goed verzorgd. Nou ja, we hebben hier ook slaapplekken in het gebouw hoor, dus we zijn van alle markten thuis.

8.6 Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Agendapunt 8.6, rondvraag, mededelingen, actualiteiten IPO. Ik heb verder niks ontvangen. Ik weet niet of mijn rechterhand hier nog dringend iets over het IPO kwijt moet of zo.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Nee, dat zou voorbehouden zijn aan collega Faassen normaal gesproken.

De voorzitter: Dan gaan we die even halen.

Gedeputeerde Van Caldenberg: Misschien dat die zin heeft in bitterbalen en tosti's. Ik weet het niet.

De voorzitter: Die zijn geannuleerd. Helaas. Helaas. Het wordt dan toch Frietje van Pietje.

9. RUIMTELIJKE ORDENING

De voorzitter: Dan agendapunt 9. Er zijn geen onderwerpen. Ja, er waren wel onderwerpen, maar die zijn gisteravond al behandeld.

10. LANDELIJK GEBIED

10.1. Rondvraag/mededelingen/actualiteiten IPO

De voorzitter: Dan zijn wij bij 10.1, rondvraag, mededelingen, actualiteiten IPO landelijk gebied. Daar hebben we ook verder niks van gehoord.

11. Sluiting

De voorzitter: Dan zijn wij als het goed is bij de sluiting. Het is nu 15.50 uur. Dat hebben we dan toch goed gedaan met zijn allen. Of misschien niet, want degene die hier gisteravond zat, heeft wellicht twee keer moeten komen. Ik dank u allemaal voor uw inbreng. Goede reis naar huis, een fijn weekend en tot snel.

(De vergadering eindigde om 15.50 uur)

Vastgesteld in de vergadering van 26-01-2024

De commissiegriffier,

De voorzitter,

Van Birgelen-Droog

Depondt-Olivers / Jenneskens